

**Ven. Members of the Sangha, Ven. Theras
Valued Upasaka, valued Upasika**

This is a Work Edition!

1.Edition 26.09.2020

**Do not share it further except for editing and working
purposes within the transcription project on sangham.net.**

Only for personal use.

**If you find any mistake or like to join the merits please
feel invited to join here:**

<http://sangham.net/index.php/board,85.0.html>

or Upasika Norum on sangham.net

Anumodana!

សូមថ្វាយបង្គំចំពោះព្រះសង្ឃ,
ជំរាបសួរឧបាសក និងឧបាសិកាទាំងអស់

នេះគឺជាសេចក្តីព្រាងច្បាប់ការបោះពុម្ពផ្សាយ!

1.Edition 26.09.2020

សូមកុំចែករំលែកបន្តទៀត បុសិនបើមិនមែនសម្រាប់ការកែសម្រួលនៅ

sangham.net និងកិច្ចការនេះ។

សូមគិតថាលោកអ្នកត្រូវបានអញ្ជើញដើម្បីចូលរួមបុណ្យកុសលនេះ និងសូមប្រាប់
ពួកយើងអំពីកំហុស និងប្រើវេទិកានេះ ៖

<http://sangham.net/index.php/board,85.0.html>

ឬប្រាប់ឧបាសិកា **Norum** នៅលើ **sangham.net**

សូមអនុមោទនា!

អភិធម្មបិដក
ធម្មសង្គណិ បឋមភាគ
ភាគទី៧៨

សូមនមស្ការព្រះមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ។

មាតិកា

[១] ពួកធម៌ជាកុសល [ធម៌ក្នុងទីនេះ សំដៅយកសភាវៈមិនមែនសត្វ មិនមែនជីវិត, កុសល ក្នុងទីនេះ ប្រែថា ធម្មជាតិមិនមានទោស ១ មានផលជាសុខ ១ បានខាងកុសលក្នុងភូមិទាំង ៤ គឺកាមាវចរភូមិ ១ រូបាវចរភូមិ ១ អរូបាវចរភូមិ ១ លោកុត្តរភូមិ ១។] ពួកធម៌ជាអកុសល [អកុសល ប្រែថា ធម្មជាតិប្រកបដោយទោស ១ មានផលជាទុក្ខ ១។] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត [អព្យាក្រឹត ព្រះមានបុណ្យមិនសំដែងដោយសភាពជាកុសល និងអកុសល អព្យាក្រឹតនេះ មាន លក្ខណៈភ័តផល។] ពួកធម៌ប្រកបដោយសុខវេទនា [សោយអារម្មណ៍ជាទីសប្បាយ។] ពួកធម៌ ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា [សោយអារម្មណ៍ដ៏លំបាក។] ពួកធម៌ប្រកបដោយវេទនាមិនជាទុក្ខ មិនជាសុខ [ឧបេក្ខាវេទនា។] ពួកធម៌ជាវិបាក [ផលរបស់កុសល និងអកុសល។ (ឌីកា)។] ពួក ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ពួកធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ពួកធម៌ ដែលមានកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើម កាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ ឧបាទាន [សេចក្តីប្រកាន់មាំ។] ពួកធម៌ដែលមិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហា ជាដើម កាន់យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ពួកធម៌ដែលមិនមានកម្មប្រកបដោយ កិលេស មានតណ្ហាជាដើម កាន់យកហើយ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ពួកធម៌ដែល សៅហ្មង ទាំងគួរដើម្បីដល់នូវសេចក្តីសៅហ្មង ពួកធម៌ដែលមិនសៅហ្មង តែគួរដើម្បីដល់នូវ សេចក្តីសៅហ្មង ពួកធម៌ដែលមិនសៅហ្មង ទាំងមិនគួរដើម្បីដល់នូវសេចក្តីសៅហ្មង ពួកធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈ ទាំងប្រកបដោយវិចារៈ [វិតក្កៈ ប្រែថា ត្រិះរិះ វិចារៈ ប្រែថា ពិចារណា។] ពួក ធម៌គ្មានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ពួកធម៌គ្មានវិតក្កៈ ទាំងគ្មានវិចារៈ ពួកធម៌ប្រកបដោយបីតិ [សេចក្តីត្រេកអរ ឬឆ្កែតកាយ ឆ្កែតចិត្ត។] ពួកធម៌ប្រកបដោយសុខ [សេចក្តីសប្បាយកាយ សប្បាយចិត្ត។] ពួកធម៌ប្រកបដោយឧបេក្ខា [សេចក្តីព្រងើយកន្តើយ ជាកណ្តាល មិនជាសុខ មិនជាទុក្ខ។] ពួកធម៌ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ [ការឃើញ គឺសំដៅយកសោតាបត្តិមគ្គ។] ពួក ធម៌ដែលត្រូវលះដោយភាវនា [ការចំរើន សំដៅយក សកទាតាមិមគ្គ អនាតាមិមគ្គ អរហត្តមគ្គ។] ពួកធម៌ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះដោយភាវនា ពួកធម៌មានហេតុ ដែលត្រូវលះដោយទស្សៈ ពួកធម៌មានហេតុដែលត្រូវលះដោយភាវនា ពួកធម៌មានហេតុដែលមិន ត្រូវលះដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះដោយភាវនា ពួកធម៌ដល់នូវការសន្សៀកពូនឡើងដោយកម្មក្តិ លេស ពួកធម៌មិនដល់នូវការសន្សៀកពូនឡើង ពួកធម៌មិនមែនជាដល់នូវការសន្សៀកពូនឡើង មិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្សៀកពូនឡើង ពួកធម៌ជារបស់សេក្ខបុគ្គល ពួកធម៌ជារបស់អសេក្ខ បុគ្គល ពួកធម៌មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គល មិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ពួកធម៌មាន សភាពតូចឆ្មារ ពួកធម៌ដល់នូវសភាពធំ ពួកធម៌ប្រមាណមិនបាន ពួកធម៌មានអារម្មណ៍ តូចឆ្មារ ពួកធម៌មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ពួកធម៌មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ពួកធម៌ ដ៏ថោកទាប ពួកធម៌យ៉ាងកណ្តាល ពួកធម៌ដ៏ឧត្តម ពួកធម៌មានសភាពខុស និងទៀង ពួក ធម៌មានសភាពត្រូវ និងទៀង ពួកធម៌មិនទៀង ពួកធម៌មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ពួកធម៌មាន មគ្គជាហេតុ ពួកធម៌មានមគ្គជាអធិបតី ពួកធម៌កើតឡើងហើយ ពួកធម៌មិនទាន់កើតឡើង ពួកធម៌ដែលប្រុងនឹងកើតឡើង ពួកធម៌ជាអតីត (កន្លងទៅហើយ) ពួកធម៌ជាអនាគត (មិន ទាន់មកដល់) ពួកធម៌ជាបច្ចុប្បន្ន (កើតឡើងចំពោះមុខ) ពួកធម៌មានអារម្មណ៍ជាអតីត ពួក ធម៌មានអារម្មណ៍ជាអនាគត ពួកធម៌មានអារម្មណ៍ជាបច្ចុប្បន្ន ពួកធម៌ជាខាងក្នុង ពួកធម៌ជា

ខាងក្រៅ ពួកធម៌ជាខាងក្នុង និងខាងក្រៅ ពួកធម៌មានអារម្មណ៍ខាងក្នុង ពួកធម៌មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅ ពួកធម៌មានអារម្មណ៍ខាងក្នុង និងខាងក្រៅ ពួកធម៌ប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ពួកធម៌មិនប្រកបដោយការឃើញ តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ពួកធម៌មិនប្រកបដោយការឃើញ មិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់។

ចប់ តិកមាតិកា ២២។

[២] ពួកធម៌ជាហេតុ **[ប្រុសគល់ ឬថា មេនាំបណ្តាលឲ្យកើតផល។]** ពួកធម៌មិនមែនជាហេតុ ពួកធម៌ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ពួកធម៌មិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ពួកធម៌ប្រកបដោយហេតុ ពួកធម៌ប្រាសចាកហេតុ ពួកធម៌ជាហេតុផង ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុផង ពួកធម៌គ្រាន់តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ តែមិនមែនជាហេតុ ពួកធម៌ជាហេតុផង ប្រកបដោយហេតុផង ពួកធម៌គ្រាន់តែប្រកបដោយហេតុ តែមិនមែនជាហេតុ ពួកធម៌មិនមែនជាហេតុ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ពួកធម៌មិនមែនជាហេតុផង មិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុផង។

ចប់ ពួកហេតុ។

[៣] ពួកធម៌ប្រកបដោយបច្ច័យ **[បច្ច័យ ប្រែថា ជាដែនអាស្រ័យ ហើយប្រព្រឹត្តទៅនៃផល គឺជាហេតុនាំឲ្យកើតផលដូចគ្នានឹងហេតុ។]** ពួកធម៌មិនមានបច្ច័យ ពួកធម៌មានបច្ច័យតាក់តែង ពួកធម៌ឥតបច្ច័យតាក់តែង ពួកធម៌ប្រកបដោយការឃើញ ពួកធម៌មិនប្រកបដោយការឃើញ ពួកធម៌ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ពួកធម៌មិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ពួកធម៌មានរូប ពួកធម៌មិនមានរូប ពួកធម៌ជាលោកិយ **[លោកិយ ប្រែថា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងលោក។ លោក-សព្វ ក្នុងទីនេះ សំដៅយកវដ្តៈ។]** ពួកធម៌ជាលោកុត្តរៈ **[លោកុត្តរៈ ប្រែថា ឆ្លងចាកលោក។]** ពួកធម៌គួរដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណនីមួយៗ គឺចក្ខុវិញ្ញាណ ឬសោតវិញ្ញាណជាដើម ពួកធម៌ដែលមិនគួរដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណនីមួយៗ។

ចប់ ចូឡន្តរៈទុកៈ។

[៤] ពួកធម៌ជាអាសវៈ **[អាសវៈ-សព្វនេះ ប្រែថា ហូរទៅ គឺហូរទៅតាមចក្ខុទ្វារជាដើម ឬហូរតាមផ្លូវធម៌ រហូតដល់គោត្រភូ ហូរតាមឱកាស រហូតដល់ភវគ្គព្រហ្ម មួយទៀត អាសវៈ-សព្វ ជាឈ្មោះរបស់គ្រឿងត្រាំ មានមេរ័យជាដើម អាសវៈធម៌ដូចគ្នានឹងមេរ័យជាដើមនោះ, មួយទៀត អាសវៈ ប្រែថា ញ៉ាំងសង្សារទុក្ខវែងឆ្ងាយឲ្យកើតឡើង មួយទៀត អាសវៈ-សព្វ ជាឈ្មោះអសុចិ គ្រឿងស្លោកគ្រោកទាំងពួង, សវៈ-សព្វ ប្រែថា ហូរទៅ អសុចិ ហូរទៅជាប្រក្រតី ហៅថា អាសវៈ។]** ពួកធម៌មិនមែនជាអាសវៈ ពួកធម៌ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ពួកធម៌មិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ពួកធម៌ប្រកបដោយអាសវៈ ពួកធម៌ប្រាសចាកអាសវៈ ពួកធម៌ជាអាសវៈផង ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈផង ពួកធម៌គ្រាន់តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ តែមិនមែនជាអាសវៈ ពួកធម៌ជាអាសវៈផង ប្រកបដោយអាសវៈផង ពួកធម៌គ្រាន់តែប្រកបដោយអាសវៈ តែមិនមែនជាអាសវៈ ពួកធម៌ប្រាសចាកអាសវៈ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ពួកធម៌ប្រាសចាកអាសវៈផង មិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈផង។

ចប់ ពួកអាសវៈ។

[៥] ពួកធម៌ជាសញ្ញាជន: (ធម៌ចងសត្វទុកក្នុងវង្សៈ) ពួកធម៌មិនមែនជាសញ្ញាជន: ពួកធម៌ជាប្រយោជន៍ ឬសមគ្គរដល់សញ្ញាជន: ពួកធម៌មិនមែនជាប្រយោជន៍ ឬមិនសមគ្គរដល់សញ្ញាជន: ពួកធម៌ប្រកបដោយសញ្ញាជន: ពួកធម៌ប្រាសចាកសញ្ញាជន: ពួកធម៌ជាសញ្ញាជន: ជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញាជន: ពួកធម៌គ្រាន់តែជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញាជន: តែមិនមែនជាសញ្ញាជន: ពួកធម៌ជាសញ្ញាជន: ប្រកបដោយសញ្ញាជន: ពួកធម៌គ្រាន់តែប្រកបដោយសញ្ញាជន: តែមិនមែនជាសញ្ញាជន: ពួកធម៌ប្រាសចាកសញ្ញាជន: តែជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញាជន: ពួកធម៌ប្រាសចាកសញ្ញាជន: តែជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញាជន: ពួកធម៌ប្រាសចាកសញ្ញាជន: មិនជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញាជន: ផង។

ចប់ ពួកសញ្ញាជន:។

[៦] ពួកធម៌ជាគន្លុះ: (ធម៌ដោតក្រុងសត្វទុកក្នុងវង្សៈដោយអំណាចចុតិ និងបដិសន្ធិ) ពួកធម៌មិនមែនជាគន្លុះ: ពួកធម៌ដែលគន្លុះ: គប្បីដោតក្រុង ពួកធម៌ដែលគន្លុះ: មិនគប្បីដោតក្រុង ពួកធម៌ប្រកបដោយគន្លុះ: ពួកធម៌ប្រាសចាកគន្លុះ: ពួកធម៌ជាគន្លុះ: ផង ដែលគន្លុះ: គប្បីដោតក្រុង ផង ពួកធម៌ដែលគន្លុះ: គប្បីដោតក្រុង តែមិនមែនជាគន្លុះ: ពួកធម៌ជាគន្លុះ: ផង ប្រកបដោយគន្លុះ: ផង ពួកធម៌គ្រាន់តែប្រកបដោយគន្លុះ: តែមិនមែនជាគន្លុះ: ពួកធម៌ប្រាសចាកគន្លុះ: តែគន្លុះ: គប្បីដោតក្រុង ពួកធម៌ប្រាសចាកគន្លុះ: ផង ដែលគន្លុះ: មិនគប្បីដោតក្រុងផង។

ចប់ ពួកគន្លុះ:។

[៧] ពួកធម៌ជាឱយ: (ធម៌ញ្ញាំងសត្វឱលង់នៅក្នុងវង្សៈ) ពួកធម៌មិនមែនជាឱយ: ពួកធម៌ដែលឱយ: គប្បីប្រព្រឹត្តកន្លង ពួកធម៌ដែលឱយ: មិនគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លង ពួកធម៌ប្រកបដោយឱយ: ពួកធម៌ប្រាសចាកឱយ: ពួកធម៌ជាឱយ: ផង ដែលឱយ: គប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងផង ពួកធម៌ដែលឱយ: គប្បីប្រព្រឹត្តកន្លង តែមិនមែនជាឱយ: ពួកធម៌ជាឱយ: ផង ប្រកបដោយឱយ: ផង ពួកធម៌គ្រាន់តែប្រកបដោយឱយ: តែមិនមែនជាឱយ: ពួកធម៌ប្រាសចាកឱយ: តែឱយ: គប្បីប្រព្រឹត្តកន្លង ពួកធម៌ប្រាសចាកឱយ: ផង ឱយ: មិនគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងផង។

ចប់ ពួកឱយ:។

[៨] ពួកធម៌ជាយោគ: (ធម៌ញ្ញាំងសត្វឱយជាប់នៅក្នុងវង្សៈ) ពួកធម៌មិនមែនជាយោគ: ពួកធម៌ដែលយោគ: គប្បីប្រព្រឹត្តកន្លង ពួកធម៌ដែលយោគ: មិនគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លង ពួកធម៌ប្រកបដោយយោគ: ពួកធម៌ប្រាសចាកយោគ: ពួកធម៌ជាយោគ: ផង ដែលយោគ: គប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងផង ពួកធម៌ដែលយោគ: គប្បីប្រព្រឹត្តកន្លង តែមិនមែនជាយោគ: ពួកធម៌ជាយោគ: ផង ប្រកបដោយយោគ: ផង ពួកធម៌គ្រាន់តែប្រកបដោយយោគ: តែមិនមែនជាយោគ: ពួកធម៌ប្រាសចាកយោគ: តែយោគ: គប្បីប្រព្រឹត្តកន្លង ពួកធម៌ប្រាសចាកយោគ: ផង ដែលយោគ: មិនគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងផង។

ចប់ ពួកយោគ:។

[៩] ពួកធម៌ជានិរវណៈ: (ធម៌រូបវិចិត្តសត្វ) ពួកធម៌មិនមែនជានិរវណៈ: ពួកធម៌ជាប្រយោជន៍ដល់និរវណៈ: ពួកធម៌មិនជាប្រយោជន៍ដល់និរវណៈ: ពួកធម៌ប្រកបដោយនិរវណៈ: ពួកធម៌ប្រាសចាកនិរវណៈ: ពួកធម៌ជានិរវណៈ: ផង ជាប្រយោជន៍ដល់និរវណៈ: ផង ពួកធម៌ជាប្រយោជន៍

ដល់នីវរណៈ តែមិនមែនជានីវរណៈ ពួកធម៌ជានីវរណៈផង ប្រកបដោយនីវរណៈផង ពួកធម៌ គ្រាន់តែប្រកបដោយនីវរណៈ តែមិនមែនជានីវរណៈ ពួកធម៌ប្រាសចាកនីវរណៈ តែជាប្រយោជន៍ ដល់នីវរណៈ ពួកធម៌ប្រាសចាកនីវរណៈផង មិនជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈផង។

ចប់ ពួកនីវរណៈ។

[១០] ពួកធម៌ជាបរាមាសៈ (សេចក្តីប្រកាន់ខុស) ពួកធម៌មិនមែនជាបរាមាសៈ ពួកធម៌ដែល បរាមាសៈស្លាបអង្កែល (ធម៌ដែលជ្រៅក្រៅដោយបរាមាសៈ) ពួកធម៌ដែលពួកបរាមាសៈ មិនបានស្លាបអង្កែល ពួកធម៌ប្រកបដោយបរាមាសៈ ពួកធម៌ដែលប្រាសចាកបរាមាសៈ ពួក ធម៌ជាបរាមាសៈផង ដែលបរាមាសៈស្លាបអង្កែលផង ពួកធម៌គ្រាន់តែបរាមាសៈស្លាបអង្កែល តែ មិនមែនជាបរាមាសៈ ពួកធម៌ប្រាសចាកបរាមាសៈ តែបរាមាសៈស្លាបអង្កែល ពួកធម៌ ប្រាសចាកបរាមាសៈផង បរាមាសៈមិនបានស្លាបអង្កែលផង។

ចប់ ពួកបរាមាសៈ។

[១១] ពួកធម៌ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ពួកធម៌មិនមានអារម្មណ៍ ពួកធម៌ជាចិត្ត ពួកធម៌មិន មែនជាចិត្ត ពួកធម៌ជាចេតសិក ពួកធម៌មិនមែនជាចេតសិក ពួកធម៌ប្រកបដោយចិត្ត ពួក ធម៌ប្រាសចាកចិត្ត ពួកធម៌ច្រឡកច្រឡំដោយចិត្ត ពួកធម៌មិនច្រឡកច្រឡំដោយចិត្ត ពួកធម៌ តាំងឡើងដោយចិត្ត ពួកធម៌មិនតាំងឡើងដោយចិត្ត ពួកធម៌កើតជាមួយនឹងចិត្ត ពួកធម៌ មិនកើតជាមួយនឹងចិត្ត ពួកធម៌ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ពួកធម៌មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ពួកធម៌ ច្រឡកច្រឡំតាំងឡើងដោយចិត្ត ពួកធម៌មិនច្រឡកច្រឡំមិនតាំងឡើងដោយចិត្ត ពួកធម៌ ច្រឡកច្រឡំតាំងឡើងកើតជាមួយនឹងចិត្ត ពួកធម៌មិនច្រឡកច្រឡំមិនតាំងឡើងមិនកើតជា មួយនឹងចិត្ត ពួកធម៌ច្រឡកច្រឡំតាំងឡើងប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ពួកធម៌មិនច្រឡកច្រឡំមិន តាំងឡើងមិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ពួកធម៌ជាខាងក្នុង ពួកធម៌ជាខាងក្រៅ ពួកធម៌ជាឧបាទា (ឧបាទាយរូប) ពួកធម៌មិនមែនជាឧបាទា ពួកធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហា ជាដើមកាន់យកហើយ ពួកធម៌ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើម មិនកាន់យក ហើយ។

ចប់ មហន្តរទុកៈ។

[១២] ពួកធម៌ជាឧបាទាន (សេចក្តីប្រកាន់មាំ) ពួកធម៌មិនមែនជាឧបាទាន ពួកធម៌ជា ប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ពួកធម៌មិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ពួកធម៌ប្រកបដោយ ឧបាទាន ពួកធម៌ប្រាសចាកឧបាទាន ពួកធម៌ជាឧបាទានផង ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានផង ពួកធម៌គ្រាន់តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន តែមិនមែនជាឧបាទាន ពួកធម៌ជាឧបាទានផង ប្រកបដោយឧបាទានផង ពួកធម៌គ្រាន់តែប្រកបដោយឧបាទាន តែមិនមែនជាឧបាទាន ពួកធម៌ប្រាសចាកឧបាទាន តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ពួកធម៌ប្រាសចាកឧបាទានផង មិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានផង។

ចប់ ពួកឧបាទាន។

[១៣] ពួកធម៌ជាកិលេស (ធម៌សៅហ្មង) ពួកធម៌មិនមែនជាកិលេស ពួកធម៌គួរដើម្បីដល់នូវ សេចក្តីសៅហ្មង ពួកធម៌មិនគួរដើម្បីដល់នូវសេចក្តីសៅហ្មង ពួកធម៌ដែលសៅហ្មងហើយ ពួក

ធម៌ដែលមិនសៅហ្មងហើយ ពួកធម៌ប្រកបដោយកិលេស ពួកធម៌ប្រាសចាកកិលេស ពួកធម៌ជា
កិលេសផង គួរដើម្បីដល់នូវសេចក្តីសៅហ្មងផង ពួកធម៌គ្រាន់តែគួរដើម្បីដល់នូវសេចក្តីសៅហ្មង
តែមិនមែនជាកិលេស ពួកធម៌ជាកិលេសផង សៅហ្មងហើយផង ពួកធម៌គ្រាន់តែសៅហ្មងហើយ
តែមិនមែនជាកិលេស ពួកធម៌ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ពួកធម៌គ្រាន់តែ
ប្រកបដោយកិលេស តែមិនមែនជាកិលេស ពួកធម៌ប្រាសចាកកិលេស តែគួរដើម្បីដល់នូវ
សេចក្តីសៅហ្មង ពួកធម៌ប្រាសចាកកិលេសផង មិនគួរដើម្បីដល់នូវសេចក្តីសៅហ្មងផង។

ចប់ ពួកកិលេស។

[១៤] ពួកធម៌ដែលគួរលះបង់ដោយទស្សនៈ (សោតាបត្តិមគ្គ) ពួកធម៌ដែលមិនគួរលះបង់ដោយ
ទស្សនៈ ពួកធម៌ដែលគួរលះបង់ដោយភាវនា (មគ្គ ៣ ខាងលើ) ពួកធម៌ដែលមិនគួរលះបង់
ដោយភាវនា ពួកធម៌មានហេតុដែលគួរលះបង់ដោយទស្សនៈ ពួកធម៌មិនមានហេតុដែលគួរ
លះបង់ដោយទស្សនៈ ពួកធម៌មានហេតុដែលគួរលះបង់ដោយភាវនា ពួកធម៌មិនមានហេតុ
ដែលគួរលះបង់ដោយភាវនា ពួកធម៌ប្រកបដោយវិតក្កៈ (ការត្រិះរិះ) ពួកធម៌មិនមានវិតក្កៈ
ពួកធម៌ប្រកបដោយវិចារៈ (ការពិចារណា) ពួកធម៌មិនមានវិចារៈ ពួកធម៌ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយ
នឹងបីតិ (ការត្រេកអរ) ពួកធម៌មិនមានបីតិ ពួកធម៌ប្រកបដោយបីតិ ពួកធម៌មិនប្រកប
ដោយបីតិ ពួកធម៌ប្រកបដោយសុខ ពួកធម៌មិនប្រកបដោយសុខ ពួកធម៌ប្រកបដោយ
ឧបេក្ខា ពួកធម៌មិនប្រកបដោយឧបេក្ខា ពួកធម៌ជាភាមាវចរ (ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងភាម) ពួកធម៌
មិនមែនជាភាមាវចរ ពួកធម៌ជាវុចារចរ ពួកធម៌មិនមែនជាវុចារចរ (ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងរូប) ពួក
ធម៌ជាអរុចារចរ (ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងអរុចរ) ពួកធម៌មិនជាអរុចារចរ ពួកធម៌ជាបរិយាបន្នៈ
(រាប់បញ្ចូលក្នុងតេត្វមិកវដ្តៈ) ពួកធម៌ជាអបរិយាបន្នៈ ពួកធម៌ជានិយ្យានិកៈ (ធម៌កាត់នូវ
វដ្តមូល ធ្វើព្រះនិព្វានឲ្យជាអារម្មណ៍ ហើយចេញចាកវដ្តៈ) ពួកធម៌មិនមែនជានិយ្យានិកៈ ពួក
ធម៌ទៀង ពួកធម៌មិនទៀង ពួកធម៌ប្រកបដោយឧត្តរៈ (ការរើឡើងនៃខ្លួន) ពួកធម៌មិនមាន
ឧត្តរៈ ពួកធម៌ប្រកបដោយរណៈ (សត្រូវ) ពួកធម៌មិនមានរណៈ។

ចប់ បិដ្ឋិទុកៈ។

ចប់ អភិធម្មមាតិកា។

សុត្តន្តមាតិកា

[១៥] ពួកធម៌ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចំណែកនៃវិជ្ជា ពួកធម៌ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចំណែកនៃអវិជ្ជា ពួកធម៌
ប្រៀបដូចផ្លេកបន្ទោរ [ធម៌ដែលមានកំឡាំងរស្មីស្អាតស្អើង មិនអាចនឹងកំចាត់ងងឹត គឺកិលេស
បាន។] ពួកធម៌ប្រៀបដូចពេជ្រ [ធម៌ដែលមានកំឡាំងរស្មីក្លៀវក្លាអាចនឹងកំចាត់ងងឹត គឺ
កិលេសបាន។] ពួកធម៌ពាល [ធម៌តាំងនៅក្នុងមនុស្សពាល ឬធ្វើមនុស្សឲ្យទៅជាពាលវិញ។] ពួក
ធម៌បណ្ឌិត [ធម៌តាំងនៅក្នុងបណ្ឌិត ឬធ្វើមនុស្សឲ្យទៅជាបណ្ឌិតវិញ។] ពួកធម៌ខ្មៅ [ធម៌ធ្វើចិត្ត
ឲ្យអាប់ឥតរស្មី។] ពួកធម៌ស [ធម៌ធ្វើចិត្តឲ្យមានរស្មីភ្លឺថ្លា។] ពួកធម៌ដុតកំដៅ [ធម៌ញ័រសត្វឲ្យ
ក្តៅក្នុងលោកនេះ និងលោកខាងមុខ។] ពួកធម៌មិនដុតកំដៅ ពួកធម៌ជាឈ្មោះ ពួកធម៌ជា
គន្លងនៃឈ្មោះ ពួកធម៌ជានិរុត្តិ [ប្រែថា ការពោលដោយមិនសល់ សំដៅយកពាក្យវិគ្គហៈ ឬ
វិគ្រោះ អធិប្បាយប្រាប់ហេតុ ប្រាប់ផល ដូចពាក្យថា សភាវៈណតាកតែងសត្វ សភាវៈនោះ ហៅថា
សង្ខារ ជាដើម។] ពួកធម៌ជាគន្លងនៃនិរុត្តិ ពួកធម៌ជាបញ្ញត្តិ ពួកធម៌ជាគន្លងនៃបញ្ញត្តិ នាម
[ប្រែថា ឈ្មោះ មួយទៀតថា ទន់ទោរ ឬបង្កោនទៅ។] និងរូប [ប្រែថា វិនាស ឬលំបាក។] អវិជ្ជា
[ប្រែថា មិនដឹងអរិយសច្ចៈទាំង ៤។] និងភវតណ្ហ [សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងភព ឬសេចក្តីប្រាថ្នា
ប្រកបដោយសស្សតទិដ្ឋិ។] ភវទិដ្ឋិ [សេចក្តីយល់ឃើញថាសត្វកើតទៀត ហើយទៀង។] និងវិភវ
ទិដ្ឋិ [សេចក្តីយល់ឃើញថា សត្វមិនកើតទៀត។] សស្សតទិដ្ឋិ [សេចក្តីយល់ឃើញថា ខ្លួន និង

លោក ជាសភារៈទៀង] និងឧប្បទានទិដ្ឋិ [សេចក្តីយល់ឃើញថា សត្វសុទ្ធ មិនកើតទៀត។] អន្តរា
ទិដ្ឋិ [សេចក្តីយល់ឃើញថា លោកមានទីបំផុត។] និងអន្តរាទិដ្ឋិ [សេចក្តីយល់ឃើញថា លោក
មិនមានទីបំផុត។] បុព្វន្តានទិដ្ឋិ [សេចក្តីយល់ឃើញតាមចំណែកនៃខន្ធខាងដើម។] និងអបរ
ន្តានទិដ្ឋិ [សេចក្តីយល់ឃើញតាមចំណែកនៃខន្ធខាងចុង។] សេចក្តីមិនខ្មាសបាប និងសេចក្តី
មិនក្តៅនឹងបាប សេចក្តីខ្មាសបាប និងសេចក្តីក្តៅនឹងបាប ភាពនៃបុគ្គលប្រដៅក្រ និងភាព
នៃបុគ្គលមានមិត្តរក្រក់ ភាពនៃបុគ្គលប្រដៅងាយ និងភាពនៃបុគ្គលមានមិត្តរល្អ សេចក្តី
ឈ្លាសក្នុងអាបត្តិ និងសេចក្តីឈ្លាសក្នុងការចេញចាកអាបត្តិ សេចក្តីឈ្លាសក្នុងសមាបត្តិ និង
សេចក្តីឈ្លាសក្នុងការចេញចាកសមាបត្តិ សេចក្តីឈ្លាសក្នុងធាតុ និងសេចក្តីឈ្លាសក្នុងការធ្វើ
ទុកក្នុងចិត្ត សេចក្តីឈ្លាសក្នុងអាយតនៈ និងសេចក្តីឈ្លាសក្នុងបដិច្ចសមុប្បាទ សេចក្តីឈ្លាស
ក្នុងហេតុ និងសេចក្តីឈ្លាសក្នុងការមិនមែនជាហេតុ សេចក្តីត្រង់ និងសេចក្តីទន់ភ្លន់ សេចក្តី
អត់សង្កត់ និងសេចក្តីស្លុត សេចក្តីរាក់ទាក់ និងការស្រុះស្រួលទទួល ការមិនរក្សាទ្វារក្នុងឥន្ទ្រិយ
និងសេចក្តីមិនដឹងប្រមាណក្នុងភោជន ការរក្សាទ្វារក្នុងឥន្ទ្រិយ និងសេចក្តីដឹងប្រមាណក្នុង
ភោជន សេចក្តីភ្លេចស្មារតី និងសេចក្តីមិនដឹងខ្លួន ស្មារតី និងសេចក្តីដឹងខ្លួន កំឡាំង គឺ
ការពិចារណា និងកំឡាំងភាវនា សមថៈ [សភារៈរម្ងាប់នូវធម៌ជាសត្រូវ។] និងវិបស្សនា [ធម្មជាតិ
ឃើញដោយអាការផ្សេងៗ។] និមិត្តរបស់សមថៈ និងនិមិត្តនៃការផ្ទុះឡើង ការផ្ទុះឡើង និង
សេចក្តីមិនរាយមាយ វិបត្តិនៃសីល និងវិបត្តិនៃទិដ្ឋិ ការបរិបូណ៌នៃសីល និងការបរិបូណ៌នៃទិដ្ឋិ
សេចក្តីបរិសុទ្ធនៃសីល និងសេចក្តីបរិសុទ្ធនៃទិដ្ឋិ សេចក្តីបរិសុទ្ធនៃទិដ្ឋិ និងសេចក្តីព្យាយាមរបស់
បុគ្គលដែលមានទិដ្ឋិសមគួរ សេចក្តីសង្វេគក្នុងទីដែលគួរសង្វេគទាំងឡាយ និងសេចក្តីព្យាយាម
ដោយឧបាយនៃបុគ្គលដែលមានសេចក្តីសង្វេគ សេចក្តីមិនសន្តោសក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ
និងសេចក្តីមិនចូរថយក្នុងព្យាយាម វិជ្ជា និងវិមុត្តិ សេចក្តីដឹងក្នុងធម៌ [អរិយមគ្គ។] ជាគ្រឿង
អស់ទៅនៃកិលេស និងសេចក្តីដឹងក្នុងធម៌ [អរិយផល] ដែលធ្វើកិលេសមិនឲ្យកើតឡើងទៀត។

ចប់ សុត្តន្តមាតិកា។
ចប់ មាតិកា។
បទភាជនីយ

[១៦] ពួកធម៌ជាកុសល ដូចម្តេចខ្លះ។ ចិត្តជាភាមីចរកុសល ច្រឡំដោយសោមនស្ស
ប្រកបដោយញាណ មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី មានសំឡេងជាអារម្មណ៍ក្តី មានក្លិនជាអារម្មណ៍ក្តី មាន
រសជាអារម្មណ៍ក្តី មានផោដ្ឋព្វៈជាអារម្មណ៍ក្តី មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី ឬថា ប្រារព្ធតែអារម្មណ៍
ណាមួយហើយកើតឡើង ក្នុងសម័យណា ផស្សៈក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា
ចិត្ត វិតក្កៈ វិចារៈ បិតិ សុខ ឯកគុការបស់ចិត្ត សន្ធិន្ទ្រិយ វិរិយន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញា
ន្ទ្រិយ មនិន្ទ្រិយ សោមនស្សន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បៈ សម្មាវាយាមៈ សម្មាសតិ
សម្មាសមាធិ សទ្ធាពលៈ វិរិយពលៈ សតិពលៈ សមាធិពលៈ បញ្ញាពលៈ ហិរិពលៈ ឱតុតប្បពលៈ
អលោកៈ អទោសៈ អមោហៈ អនភិជ្ជា អព្យាបាទ សម្មាទិដ្ឋិ ហិរិ ឱតុតប្បៈ សេចក្តីស្ងប់កាយ
សេចក្តីស្ងប់ចិត្ត សេចក្តីស្រាលកាយ សេចក្តីស្រាលចិត្ត សេចក្តីទន់កាយ សេចក្តីទន់ចិត្ត កាយគួរ
ដល់ការងារ ចិត្តគួរដល់ការងារ សេចក្តីស្ងាត់កាយ សេចក្តីស្ងាត់ចិត្ត សេចក្តីត្រង់កាយ សេចក្តី
ត្រង់ចិត្ត សតិ សម្បជញ្ញៈ សមថៈ វិបស្សនា សេចក្តីផ្ទុះឡើង សេចក្តីមិនរាយមាយ កើតមានក្នុង
សម័យនោះ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងដោយអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមានក្នុង
សម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល។

[១៧] ផស្សៈកើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ផស្សៈ ការពាល់ត្រូវ ការប៉ះពាល់ ការ
ទង្កកទង្កិចណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ ផស្សៈកើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[១៨] វេទនាកើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីស្នាម្បញ្ញត្តិទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃមនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់សេចក្តីស្នាម្បញ្ញត្តិ និងសេចក្តីសុខនោះ ការទទួលអារម្មណ៍ដ៏ស្នាម្បញ្ញត្តិជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃចិត្ត វេទនាដ៏ស្នាម្បញ្ញត្តិជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃចិត្តណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ វេទនាកើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[១៩] សញ្ញាកើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សញ្ញា សេចក្តីសំគាល់ ភាពនៃសេចក្តីសំគាល់ណា ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃមនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់កុសលសញ្ញានោះ ក្នុងសម័យនោះ នេះ សញ្ញាកើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២០] ចេតនាកើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ចេតនា សេចក្តីវិះគិត ភាពនៃការគ្រិះវិះណា ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃមនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់កុសលចេតនានោះ ក្នុងសម័យនោះ នេះ ចេតនាកើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២១] ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ចិត្ត សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ហ្វូងៗ ធម្មជាតិដ៏ផ្លូវផង គឺភវង្គចិត្ត ហៅថាមនោ មនាយកនៈ មនិន្ទ្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធមនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌ មានផស្សៈជាដើមនោះណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ ចិត្តកើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២២] វិតក្កៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីត្រិះវិះ ការវិះគិត តំរិះ ការរំពឹង ការជញ្ជឹង ការលើកឡើងនូវចិត្ត គឺសម្មាសង្កប្បៈណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ វិតក្កៈកើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២៣] វិចារៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការត្រួតត្រា ការពិចារណា ការពិនិត្យមើល ការសង្កេតមើល ការផ្តងនូវចិត្ត ការសំឡឹងមើលណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ វិចារៈកើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២៤] បីតិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីឆ្កែតចិត្ត សេចក្តីវិកាយ សេចក្តីសប្បាយ សេចក្តីស្រួល សេចក្តីស្រស់ស្រាយ ការញញឹមញញែម ការបាននូវអំណរ ការអណ្តែតអណ្តូង សេចក្តីក្រេកអររបស់ចិត្តណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ បីតិកើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២៥] សុខ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីស្នាម្បញ្ញត្តិទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីទទួលអារម្មណ៍ដ៏ស្នាម្បញ្ញត្តិជាសុខ ដែលកើតអំពីផស្សៈរបស់ចិត្ត វេទនាដ៏ស្នាម្បញ្ញត្តិជាសុខ ដែលកើតអំពីផស្សៈរបស់ចិត្តណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ សុខកើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២៦] ឯកគុការរបស់ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការបិតនៅរបស់ចិត្ត ការកំកល់នៅនឹង ការតាំងមាំ ការមិនប្លែងប្លោង ការមិនរាយមាយ សភាពចិត្តមិនប្លែងប្លោង ការស្ងប់រម្ងាប់ គឺសមាធិន្ទ្រិយ សមាធិពលៈ សម្មាសមាធិណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ ឯកគុការរបស់ចិត្តកើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២៧] សទ្ធិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ជំនឿ សេចក្តីជឿ សេចក្តីជឿស៊ប់ សេចក្តីជ្រះថ្លាខ្លាំង គឺសទ្ធា សទ្ធិន្ទ្រិយ សទ្ធាពលៈណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ សទ្ធិន្ទ្រិយកើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២៨] វិវិធីន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការប្រារព្ធព្យាយាមប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីឱហាត សង្វាត ខិតខំ ព្យាយាម ឧស្សាហ៍ ប្រឹងប្រែង ឱឃ្លាត ខ្នុះខ្នែង សេចក្តីសង្វាត ការមិនជួរថយ ការមិនដាក់ចុះនូវសេចក្តីប៉ុនប៉ង ការមិនដាក់ផុរ ការផ្តងផុរ គឺវិវិធី វិវិធីន្ទ្រិយ វិវិធីពលៈ សម្មាវាយាមណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ វិវិធីន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២៩] សតិទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីរលឹក សេចក្តីរលឹករឿយៗ សេចក្តីរលឹកចំពោះ ស្មារតី ការនឹកបាន ការចាំបាន ការមិនភាន់ច្រឡំ ការមិនភ្លេចភ្លាំង គឺសតិ សតិទ្រិយ សតិពលៈ សម្មាសតិណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ សតិទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣០] សមាធិទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការបិតនៅរបស់ចិត្ត ការតំកល់នៅនឹង ការតាំងនៅស៊ប់ ការមិនឃ្លេងឃ្លោង ការមិនរាយមាយ សភាពនៃចិត្តមិនឃ្លេងឃ្លោង ការស្ងប់រម្ងាប់ គឺសមាធិទ្រិយ សមាធិពលៈ សម្មាសមាធិណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ សមាធិទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣១] បញ្ញាទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ បញ្ញា សេចក្តីដឹងសព្វ សេចក្តីពិចារណា សេចក្តីជ្រើសរើស សេចក្តីពិចារណាធម៌ ការកំណត់ ការកត់សំគាល់ សេចក្តីកត់ត្រា ភាពនៃបណ្ឌិត ភាពនៃអ្នកឈ្លាស ភាពនៃបុគ្គលមានសេចក្តីជ្រះស្អាត ភាពនៃបុគ្គលមានសេចក្តីភ្លឺច្បាស់ សេចក្តីគិត សេចក្តីយល់ ធម្មជាតិដូចផែនដី ធម្មជាតិកំចាត់កិលេស ធម្មជាតិណែនាំ ធម្មជាតិឃើញច្បាស់ សេចក្តីដឹងល្អ សភាពដូចជាជន្លួញ គឺបញ្ញា បញ្ញាទ្រិយ បញ្ញាពលៈ គ្រឿងសស្រ្តាគឺបញ្ញា ប្រាសាទគឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា ឱភាសគឺបញ្ញា គ្រឿងឆ្លុះគឺបញ្ញា រតនៈគឺបញ្ញា អមោហៈ ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ បញ្ញាទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣២] មនិទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ចិត្ត សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ហុប្បទ័យ ធម្មជាតិដ៏ផ្ទុយផង ភវង្គចិត្ត ហៅថាមនោ មនាយតនៈ មនិទ្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធន្ត មនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគ្រូដល់ធម៌ មានផស្សៈជាដើមនោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ មនិទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣៣] សោមនស្សិទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីនាញពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការទទួលអារម្មណ៍ដ៏នាញពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីផស្សៈនៃចិត្ត វេទនាដ៏នាញពិសាជាសុខ ដែលកើតឡើងអំពីផស្សៈនៃចិត្តណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ សោមនស្សិទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣៤] ជីវិតិទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ អាយុ ការបិតនៅ ការយឺតនៅ ការរស់នៅ ការរំកិលទៅ ការប្រព្រឹត្តិទៅ ការរក្សានៃអរូបធម៌ទាំងនោះ គឺជីវិត ជីវិតិទ្រិយណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ ជីវិតិទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣៥] សម្មាទិដ្ឋិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ បញ្ញា ការដឹងសព្វ ការពិចារណា ការជ្រើសរើស ការពិចារណាធម៌ ការកំណត់ ការកត់សំគាល់ ការកត់ត្រា ភាពនៃបណ្ឌិត ភាពនៃអ្នកឈ្លាស ភាពនៃអ្នកមានសេចក្តីជ្រះស្អាត ភាពនៃអ្នកមានសេចក្តីភ្លឺច្បាស់ សេចក្តីគិត សេចក្តីយល់ ធម្មជាតិដូចផែនដី ធម្មជាតិកំចាត់កិលេស ធម្មជាតិណែនាំ ធម្មជាតិឃើញច្បាស់ សេចក្តីដឹងល្អ សភាពដូចជាជន្លួញ គឺបញ្ញា បញ្ញាទ្រិយ បញ្ញាពលៈ សស្រ្តាគឺបញ្ញា ប្រាសាទគឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា ឱភាសគឺបញ្ញា គ្រឿងឆ្លុះគឺបញ្ញា រតនៈគឺបញ្ញា អមោហៈ ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសម្មាទិដ្ឋិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣៦] សម្មាសង្កប្បៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីត្រិះរិះ ការរិះគិត តំរិះ ការរំពឹង ការជញ្ជឹង ការលើកឡើងនូវចិត្ត គឺសម្មាសង្កប្បៈណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ សម្មាសង្កប្បៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣៧] សម្មាវាយាមៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការប្រារព្ធព្យាយាម ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីឱហាត សង្វាត ខិតខំ ព្យាយាម ឧស្សាហ៍ ប្រឹងប្រែង ខ្ជិញ្ញាត ខ្ជុះខ្ជង សេចក្តីសង្វាតមិនធ្ងរថយ ការមិនដាក់ចុះនូវសេចក្តីប៉ុនប៉ង ការមិនដាក់ចុះនូវផុរៈ ការផ្ទុះផុរៈ គឺវិរិយៈ វិរិយទ្រិយ វិរិយពលៈ សម្មាវាយាមៈណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ សម្មាវាយាមៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣៨] សម្មាសតិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីរលឹក សេចក្តីរលឹករឿយៗ សេចក្តីរលឹកចំពោះ ស្មារតី ការនឹកបាន ការចាំបាន ការមិនភាន់ច្រឡំ ការមិនភ្លេចភ្លាំង គឺ សតិ សតិទ្រុឌិយ សតិពលៈ សម្មាសតិណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ សម្មាសតិ កើតមានក្នុងសម័យ នោះ។

[៣៩] សម្មាសមាធិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការបិតនៅ ការតំកល់នៅនឹង ការ តាំងមាំ ការមិនប្លែងប្លោង ការមិនរាយមាយ របស់ចិត្ត សភាពនៃចិត្តមិនប្លែងប្លោង ការស្ងប់ រម្ងាប់ចិត្ត គឺសមាធិទ្រុឌិយ សមាធិពលៈ សម្មាសមាធិណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ សម្មាសមាធិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៤០] សទ្ធាពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ជំនឿ សេចក្តីជឿ សេចក្តីជឿស៊ប់ សេចក្តីជ្រះថ្លាខ្លាំង គឺសទ្ធា សទ្ធិទ្រុឌិយ សទ្ធាពលៈណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ សទ្ធាពលៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ។

[៤១] វិរិយពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការប្រារព្ធព្យាយាមប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីឱហាត សង្វាត ខិតខំ ព្យាយាម ឧស្សាហ៍ ប្រឹងប្រែង ខ្ជិលខ្ជាត ខ្ជុះខ្ជង សេចក្តីសង្វាត ការ មិនជួរថយ ការមិនដាក់ចុះនូវសេចក្តីប៉ុនប៉ង ការមិនដាក់ផុរៈ ការផ្ទុះផុរៈ គឺវិរិយៈ វិរិយទ្រុឌិយ វិរិយពលៈ សម្មាវាយាមណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ វិរិយពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៤២] សតិពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីរលឹក សេចក្តីរលឹករឿយៗ សេចក្តីរលឹកចំពោះ ស្មារតី ការនឹកបាន ការចាំបាន ការមិនភាន់ច្រឡំ ការមិនភ្លេចភ្លាំង គឺ សតិ សតិទ្រុឌិយ សតិពលៈ សម្មាសតិណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ សតិពលៈ កើតមានក្នុងសម័យ នោះ។

[៤៣] សមាធិពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការបិតនៅ ការតំកល់នៅនឹង ការតាំងនៅស៊ប់ ការមិនប្លែងប្លោង ការមិនរាយមាយ របស់ចិត្ត សភាពនៃចិត្តមិនប្លែងប្លោង ការស្ងប់រម្ងាប់ចិត្ត គឺសមាធិទ្រុឌិយ សមាធិពលៈ សម្មាសមាធិណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ សមាធិ ពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៤៤] បញ្ញាពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ បញ្ញា សេចក្តីដឹងសព្វ សេចក្តី ពិចារណា សេចក្តីជ្រើសរើស សេចក្តីពិចារណាធម៌ ការកំណត់ ការកត់សំគាល់ សេចក្តីកត់ត្រា ភាពនៃបណ្ឌិត ភាពនៃអ្នកឈ្លាស ភាពនៃបុគ្គលមានសេចក្តីជ្រះស្អាត ភាពនៃបុគ្គលមាន សេចក្តីភ្លឺច្បាស់ សេចក្តីគិត សេចក្តីយល់ ធម្មជាតិដូចជាផែនដី ធម្មជាតិកំចាត់កិលេស ធម្មជាតិណែនាំ ធម្មជាតិឃើញច្បាស់ សេចក្តីដឹងល្អ សភាពដូចជាជន្លួញ គឺបញ្ញា បញ្ញិទ្រុឌិយ បញ្ញា ពលៈ សស្ត្រាគឺបញ្ញា ប្រាសាទគឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា ឱភាសគឺបញ្ញា គ្រឿងឆ្លុះគឺបញ្ញា រតនៈគឺបញ្ញា អមោហៈ ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ បញ្ញាពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៤៥] ហិរិពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ត្រង់ដែលបុគ្គលខ្មាស ដោយវត្ថុដែលគួរ ខ្មាស ខ្មាសដោយការជួបប្រទះនឹងអកុសលធម៌ដ៏លាមក ក្នុងសម័យនោះ នេះ ហិរិពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៤៦] ឱត្តប្បពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ត្រង់ដែលបុគ្គលតក់ស្លុត ដោយវត្ថុ ដែលគួរតក់ស្លុត តក់ស្លុតដោយការជួបប្រទះនឹងអកុសលធម៌ដ៏លាមក ក្នុងសម័យនោះ នេះ ឱត្តប្បពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៤៧] អលោភៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការមិនចង់បាន ការមិនជាប់ ចំពាក់ សេចក្តីមិនជាប់ចំពាក់ ការមិនត្រេកអរខ្លាំង ការមិនត្រេកត្រអាល សេចក្តីមិន ត្រេកត្រអាល ការមិនសំឡឹងចំពោះ គឺអលោភៈ ជាកុសលមូលណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ អលោភៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៤៨] អទោសៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីមិនខឹង ការមិនប្រទូស្ត សេចក្តីមិនប្រទូស្ត ការមិនព្យាបាទ សេចក្តីមិនព្យាបាទ គឺអទោសៈ ជាកុសលមូលណា ក្នុង សម័យនោះ នេះ អទោសៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៤៩] អមោហៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ បញ្ញា សេចក្តីដឹងសព្វ សេចក្តី ពិចារណា សេចក្តីជ្រើសរើស សេចក្តីពិចារណាធម៌ ការកំណត់ ការសំគាល់ សេចក្តីកត់ត្រា ភាព នៃបណ្ឌិត ភាពនៃអ្នកឈ្លាស ភាពនៃបុគ្គលមានសេចក្តីជ្រះស្អាត ភាពនៃបុគ្គលមានសេចក្តី ភ្លឺច្បាស់ សេចក្តីគិត សេចក្តីយល់ ធម្មជាតិដូចផែនដី ធម្មជាតិកំចាត់កិលេស ធម្មជាតិណែនាំ ធម្មជាតិឃើញច្បាស់ សេចក្តីដឹងល្អ សភាពដូចជាជន្លួញ គឺបញ្ញា បញ្ញិទ្រឹយ បញ្ញាពលៈ គ្រឿង សស្ត្រាគឺបញ្ញា ប្រាសាទគឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា ឱភាសគឺបញ្ញា គ្រឿងឆ្លុះគឺបញ្ញា រតនៈគឺបញ្ញា អមោហៈ ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិ គឺអមោហៈ ជាកុសលមូល ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ អមោហៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៥០] អនភិជ្ជា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការមិនចង់បាន ការមិនជាប់ ចំពាក់ សេចក្តីមិនជាប់ចំពាក់ ការមិនត្រេកអរខ្លាំង ការមិនត្រេកអរអាល សេចក្តីមិន ត្រេកអរអាល ការមិនសំឡឹងចំពោះ គឺអលោភៈ ជាកុសលមូលណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ អនភិ ជ្ជា កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៥១] អព្យាបាទ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីមិនខឹង ការមិនប្រទូស្ត សេចក្តីមិនប្រទូស្ត ការមិនព្យាបាទ សេចក្តីមិនព្យាបាទ គឺអទោសៈ ជាកុសលមូលណា ក្នុង សម័យនោះ នេះអព្យាបាទ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៥២] សម្មាទិដ្ឋិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ បញ្ញា សេចក្តីដឹងសព្វ សេចក្តី ពិចារណា សេចក្តីជ្រើសរើស សេចក្តីពិចារណាធម៌ ការកំណត់ ការកត់សំគាល់ សេចក្តីកត់ត្រា ភាព នៃបណ្ឌិត ភាពនៃអ្នកឈ្លាស ភាពនៃបុគ្គលមានសេចក្តីជ្រះស្អាត ភាពនៃបុគ្គលមាន សេចក្តីភ្លឺច្បាស់ សេចក្តីគិត សេចក្តីយល់ ធម្មជាតិដូចផែនដី ធម្មជាតិកំចាត់កិលេស ធម្មជាតិ ណែនាំ ធម្មជាតិឃើញច្បាស់ សេចក្តីដឹងល្អ សភាពដូចជាជន្លួញ គឺបញ្ញា បញ្ញិទ្រឹយ បញ្ញាពលៈ គ្រឿងសស្ត្រាគឺបញ្ញា ប្រាសាទគឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា ឱភាសគឺបញ្ញា គ្រឿងឆ្លុះគឺបញ្ញា រតនៈគឺបញ្ញា អមោហៈ ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ សម្មាទិដ្ឋិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៥៣] ហិរិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ត្រង់ដែលបុគ្គលខ្មាស ដោយវត្ថុដែល គួរខ្មាស ខ្មាសដោយការជួបប្រទះនឹងអកុសលធម៌ដ៏លាមក ក្នុងសម័យនោះ នេះហិរិ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ។

[៥៤] ឱត្តប្បៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ត្រង់ដែលបុគ្គលតក់ស្លុត ដោយ វត្ថុដែលគួរតក់ស្លុត តក់ស្លុតដោយការជួបប្រទះនឹងអកុសលធម៌ដ៏លាមក ក្នុងសម័យនោះ នេះ ឱត្តប្បៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៥៥] សេចក្តីស្ងប់កាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីស្ងប់ សេចក្តីរម្ងាប់ ការ ស្ងប់ ការរម្ងាប់ សេចក្តីស្ងៀមស្ងាត់ណា នៃវេទនាខន្ធ នៃសញ្ញាខន្ធ នៃសង្ខារក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះ សេចក្តីស្ងប់កាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៥៦] សេចក្តីស្ងប់ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីស្ងប់ សេចក្តីរម្ងាប់ ការស្ងប់ ការរម្ងាប់ សេចក្តីស្ងៀមស្ងាត់ណា នៃវិញ្ញាណក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះ សេចក្តីស្ងប់ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៥៧] សេចក្តីស្រាលកាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីស្រាល ការ បង្ហោនទៅរហ័ស សេចក្តីមិនយឺតយូរ សេចក្តីមិនទំរន់ណា នៃវេទនាខន្ធ នៃសញ្ញាខន្ធ នៃ សង្ខារក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះ សេចក្តីស្រាលកាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៥៨] សេចក្តីស្រាលចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីស្រាល ការបង្កោនទៅដោយរហ័ស សេចក្តីមិនយឺតយូរ សេចក្តីមិនទំរង់ណា នៃវិញ្ញាណក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះ សេចក្តីស្រាលចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៥៩] សេចក្តីទន់កាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីទន់ សេចក្តីទោរ សេចក្តីមិនរឹង មិនរឹងណា នៃវេទនាខន្ធ នៃសញ្ញាខន្ធ នៃសង្ខារក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះ សេចក្តីទន់កាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៦០] សេចក្តីទន់ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីទន់ សេចក្តីទោរ សេចក្តីមិនរឹង មិនរឹងណា នៃវិញ្ញាណក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះ សេចក្តីទន់ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៦១] កាយគួរដល់ការងារ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការគួរដល់ការងារ សេចក្តីគួរដល់ការងារ សភាពគួរដល់ការងារណា នៃវេទនាខន្ធ នៃសញ្ញាខន្ធ នៃសង្ខារក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះ កាយគួរដល់ការងារ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៦២] ចិត្តគួរដល់ការងារ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការគួរដល់ការងារ សេចក្តីគួរដល់ការងារ សភាពគួរដល់ការងារណា នៃវិញ្ញាណក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះ ចិត្តគួរដល់ការងារ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៦៣] សេចក្តីស្ងាត់កាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការស្ងាត់ សេចក្តីស្ងាត់ សភាពស្ងាត់ណា នៃវេទនាខន្ធ នៃសញ្ញាខន្ធ នៃសង្ខារក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះ សេចក្តីស្ងាត់កាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៦៤] សេចក្តីស្ងាត់ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការស្ងាត់ សេចក្តីស្ងាត់ សភាពស្ងាត់ណា នៃវិញ្ញាណក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះ សេចក្តីស្ងាត់ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៦៥] សេចក្តីត្រង់កាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការត្រង់ សេចក្តីត្រង់ ការមិនវៀច មិនកោង មិនរំពត់ណា នៃវេទនាខន្ធ នៃសញ្ញាខន្ធ នៃសង្ខារក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះ សេចក្តីត្រង់កាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៦៦] សេចក្តីត្រង់ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការត្រង់ សេចក្តីត្រង់ ការមិនវៀច មិនកោង មិនរំពត់ណា នៃវិញ្ញាណក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះ សេចក្តីត្រង់ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៦៧] សតិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីរលឹក សេចក្តីរលឹករឿយៗ សេចក្តីរលឹកចំពោះ ស្មារតី ការនឹកឃើញ ការចាំបាន ការមិនភាន់ច្រឡំ ការមិនភ្លេចភ្លាំង គឺសតិ សតិទ្រិយ សតិពលៈ សម្មាសតិ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ សតិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៦៨] សម្មជញ្ញៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ បញ្ញា ការដឹងសព្វ ការពិចារណា ការជ្រើសរើស ការពិចារណាធម៌ ការកំណត់ ការកត់សំគាល់ សេចក្តីកត់ត្រា ភាពនៃបណ្ឌិត ភាពនៃអ្នកឈ្លាស ភាពនៃអ្នកមានសេចក្តីជ្រះស្អាត ភាពនៃអ្នកមានសេចក្តីភ្លឺច្បាស់ សេចក្តីគិត ការយល់ ធម្មជាតិដូចផែនដី ធម្មជាតិកំចាត់កិលេស ធម្មជាតិណែនាំ ធម្មជាតិឃើញច្បាស់ សេចក្តីដឹងល្អ សភាពដូចជាជន្លូញ គឺបញ្ញា បញ្ញាទ្រិយ បញ្ញាពលៈ សង្គតិបញ្ញា ប្រាសាទគឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា ឱភាសគឺបញ្ញា គ្រឿងឆ្លុះគឺបញ្ញា រកនៈគឺបញ្ញា អមោហៈ ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសម្មជញ្ញៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៦៩] សមថៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការបិតនៅ ការតំកល់នៅនឹង ការតាំងនៅស៊ប់ ការមិនប្លែងប្លោង ការមិនរាយមាយរបស់ចិត្ត សភាពនៃចិត្តមិនប្លែងប្លោង

សេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ចិត្ត គឺសមាធិន្ត្រីយ សមាធិពលៈ សម្មាសមាធិណ ក្នុងសម័យនោះ នេះ សមថៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៧០] វិបស្សនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ បញ្ញា ការដឹងសព្វ ការពិចារណា ការជ្រើសរើស ការពិចារណាធម៌ ការកំណត់ ការកត់សំគាល់ សេចក្តីកត់ត្រា ភាពនៃបណ្ឌិត ភាពនៃអ្នកឈ្លាស ភាពនៃអ្នកមានសេចក្តីជ្រះស្អាត ភាពនៃអ្នកមានសេចក្តីភ្លឺច្បាស់ សេចក្តីគិត សេចក្តីយល់ ធម្មជាតិដូចផែនដី ធម្មជាតិកំចាត់កិលេស ធម្មជាតិណែនាំ ធម្មជាតិឃើញច្បាស់ សេចក្តីដឹងល្អ សភាពដូចជាជន្មញ គឺបញ្ញា បញ្ញិន្រ្ទិយ បញ្ញាពលៈ សង្គ្រាមគឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា ឱកាសគឺបញ្ញា គ្រឿងឆ្លុះគឺបញ្ញា រតនៈគឺបញ្ញា អមោហៈ ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិណ ក្នុងសម័យនោះ នេះវិបស្សនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៧១] សេចក្តីផ្តងឡើង កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការប្រារព្ធព្យាយាម ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីឱហាត សង្វាត ខិតខំ ព្យាយាម ឧស្សាហ៍ ប្រឹងប្រែង ឃ្លាតខ្ចី ខ្ទះខ្ទែង សេចក្តីសង្វាត មិនជូរថយ ការមិនដាក់ចុះនូវសេចក្តីប៉ុនប៉ង ការមិនដាក់ផុរៈ ការផ្តងផុរៈ គឺ វិរិយៈ វិរិយន្ត្រីយ វិរិយពលៈ សម្មាវាយាមៈណ ក្នុងសម័យនោះ នេះ សេចក្តីផ្តងឡើង កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ។

[៧២] សេចក្តីមិនរាយមាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការបិតនៅ ការកំ កល់នៅនឹង ការតាំងនៅស៊ប់ ការមិនប្លែងប្លោង ការមិនរាយមាយរបស់ចិត្ត សភាពនៃចិត្ត មិនប្លែងប្លោង ការស្ងប់រម្ងាប់ចិត្ត គឺសមាធិន្ត្រីយ សមាធិពលៈ សម្មាសមាធិ ណ ក្នុងសម័យ នោះ នេះ សេចក្តីមិនរាយមាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៧៣] មួយទៀត ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងដោយអាស្រ័យហេតុ រមែង កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល។

ចប់ បទភាជនីយ។
ចប់ បឋមភាណវរៈ។

[៧៤] ខន្ធ ៤ កើតមានក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៨ ឈាន ប្រកបដោយអង្គ ៥ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៥ ពលៈ ៧ ហេតុ ៣ ផស្សៈ ១ វេទនា ១ សញ្ញា ១ ចេតនា ១ ចិត្ត ១ វេទនាខន្ធ ១ សញ្ញាខន្ធ ១ សង្ខារក្ខន្ធ ១ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ១ មនាយតនៈ ១ មនិន្ទ្រិយ ១ មនោវិញ្ញាណធាតុ ១ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬពួក អរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងដោយអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ ជាកុសល។

[៧៥] ខន្ធ ៤ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ។ វេទនាខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីនាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងចិត្ត សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការទទួលអារម្មណ៍ដ៏នាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពី សម្មុស្សនៃចិត្ត វេទនាដ៏នាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្មុស្សនៃចិត្តណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ វេទនាខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ សញ្ញាខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សញ្ញា សេចក្តីសំគាល់ សេចក្តីចាំបានណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសញ្ញាខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ សង្ខារក្ខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ផស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ បីតិ ឯកគុតា របស់ចិត្ត សន្ធិន្ត្រីយ វិរិយន្ត្រីយ សតិន្ត្រីយ សមាធិន្ត្រីយ បញ្ញិន្ត្រីយ ជិវិតិន្ត្រីយ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បៈ សម្មាវាយាមៈ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ សទ្ធាពលៈ វិរិយពលៈ សតិពលៈ សមាធិពលៈ បញ្ញាពលៈ ហិរិពលៈ ឱត្តប្បពលៈ អលោភៈ អទោសៈ អមោហៈ អនភិដ្ឋា អព្យាបាទ សម្មាទិដ្ឋិ ហិរិ ឱត្តប្បៈ សេចក្តីស្ងប់កាយ សេចក្តីស្ងប់ចិត្ត សេចក្តីស្រាលកាយ សេចក្តីស្រាលចិត្ត សេចក្តី ទន់កាយ សេចក្តីទន់ចិត្ត កាយគួរដល់ការងារ ចិត្តគួរដល់ការងារ សេចក្តីស្អាតកាយ សេចក្តី

ស្នាក់ចិត្ត សេចក្តីត្រង់កាយ សេចក្តីត្រង់ចិត្ត សតិ សម្មជញ្ញៈ សមថៈ វិបស្សនា សេចក្តីផ្ទង សេចក្តីមិនរាយមាយ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ក្រៅអំពីវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែល កើតឡើងដោយអាស្រ័យហេតុ ក្នុងសម័យនោះ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីគិត សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តី ប្រាថ្នា ឬទ័យ ធម្មជាតិដ៏ថ្លាស្អាត គឺមនោ មនាយតនៈ មនិន្ទ្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ផស្សៈជាដើមនោះណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិញ្ញាណក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ។ នេះ ពួកខន្ធ ៤ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៧៦] អាយតនៈ ២ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ មនាយតនៈ ធម្មាយតនៈ។ មនាយតនៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីគិត សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តី ប្រាថ្នា ឬទ័យ ធម្មជាតិថ្លាស្អាត គឺមនោ មនាយតនៈ មនិន្ទ្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មនោវិញ្ញាណ ធាតុ ដ៏សមគួរដល់ផស្សៈជាដើមនោះណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ មនាយតនៈ កើតមានក្នុង សម័យនោះ។ ធម្មាយតនៈកើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ នេះធម្មាយតនៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ នេះ អាយតនៈ ២ កើតមានក្នុងសម័យ នោះ។

[៧៧] ធាតុ ២ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ មនោវិញ្ញាណធាតុ ធម្មធាតុ។ មនោវិញ្ញាណធាតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីគិត សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ឬទ័យ ធម្មជាតិថ្លាស្អាត គឺមនោ មនាយតនៈ មនិន្ទ្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ផស្សៈជាដើមនោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះមនោ វិញ្ញាណធាតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ ធម្មធាតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ នេះធម្មធាតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ នេះធាតុ ២ កើតមានក្នុងសម័យ នោះ។

[៧៨] អាហារ ៣ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ផស្សាហារ មនោសញ្ចេតនាហារ វិញ្ញា ណាហារ។ ផស្សាហារ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ផស្សៈ ការពាល់ត្រូវ ការប៉ះពាល់ ការទង្កកទង្កិច ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះផស្សាហារ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ មនោសញ្ចេតនា ហារ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ចេតនា សេចក្តីវិះគិត ការតាក់តែង ណា ក្នុង សម័យនោះ នេះមនោសញ្ចេតនាហារ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ វិញ្ញាណាហារ កើតមានក្នុង សម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ចិត្ត សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ឬទ័យ ធម្មជាតិផ្សំផង គឺភវ ង្គចិត្ត ហៅថាមនោ មនាយតនៈ មនិន្ទ្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ ផស្សៈជាដើមនោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិញ្ញាណាហារ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ នេះអាហារ ៣ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៧៩] ឥន្ទ្រិយ ៨ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សទ្ធិន្ទ្រិយ វិវិធិន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញិន្ទ្រិយ មនិន្ទ្រិយ សោមនស្សិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ។ សទ្ធិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យ នោះ តើដូចម្តេច។ ជំនឿ សេចក្តីជឿ សេចក្តីជឿស៊ប់ សេចក្តីជ្រះថ្លាខ្លាំង គឺសទ្ធា សទ្ធិន្ទ្រិយ សទ្ធា ពលៈ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសទ្ធិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ វិវិធិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុង សម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការប្រារព្ធ ព្យាយាម ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីឱហាត សង្វាត ខិតខំ ព្យាយាម ឧស្សាហ៍ ប្រឹងប្រែង ខ្ចីឃ្នាត ខ្ចុះខ្ចែង សេចក្តីសង្វាត ការមិនជូរថយ ការមិនដាក់ចុះ នូវសេចក្តីប៉ុនប៉ង ការមិនដាក់ផុរ ការផ្ទងផុរ គឺវិវិធិ វិវិធិន្ទ្រិយ វិវិធិពលៈ សម្មាវាយាមណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិវិធិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ សតិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីរលឹក សេចក្តីរលឹករឿយៗ សេចក្តីរលឹកចំពោះ ស្មារតី ការនឹកឃើញ ការចាំ បាន ការមិនភាន់ច្រឡំ ការមិនភ្លេចភ្លាំង គឺសតិ សតិន្ទ្រិយ សតិពលៈ សម្មាសតិ ណា ក្នុងសម័យ

នោះ នេះសតិឆ្លើយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ សមាធិឆ្លើយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើ ដូចម្តេច។ ការបិតនៅ ការតំកល់នៅនឹង ការតាំងនៅស៊ប់ ការមិនឃ្លេងឃ្លោង ការមិន រាយមាយ របស់ចិត្ត សភាពនៃចិត្តមិនឃ្លេងឃ្លោង ការស្ងប់រម្ងាប់ចិត្ត គឺសមាធិឆ្លើយ សមាធិ ពលៈ សម្មាសមាធិ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសមាធិឆ្លើយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បញ្ញាឆ្លើយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ បញ្ញា សេចក្តីដឹងសព្វ សេចក្តីពិចារណា សេចក្តី ជ្រើសរើស សេចក្តីពិចារណាធម៌ ការកំណត់ ការកត់សំគាល់ សេចក្តីកត់ត្រា ភាពនៃបណ្ឌិត ភាព នៃអ្នកឈ្លាស ភាពនៃបុគ្គលមានសេចក្តីជ្រះស្អាត ភាពនៃបុគ្គលមានសេចក្តីភ្លឺច្បាស់ សេចក្តី គិត សេចក្តីយល់ ធម្មជាតិដូចដែនដី ធម្មជាតិកំចាត់កិលេស ធម្មជាតិណែនាំ ធម្មជាតិ ឃើញច្បាស់ សេចក្តីដឹងល្អ សភាពដូចជាជន្លួញ គឺបញ្ញា បញ្ញាឆ្លើយ បញ្ញាពលៈ សង្គ្រាមគឺបញ្ញា ប្រាសាទគឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា ឱភាសគឺបញ្ញា គ្រឿងឆ្លុះគឺបញ្ញា រកនៈគឺបញ្ញា អមោហៈ ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះបញ្ញាឆ្លើយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ មនិឆ្លើយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ចិត្ត សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ហូរទ័យ ធម្មជាតិផ្លូវផង គឺ កវង្កចិត្ត ហៅថាមនោ មនោយកនៈ មនិឆ្លើយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរ ដល់ផស្សៈជាដើមនោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះមនិឆ្លើយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ សោមនស្សិ ឆ្លើយកើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីនាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីសុខ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីទទួលអារម្មណ៍ដ៏នាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃចិត្ត វេទនាដ៏នាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃចិត្តណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសោមនស្សិឆ្លើយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ ជីវិតិឆ្លើយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ អាយុ ការបិតនៅ ការរស់នៅ ការយឺននៅ ការរំកិលទៅ ការប្រព្រឹត្តទៅ ការរក្សានៃអរូបធម៌ទាំងនោះ គឺជីវិត ជីវិតិឆ្លើយណា ក្នុងសម័យនោះ នេះជីវិតិឆ្លើយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ នេះគឆ្លើយ ៨ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៨០] ឈាន ប្រកបដោយអង្គ ៥ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ វិតក្កៈ ១ វិចារៈ ១ បីតិ ១ សុខ ១ ឯកគ្គការរបស់ចិត្ត ១។ វិតក្កៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីត្រិះរិះ ការរិះគិត តំរិះ ការរំពឹង ការជញ្ជឹង ការលើកឡើងនូវចិត្ត គឺសម្មាសង្កប្បៈ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិតក្កៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ វិចារៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការត្រួតត្រា ការពិចារណា ការពិនិត្យមើល ការសង្កេតមើល ការផ្ទងនូវចិត្ត ការសំឡឹងមើលណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិចារៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បីតិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើ ដូចម្តេច។ សេចក្តីឆ្លែតចិត្ត សេចក្តីរីករាយ សេចក្តីសប្បាយ សេចក្តីស្រួល សេចក្តីស្រស់ស្រាយ ការ ញញឹមញញែម ការបាននូវអំណរ ការអណ្តែតអណ្តូង សេចក្តីត្រេកអររបស់ចិត្តណា ក្នុងសម័យ នោះ នេះបីតិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ សុខ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តី នាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីទទួលអារម្មណ៍ដ៏នាញ់ ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្មស្សរបស់ចិត្ត វេទនាដ៏នាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃ ចិត្តណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសុខ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ ឯកគ្គការរបស់ចិត្ត កើតមានក្នុង សម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការបិតនៅ ការតំកល់នៅនឹង ការតាំងមាំ ការមិនឃ្លេងឃ្លោង ការ មិនរាយមាយ របស់ចិត្ត សភាពនៃចិត្តមិនឃ្លេងឃ្លោង ការស្ងប់រម្ងាប់ចិត្ត គឺសមាធិឆ្លើយ សមាធិ ពលៈ សម្មាសមាធិណា ក្នុងសម័យនោះ នេះឯកគ្គការរបស់ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ នេះ ឈានប្រកបដោយអង្គ ៥ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៨១] មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៥ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បៈ សម្មាវាយាមៈ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ។ សម្មាទិដ្ឋិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ បញ្ញា សេចក្តីដឹងសព្វ សេចក្តីពិចារណា សេចក្តីជ្រើសរើស សេចក្តីពិចារណាធម៌ សេចក្តីកំណត់ សេចក្តី

កត់សំគាល់ ការកត់ត្រា ភាពនៃបណ្ឌិត ភាពនៃអ្នកឈ្លាស ភាពនៃបុគ្គលមានសេចក្តីជ្រះស្អាត ភាពនៃបុគ្គលមានសេចក្តីភ្លឺច្បាស់ សេចក្តីគិត សេចក្តីយល់ ធម្មជាតិដូចផែនដី ធម្មជាតិ កំចាត់កិលេស ធម្មជាតិណែនាំ ធម្មជាតិឃើញច្បាស់ សេចក្តីដឹងល្អ សភាពដូចជាជន្មញ គឺបញ្ញា បញ្ញាត្រឡប់ បញ្ញាពលៈ សស្ត្រាគឺបញ្ញា ប្រាសាទគឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា ឱភាសគឺបញ្ញា គ្រឿងឆ្លុះគឺបញ្ញា រតនៈគឺបញ្ញា អមោហៈ ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ សម្មាទិដ្ឋិ កើតមានក្នុង សម័យនោះ។ សម្មាសង្កប្បៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីត្រិះរិះ ការត្រិះរិះ តំរិះ ការរំពឹង ការជញ្ជឹង ការលើកឡើងនូវចិត្ត គឺសម្មាសង្កប្បៈណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសម្មាសង្កប្បៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ សម្មាវាយាមៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការប្រារព្ធ ព្យាយាមប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីឱហាត សង្វាត ខិតខំ ព្យាយាម ឧស្សាហ៍ ប្រឹងប្រែង ខ្ចីឃ្មាត ខ្ទះខ្ទែង សេចក្តីសង្វាត ការមិនធូរថយ ការមិនដាក់ចុះ នូវសេចក្តីប៉ុនប៉ង ការមិនដាក់ផុះ ការផ្ទងផុះ គឺវិរិយៈ វិរិយត្រឡប់ វិរិយពលៈ សម្មាវាយាមៈណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ សម្មាវាយាមៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ សម្មាសតិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីរលឹក សេចក្តីរលឹករឿយៗ សេចក្តីរលឹកចំពោះ ស្មារតី ការនឹកឃើញ ការចាំបាន ការមិនភាន់ច្រឡំ ការ មិនភ្លេចភ្លាំង គឺសតិ សតិត្រឡប់ សតិពលៈ សម្មាសតិ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសម្មាសតិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ សម្មាសមាធិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការបិតនៅ ការតំកល់នៅនឹង ការតាំងមាំ ការមិនឃ្លេងឃ្លោង ការមិនរាយមាយ របស់ចិត្ត សភាពនៃចិត្ត មិនឃ្លេងឃ្លោង ការស្ងប់រម្ងាប់ចិត្ត គឺសមាធិត្រឡប់ សមាធិពលៈ សម្មាសមាធិ ណា ក្នុងសម័យ នោះ នេះ សម្មាសមាធិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ នេះមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៥ កើតមានក្នុង សម័យនោះ។

[៨២] ពលៈ ៧ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សទ្ធាពលៈ វិរិយពលៈ សតិពលៈ សមាធិពលៈ បញ្ញាពលៈ ហិរិពលៈ ឱត្តប្បពលៈ។ សទ្ធាពលៈ កើតមានក្នុង សម័យនោះ តើ ដូចម្តេច។ ជំនឿ សេចក្តីជឿ សេចក្តីជឿស៊ប់ សេចក្តីជ្រះថ្លាខ្លាំង គឺសទ្ធា សទ្ធិត្រឡប់ សទ្ធាពលៈណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសទ្ធាពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ វិរិយពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការប្រារព្ធព្យាយាមប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីឱហាត សង្វាត ខិតខំ ព្យាយាម ឧស្សាហ៍ ប្រឹងប្រែង ខ្ចីឃ្មាត ខ្ទះខ្ទែង សេចក្តីសង្វាត ការមិនធូរថយ ការមិនដាក់ចុះនូវសេចក្តី ប៉ុនប៉ង ការមិនដាក់ផុះ ការផ្ទងផុះ គឺវិរិយៈ វិរិយត្រឡប់ វិរិយពលៈ សម្មាវាយាមៈ ណា ក្នុង សម័យនោះ នេះវិរិយពលៈ កើតមានក្នុង សម័យនោះ។ សតិពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើ ដូចម្តេច។ សេចក្តីរលឹក សេចក្តីរលឹករឿយៗ សេចក្តីរលឹកចំពោះ ស្មារតី ការនឹកឃើញ ការចាំ បាន ការមិនភាន់ច្រឡំ ការមិនភ្លេចភ្លាំង គឺសតិ សតិត្រឡប់ សតិពលៈ សម្មាសតិ ណា ក្នុងសម័យ នោះ នេះសតិពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ សមាធិពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើ ដូចម្តេច។ ការបិតនៅ ការតំកល់នៅនឹង ការតាំងនៅស៊ប់ ការមិនឃ្លេងឃ្លោង ការមិន រាយមាយ របស់ចិត្ត សភាពនៃចិត្តមិនឃ្លេងឃ្លោង ការស្ងប់រម្ងាប់ចិត្ត គឺសមាធិត្រឡប់ សមាធិ ពលៈ សម្មាសមាធិ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសមាធិពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បញ្ញាពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ បញ្ញា សេចក្តីដឹងសព្វ សេចក្តីពិចារណា សេចក្តី ជ្រើសរើស សេចក្តីពិចារណាធម៌ សេចក្តីកំណត់ សេចក្តីកត់សំគាល់ សេចក្តីកត់ត្រា ភាពនៃ បណ្ឌិត ភាពនៃអ្នកឈ្លាស ភាពនៃបុគ្គលមានសេចក្តីជ្រះស្អាត ភាពនៃបុគ្គលមានសេចក្តី ភ្លឺច្បាស់ សេចក្តីគិត សេចក្តីយល់ ធម្មជាតិដូចផែនដី ធម្មជាតិកំចាត់កិលេស ធម្មជាតិណែនាំ ធម្មជាតិឃើញច្បាស់ សេចក្តីដឹងល្អ សភាពដូចជាជន្មញ គឺបញ្ញា បញ្ញាត្រឡប់ បញ្ញាពលៈ សស្ត្រាគឺ បញ្ញា ប្រាសាទគឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា ឱភាសគឺបញ្ញា គ្រឿងឆ្លុះគឺបញ្ញា រតនៈគឺបញ្ញា អមោហៈ ធម្មវិ ចយៈ សម្មាទិដ្ឋិ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះបញ្ញាពលៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ។ ហិរិពលៈ

កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ត្រង់ដែលបុគ្គលខ្មាស ដោយវត្តដែលគួរខ្មាស ខ្មាស ដោយការជួបប្រទះនឹងអកុសលធម៌ដ៏លាមក ក្នុងសម័យនោះ នេះហិរិពលៈ កើតមានក្នុង សម័យនោះ។ ឱត្តប្បពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ត្រង់ដែលបុគ្គលតក់ស្លុត ដោយវត្តដែលគួរតក់ស្លុត តក់ស្លុតដោយការជួបប្រទះនឹងអកុសលធម៌ដ៏លាមក ក្នុងសម័យ នោះ នេះឱត្តប្បពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ នេះពលៈ ៧ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៨៣] ហេតុ ៣ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ អលោភៈ អទោសៈ អមោហៈ។ អលោភៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការមិនចង់បាន ការមិនជាប់ចំពាក់ សេចក្តីមិនជាប់ ចំពាក់ ការមិនត្រេកអរខ្លាំង ការមិនត្រេកត្រអាល សេចក្តីមិនត្រេកត្រអាល ការមិនសំឡឹង ចំពោះ គឺអលោភៈ ជាកុសលមូលណា ក្នុងសម័យនោះ នេះអលោភៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ អទោសៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីមិនខឹង ការមិនប្រទូស្ត សេចក្តីមិន ប្រទូស្ត ការមិនព្យាបាទ សេចក្តីមិនព្យាបាទ គឺអទោសៈ ជាកុសលមូលណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ អទោសៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ អមោហៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ បញ្ញា សេចក្តីដឹងសព្វ សេចក្តីពិចារណា សេចក្តីជ្រើសរើស សេចក្តីពិចារណាធម៌ សេចក្តីកំណត់ សេចក្តី កត់សំគាល់ សេចក្តីកត់ត្រា ភាពនៃបណ្ឌិត ភាពនៃអ្នកល្អាស ភាពនៃបុគ្គលមានសេចក្តីជ្រះ ស្អាត ភាពនៃបុគ្គលមានសេចក្តីភ្លឺច្បាស់ សេចក្តីគិត សេចក្តីយល់ ធម្មជាតិដូចផែនដី ធម្មជាតិ កំចាត់កិលេស ធម្មជាតិណែនាំ ធម្មជាតិឃើញច្បាស់ សេចក្តីដឹងល្អ សភាពដូចជាជន្មញ គឺបញ្ញា បញ្ញិទ្រៀយ បញ្ញាពលៈ សស្ត្រាគឺបញ្ញា ប្រាសាទគឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា ឱភាសគឺបញ្ញា គ្រឿងឆ្លុះគឺបញ្ញា រតនៈគឺបញ្ញា អមោហៈ ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិ អមោហៈ ជាកុសលមូលណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ អមោហៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ នេះហេតុ ៣ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៨៤] ផស្សៈ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ផស្សៈ ការពាល់ត្រូវ ការប៉ះពាល់ ការ ទង្កកទង្កិចណា ក្នុងសម័យនោះ នេះផស្សៈ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៨៥] វេទនា ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីធ្លាញ់ពិសាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីទទួលអារម្មណ៍ដ៏ធ្លាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្ស នៃចិត្ត វេទនាដ៏ធ្លាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្តណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវេទនា ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៨៦] សញ្ញា ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សញ្ញា សេចក្តីសំគាល់ សេចក្តីចាំបាន ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសញ្ញា ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៨៧] ចេតនា ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ចេតនា សេចក្តីវិគិត ការតាក់តែង ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះចេតនា ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៨៨] ចិត្ត ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ចិត្ត សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ហូរទ័យ ធម្មជាតិផ្សេងផង គឺភវង្គចិត្ត ហៅថាមនោ មនាយតនៈ មនិទ្រៀយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ផស្សៈជាដើមនោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះចិត្ត ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ។

[៨៩] វេទនាខន្ធ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីធ្លាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងចិត្ត សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីទទួលអារម្មណ៍ដ៏ធ្លាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំ ពីសម្ផស្សនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវេទនាខន្ធ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៩០] សញ្ញាខន្ធ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សញ្ញា សេចក្តីសំគាល់ សេចក្តីចាំបាន ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសញ្ញាខន្ធ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៩១] សង្ខារក្ខន្ធ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ផស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ បីតិ ឯកគ្គតា របស់ចិត្ត សន្និទ្ធិវិយ វិយិទ្ធិវិយ សតិទ្ធិវិយ សមាធិទ្ធិវិយ បញ្ញិទ្ធិវិយ ជិវិតិទ្ធិវិយ សម្មាទិដ្ឋិ

សម្មាសង្កប្បៈ សម្មាវាយាមៈ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ សទ្ធាពលៈ វិរិយពលៈ សតិពលៈ សមាធិពលៈ បញ្ញាពលៈ ហិរិពលៈ ឱត្តប្បពលៈ អលោកៈ អទោសៈ អមោហៈ អនភិជ្ជា អព្យាបាទ សម្មាទិដ្ឋិ ហិរិ ឱត្តប្បៈ កាយប្បស្សន្តិ ចិត្តប្បស្សន្តិ កាយលហុតា ចិត្តលហុតា កាយមុទុតា ចិត្តមុទុតា កាយកម្មញ្ញតា ចិត្តកម្មញ្ញតា កាយបាតុញ្ញតា ចិត្តបាតុញ្ញតា កាយជុកតា ចិត្តជុកតា សតិ សម្មជញ្ញៈ សមថៈ វិបស្សនា បគ្គាហៈ អវិក្ខេបៈ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ក្រៅអំពីវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលកើតឡើង ដោយអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះសង្ខារក្ខន្ធ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៩២] វិញ្ញាណក្ខន្ធ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីគិត សេចក្តីដឹង អារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ហូរទ័យ ធម្មជាតិដ៏ថ្លាស្អាត គឺមនោ មនាយតនៈ មនិន្ទ្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ផស្សៈជាដើមនោះណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៩៣] មនាយតនៈ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីគិត សេចក្តីដឹង អារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ហូរទ័យ ធម្មជាតិដ៏ថ្លាស្អាត គឺមនោ មនាយតនៈ មនិន្ទ្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ផស្សៈជាដើមនោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ មនាយតនៈ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៩៤] មនិន្ទ្រិយ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីគិត សេចក្តីដឹង អារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ហូរទ័យ ធម្មជាតិដ៏ថ្លាស្អាត គឺមនោ មនាយតនៈ មនិន្ទ្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ផស្សៈជាដើមនោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះមនិន្ទ្រិយ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៩៥] មនោវិញ្ញាណធាតុ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីគិត សេចក្តី ដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ហើយ មនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ផស្សៈជាដើម នោះ ណា ក្នុង សម័យនោះ នេះមនោវិញ្ញាណធាតុ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៩៦] ធម្មាយតនៈ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ នេះធម្មាយតនៈ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៩៧] ធម្មធាតុ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ នេះធម្មធាតុ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៩៨] មួយទៀត ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតដោយអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុង សម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល។

ចប់ កោដ្ឋាសវារៈ។

[៩៩] ពួកធម៌ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ពួកខន្ធ ពួកអាយតនៈ ពួកធាតុ ពួកអាហារ ពួកតន្ត្រិយ ឈាន មគ្គ ពួកពលៈ ពួកហេតុ ផស្សៈ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មនាយតនៈ មនិន្ទ្រិយ មនោវិញ្ញាណធាតុ ធម្មាយតនៈ ធម្មធាតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យ ហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល។

[១០០] ពួកធម៌ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[១០១] ពួកខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[១០២] ពួកអាយតនៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ មនាយតនៈ ធម្មាយតនៈ នេះពួកអាយតនៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[១០៣] ពួកធាតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ មនោវិញ្ញាណធាតុ ធម្មធាតុ នេះពួកធាតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[១០៤] ពួកអាហារ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ជស្សាហារ មនោសញ្ចេតនា ហារ វិញ្ញាណហារ នេះពួកអាហារ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[១០៥] ពួកតន្ត្រីយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សទ្ធិត្រីយ វិយត្រីយ សតិ ត្រីយ សមាធិត្រីយ បញ្ញិត្រីយ មនិត្រីយ សោមនស្សិត្រីយ ជីវិតិត្រីយ នេះពួកតន្ត្រីយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ។

[១០៦] ឈាន កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ វិតក្កៈ វិចារៈ បិតិ សុខៈ ឯកគ្គតា របស់ចិត្ត នេះឈាន កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[១០៧] មគ្គ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បៈ សម្មវាយាមៈ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ នេះមគ្គ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[១០៨] ពួកពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សទ្ធាពលៈ វិយពលៈ សតិ ពលៈ សមាធិពលៈ បញ្ញាពលៈ ហិរិពលៈ ឱត្តប្បពលៈ នេះពួកពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[១០៩] ពួកហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ អលោភៈ អទោសៈ អមោហៈ នេះពួកហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[១១០] ផស្សៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ បេ។ នេះផស្សៈ កើតមានក្នុង សម័យនោះ។

[១១១] វេទនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ បេ។ នេះវេទនា កើតមានក្នុង សម័យនោះ។

[១១២] សញ្ញា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ បេ។ នេះសញ្ញា កើតមានក្នុង សម័យនោះ។

[១១៣] ចេតនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ បេ។ នេះចេតនា កើតមានក្នុង សម័យនោះ។

[១១៤] ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ បេ។ នេះចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យ នោះ។

[១១៥] វេទនាខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ បេ។ នេះវេទនាខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[១១៦] សញ្ញាខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ បេ។ នេះសញ្ញាខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ។

[១១៧] សង្ខារក្ខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ បេ។ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ។

[១១៨] វិញ្ញាណក្ខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ បេ។ នេះវិញ្ញាណក្ខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[១១៩] មនាយតនៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ បេ។ នេះមនាយតនៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[១២០] មនិត្រីយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ បេ។ នេះមនិត្រីយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ។

[១២១] មនោវិញ្ញាណធាតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ បេ។ នេះ មនោវិញ្ញាណ ធាតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[១២២] ធម្មាយតនៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ នេះធម្មាយតនៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[១២៣] ធម្មធាតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ នេះធម្មធាតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[១២៤] មួយទៀត ពួកអរូបធម៌ដទៃណា កើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល។

ចប់ សុញ្ញតវារៈ។

ចប់ បឋមចិត្ត។

[១២៥] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច។ ចិត្តជាកាមាវចរកុសល ច្រឡំដោយសោមនស្ស ប្រកបដោយញ្ញាណ ប្រកបដោយសង្ខារ មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី។ មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី ឬ ប្រារព្ធតែអារម្មណ៍ណាមួយ ហើយកើតឡើងក្នុងសម័យណាផស្សៈក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បើសេចក្តីមិនរាយមាយក៏កើតមាន។ បើ នេះពួកធម៌ជាកុសល។ បើ

ចប់ ទុតិយចិត្ត។

[១២៦] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច។ ចិត្តជាកាមាវចរកុសល ច្រឡំដោយសោមនស្ស ប្រាសចាកញ្ញាណ មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី។ មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី ឬប្រារព្ធតែអារម្មណ៍ណាមួយ ហើយកើតឡើងក្នុងសម័យណា ផស្សៈក៏កើតមានក្នុង សម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វិតក្កៈ វិចារៈ បីតិ សុខ ឯកគុការបស់ចិត្ត សទ្ធិន្ទ្រិយ វិវិធីន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ មនិន្ទ្រិយ សោមនស្សន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ សម្មាសង្កប្បៈ សម្មាវាយាមៈ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ សទ្ធាពលៈ វិវិធីពលៈ សតិពលៈ សមាធិពលៈ ហិរិពលៈ ឱត្តប្បពលៈ អលោភៈ អទោសៈ អនភិជ្ឈា អព្យាបាទ ហិរិឱត្តប្បៈ សេចក្តីស្ងប់កាយ សេចក្តីស្ងប់ចិត្ត សេចក្តីស្រាលកាយ សេចក្តីស្រាលចិត្ត សេចក្តីទន់កាយ សេចក្តីទន់ចិត្ត កាយគួរដល់ការងារ ចិត្តគួរដល់ការងារ សេចក្តីស្ងាត់កាយ សេចក្តីស្ងាត់ចិត្ត សេចក្តីត្រង់កាយ សេចក្តីត្រង់ចិត្ត សតិ សមថៈ សេចក្តីផ្តងឡើង សេចក្តីមិនរាយមាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬថា អរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល។

[១២៧] ខន្ធ ៤ កើតមានក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៧ ឈានប្រកបដោយអង្គ ៥ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៤ ពលៈ ៦ ហេតុ ២ ផស្សៈ ១។ បើ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះ អាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល។ បើ

[១២៨] សង្ខារក្ខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ផស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ បីតិ ឯកគុការបស់ចិត្ត សទ្ធិន្ទ្រិយ វិវិធីន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ សម្មាសង្កប្បៈ សម្មាវាយាមៈ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ សទ្ធាពលៈ វិវិធីពលៈ សតិពលៈ សមាធិពលៈ ហិរិពលៈ ឱត្តប្បពលៈ អលោភៈ អទោសៈ អនភិជ្ឈា អព្យាបាទ ហិរិឱត្តប្បៈ សេចក្តីស្ងប់កាយ សេចក្តីស្ងប់ចិត្ត សេចក្តីស្រាលកាយ សេចក្តីស្រាលចិត្ត សេចក្តីទន់កាយ សេចក្តីទន់ចិត្ត កាយគួរដល់ការងារ ចិត្តគួរដល់ការងារ សេចក្តីស្ងាត់កាយ សេចក្តីស្ងាត់ចិត្ត សេចក្តីត្រង់កាយ សេចក្តីត្រង់ចិត្ត សតិ សមថៈ សេចក្តីផ្តងឡើង សេចក្តីមិនរាយមាយ ឬថាពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះ អាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ក្រៅអំពីវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បើ នេះពួកធម៌ជាកុសល។ បើ

ចប់ តតិយចិត្ត។

[១២៩] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច។ ចិត្តជាកាមាវចរកុសល ច្រឡំដោយសោមនស្ស ប្រាសចាកញ្ញាណ ប្រកបដោយសង្ខារ មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី។ មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី ឬប្រារព្ធតែអារម្មណ៍ណាមួយ ហើយកើតឡើងក្នុងសម័យណា ផស្សៈក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បើសេចក្តីមិនរាយមាយក៏កើតមាន។ បើ នេះពួកធម៌ជាកុសល។ បើ

តែអារម្មណ៍ណាមួយ ហើយកើតឡើងក្នុងសម័យណា ផស្សៈក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ ហេ្ន
សេចក្តីមិនរាយមាយក៏កើតមាន។ ហេ្ន នេះពួកធម៌ជាកុសល។ ហេ្ន

ចប់ ចតុត្ថចិត្ត។

[១៣០] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច។ ចិត្ត ជាការចរកុសល ច្រឡំដោយឧបេក្ខា
ប្រកបដោយញាណ មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី មានសំឡេងជាអារម្មណ៍ក្តី មានក្លិនជាអារម្មណ៍ក្តី មាន
រសជាអារម្មណ៍ក្តី មានផោដ្ឋព្វៈជាអារម្មណ៍ក្តី មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី ឬប្រាណតែអារម្មណ៍ណាមួយ
ហើយកើតឡើងក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត
វិតក្កៈ វិចារៈ ឧបេក្ខា ឯកគុការបស់ចិត្ត សន្ធិន្ត្រិយ វិវិធីន្ត្រិយ សតិទ្រិយ សមាធិន្ត្រិយ បញ្ញិន្ត្រិយ
មនិន្ត្រិយ ឧបេក្ខិន្ត្រិយ ជីវិតិន្ត្រិយ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បៈ សម្មាវាយាមៈ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ
សន្ធាពលៈ វិវិធីពលៈ សតិពលៈ សមាធិពលៈ បញ្ញាពលៈ ហិរិពលៈ ឱត្តប្បពលៈ អលោភៈ អទោសៈ
អមោហៈ អនភិជ្ជា អព្យាបាទ សម្មាទិដ្ឋិ ហិរិ ឱត្តប្បៈ សេចក្តីស្ងប់កាយ សេចក្តីស្ងប់ចិត្ត សេចក្តី
ស្រាលកាយ សេចក្តីស្រាលចិត្ត សេចក្តីទន់កាយ សេចក្តីទន់ចិត្ត កាយគួរដល់ការងារ ចិត្តគួរដល់
ការងារ សេចក្តីស្ងាត់កាយ សេចក្តីស្ងាត់ចិត្ត សេចក្តីត្រង់កាយ សេចក្តីត្រង់ចិត្ត សតិ សម្មជញ្ញៈ
សមថៈ វិបស្សនា សេចក្តីផ្តងឡើង សេចក្តីមិនរាយមាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួក
អរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌
ជាកុសល។

[១៣១] ផស្សៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ផស្សៈ ការពាល់ត្រូវ ការប៉ះពាល់
ការទង្កកទង្កិចណា កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះផស្សៈកើតមានក្នុងសម័យនោះ។ វេទនា
កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីមិននាញ់ពិសា មិនមែនជាមិននាញ់ពិសា
ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ដែលកើតអំពីសម្មុស្សនៃមនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ផស្សៈជាដើមនោះ
ការទទួលអារម្មណ៍មិនជាទុក្ខមិនជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្មុស្សនៃចិត្ត វេទនាមិនជាទុក្ខមិនជា
សុខ ដែលកើតអំពីសម្មុស្សនៃចិត្តណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវេទនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ។
ហេ្ន ឧបេក្ខា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីមិននាញ់ពិសា មិនមែនជាមិន
នាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការទទួលអារម្មណ៍មិនជាទុក្ខ មិនជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្មុស្ស
នៃចិត្ត វេទនាមិនជាទុក្ខ មិនជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្មុស្សនៃចិត្តណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ
ឧបេក្ខា កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ ឧបេក្ខិន្ត្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។
សេចក្តីមិននាញ់ពិសា មិនមែនជាមិននាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការទទួលអារម្មណ៍មិនជា
ទុក្ខមិនជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្មុស្សនៃចិត្ត វេទនាមិនជាទុក្ខមិនជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្មុស្ស
នៃចិត្តណា ក្នុងសម័យនោះ នេះឧបេក្ខិន្ត្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃ
ណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល។

[១៣២] ខន្ធ ៤ កើតមានក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ត្រិយ ៨
ឈានប្រកបដោយអង្គ ៤ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៥ ពលៈ ៧ ហេតុ ៣ ផស្សៈ ១។ ហេ្ន ធម្មាយតនៈ
១ ធម្មធាតុ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះ
អាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល។ ហេ្ន

[១៣៣] សង្ខារក្ខន្ធន្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ផស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ
ឯកគុការបស់ចិត្ត សន្ធិន្ត្រិយ វិវិធីន្ត្រិយ សតិទ្រិយ សមាធិន្ត្រិយ បញ្ញិន្ត្រិយ ជីវិតិន្ត្រិយ សម្មាទិដ្ឋិ
សម្មាសង្កប្បៈ សម្មាវាយាមៈ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ សន្ធាពលៈ វិវិធីពលៈ សតិពលៈ សមាធិពលៈ
បញ្ញាពលៈ ហិរិពលៈ ឱត្តប្បពលៈ អលោភៈ អទោសៈ អមោហៈ អនភិជ្ជា អព្យាបាទ សម្មាទិដ្ឋិ ហិរិ
ឱត្តប្បៈ សេចក្តីស្ងប់កាយ សេចក្តីស្ងប់ចិត្ត សេចក្តីស្រាលកាយ សេចក្តីស្រាលចិត្ត សេចក្តីទន់
កាយ សេចក្តីទន់ចិត្ត កាយគួរដល់ការងារ ចិត្តគួរដល់ការងារ សេចក្តីស្ងាត់កាយ សេចក្តីស្ងាត់

ចិត្ត សេចក្តីត្រង់កាយ សេចក្តីត្រង់ចិត្ត សតិ សម្មជញ្ញៈ សមថៈ វិបស្សនា សេចក្តីផ្ទុះឡើង សេចក្តីមិនរាយមាយ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ក្រៅអំពីវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បើ នេះពួកធម៌ជាកុសល។

ចប់ បញ្ចមចិត្ត។

[១៣៤] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច។ ចិត្ត ជាភាមារចរកុសល ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ប្រកបដោយញ្ញាណ ប្រកបដោយសង្ខារ មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី។ បើ មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី ឬប្រារព្ធតែ អារម្មណ៍ណាមួយ ហើយកើតឡើងក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បើ សេចក្តីមិនរាយមាយ កើតមាន។ បើ នេះពួកធម៌ជាកុសល។

ចប់ ឆដ្ឋចិត្ត។

[១៣៥] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច។ ចិត្តជាភាមារចរកុសល ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ប្រាសចាកញ្ញាណ មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី។ បើ មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី ឬប្រារព្ធតែអារម្មណ៍ណាមួយហើយ កើតឡើង ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វិតក្កៈ វិចារៈ ឧបេក្ខា ឯកគុការបស់ចិត្ត សន្ធិន្ត្រិយ វិវិធីន្ត្រិយ សតិន្ត្រិយ សមាធិន្ត្រិយ មនិន្ត្រិយ ឧបេក្ខិន្ត្រិយ ជីវិតិន្ត្រិយ សម្មាសង្កប្បៈ សម្មាវាយាមៈ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ សទ្ធាពលៈ វិវិធីពលៈ សតិពលៈ សមាធិពលៈ ហិរិពលៈ ឱត្តប្បពលៈ អលោភៈ អទោសៈ អនភិជ្ជា អព្យាបាទ ហិរិ ឱត្តប្បៈ សេចក្តីស្ងប់កាយ សេចក្តីស្ងប់ចិត្ត សេចក្តីស្រាលកាយ សេចក្តីស្រាលចិត្ត សេចក្តីទន់កាយ សេចក្តីទន់ចិត្ត កាយគួរដល់ការងារ ចិត្តគួរដល់ការងារ សេចក្តីស្ងាត់កាយ សេចក្តីស្ងាត់ចិត្ត សេចក្តីត្រង់កាយ សេចក្តីត្រង់ចិត្ត សតិ សមថៈ សេចក្តីផ្ទុះឡើង សេចក្តីមិនរាយមាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល។

[១៣៦] ខន្ធ ៤ កើតមានក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៧ ឈាន ប្រកបដោយអង្គ ៤ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៤ ពលៈ ៦ ហេតុ ២ ផស្សៈ ១។ បើ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះ អាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល។

[១៣៧] សង្ខារក្ខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ផស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ ឯកគុការបស់ចិត្ត សន្ធិន្ត្រិយ វិវិធីន្ត្រិយ សតិន្ត្រិយ សមាធិន្ត្រិយ ជីវិតិន្ត្រិយ សម្មាសង្កប្បៈ សម្មាវាយាមៈ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ សទ្ធាពលៈ វិវិធីពលៈ សតិពលៈ សមាធិពលៈ ហិរិពលៈ ឱត្តប្បពលៈ អលោភៈ អទោសៈ អនភិជ្ជា អព្យាបាទ ហិរិ ឱត្តប្បៈ សេចក្តីស្ងប់កាយ សេចក្តីស្ងប់ចិត្ត សេចក្តីស្រាលកាយ សេចក្តីស្រាលចិត្ត សេចក្តីទន់កាយ សេចក្តីទន់ចិត្ត កាយគួរដល់ការងារ ចិត្តគួរដល់ការងារ សេចក្តីស្ងាត់កាយ សេចក្តីស្ងាត់ចិត្ត សេចក្តីត្រង់កាយ សេចក្តីត្រង់ចិត្ត សតិ សមថៈ សេចក្តីផ្ទុះឡើង សេចក្តីមិនរាយមាយ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ក្រៅអំពីវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះ សង្ខារក្ខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បើ នេះពួកធម៌ ជាកុសល។

ចប់ សត្តមចិត្ត។

[១៣៨] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច។ ចិត្តជាភាមារចរកុសល ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ប្រាសចាកញ្ញាណ ប្រកបដោយសង្ខារ មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី។ បើ មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី ឬប្រារព្ធតែ អារម្មណ៍ណាមួយ ហើយកើតឡើងក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បើ សេចក្តីមិនរាយមាយ កើតមាន។ បើ នេះពួកធម៌ជាកុសល។

ចប់ អដ្ឋមចិត្ត។

ចប់ កាមាវចរមហាកុសលចិត្តទាំង ៨។

ចប់ ទុតិយភាណារៈ។

[១៣៩] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ហើយបានដល់នូវបឋមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវិកសិណ ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ មានបីតិ និងសុខៈ ដែលកើតអំពីសេចក្តីស្ងាត់នោះ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ កើតមាន។ បេ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល។

[១៤០] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានដល់ទុតិយជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវិកសិណ ជាធម្មជាតិកើតមានក្នុងសន្តាននៃខ្លួន មានសភាពជាចិត្តខ្ពស់ឯក គ្មានវិតក្កៈ គ្មានវិចារៈ មានតែបីតិ និងសុខៈ ដែលកើតអំពីសមាធិ គឺបឋមជ្ឈាន ព្រោះស្ងប់រម្ងាប់នៃវិតក្កៈ និងវិចារៈ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ វេទនាសញ្ញា ចេតនា ចិត្ត បីតិ សុខ ឯកគុការបស់ចិត្ត សទ្ធិន្ទ្រិយ វិវិធីន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញិន្ទ្រិយ មនិន្ទ្រិយ សោមនស្សិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាវាយាមៈ។ បេ។ សេចក្តីផ្តងឡើង សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល។ បេ។

[១៤១] ខន្ធ ៤ កើតមានក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៨ ឈាន ប្រកបដោយអង្គ ៣ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៤ ពលៈ ៧ ហេតុ ៣ ផស្សៈ ១។ បេ។ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល។ បេ។

[១៤២] សង្ខារក្ខន្ធន្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ផស្សៈ ចេតនា បីតិ ឯកគុការបស់ចិត្ត សទ្ធិន្ទ្រិយ វិវិធីន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាវាយាមៈ។ បេ។ សេចក្តីផ្តងឡើង សេចក្តីមិនរាយមាយ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ក្រៅអំពីវេទនាខន្ធសញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធន្ត ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះសង្ខារក្ខន្ធន្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល។ បេ។

[១៤៣] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បាននឿយណាយចាកបីតិរួចហើយ ជាបុគ្គលប្រកបដោយឧបេក្ខា មានសតិសម្បជញ្ញៈផង សោយសុខដោយនាមកាយផង ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ តែងសរសើរបុគ្គលអ្នកចូលតតិយជ្ឈាននោះថា បុគ្គលអ្នកចូលតតិយជ្ឈាន ប្រកបដោយឧបេក្ខា មានសតិ មានធម៌ជាគ្រឿងនៅជាសុខដូច្នោះ ដោយតតិយជ្ឈានណា ក៏បានដល់នូវតតិយជ្ឈាននោះ ឈ្មោះបឋវិកសិណ កើតមានក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត សុខ ឯកគុការបស់ចិត្ត សទ្ធិន្ទ្រិយ វិវិធីន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញិន្ទ្រិយ មនិន្ទ្រិយ សោមនស្សិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាវាយាមៈ។ បេ។ សេចក្តីផ្តងឡើង សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល។ បេ។

[១៤៤] ខន្ធ ៤ កើតមានក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៨ ឈាន ប្រកបដោយអង្គ ២ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៤ ពលៈ ៧ ហេតុ ៣ ផស្សៈ ១។ បេ។ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល។ បេ។

[១៤៥] សង្ខារក្ខន្ធន្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ផស្សៈ ចេតនា ឯកគុការបស់ចិត្ត សទ្ធិន្ទ្រិយ វិវិធីន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាវាយាមៈ។ បេ។

សេចក្តីផ្តងឡើង សេចក្តីមិនរាយមាយ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ក្រៅអំពីវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល។

[១៤៦] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានលះ សុខផង លះទុក្ខផង ធ្វើសោមនស្ស និងទោមនស្ស ឲ្យវិនាសអស់ក្នុងកាលមុន បានដល់នូវ ចតុត្ថជ្ឈាន ឈ្មោះបបរិកសិណ មានអារម្មណ៍មិនជាទុក្ខ មិនជាសុខ មានសតិ ដ៏បរិសុទ្ធ ដោយ ឧបេក្ខា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត ឧបេក្ខា ឯកគ្គការរបស់ចិត្ត សទ្ធិន្ទ្រិយ វិវិធីន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញិន្ទ្រិយ មនិន្ទ្រិយ ឧបេ ក្ខិន្ទ្រិយ ជិវិតិន្ទ្រិយ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាវាយាម។ បេ។ សេចក្តីផ្តងឡើង សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬថាពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏ កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល។ បេ។

[១៤៧] ខន្ធ ៤ កើតមានក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៨ ឈានប្រកបដោយអង្គ ២ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៤ ពលៈ ៧ ហេតុ ៣ ផស្សៈ ១។ បេ។ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះ អាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល។ បេ។

[១៤៨] សង្ខារក្ខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ផស្សៈ ចេតនា ឯកគ្គការរបស់ ចិត្ត សទ្ធិន្ទ្រិយ វិវិធីន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញិន្ទ្រិយ ជិវិតិន្ទ្រិយ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាវាយាម។ បេ។ សេចក្តីផ្តងឡើង សេចក្តីមិនរាយមាយ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ក្រៅអំពីវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះ សង្ខារក្ខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល។

ចប់ ចតុក្កន័យ។

[១៤៩] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បាន ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ។ បេ។ ហើយបានដល់បបមជ្ឈាន ឈ្មោះបបរិកសិណ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន។ បេ។ នេះពួកធម៌ ជាកុសល។

[១៥០] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បាន ដល់ទុកិយជ្ឈាន ឈ្មោះបបរិកសិណ គ្មានត្រឹមតែវិចារៈ មានតែបីតិ និងសុខ ដែល កើតអំពីសមាធិ គឺបបមជ្ឈាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វិចារៈ បីតិ សុខ ឯកគ្គការរបស់ចិត្ត សទ្ធិន្ទ្រិយ វិវិធីន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញិន្ទ្រិយ មនិន្ទ្រិយ សោមនស្សន្ទ្រិយ ជិវិតិន្ទ្រិយ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាវាយាម។ បេ។ សេចក្តីផ្តងឡើង សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬថាពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល។ បេ។

[១៥១] ខន្ធ ៤ កើតមានក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៨ ឈាន ប្រកបដោយអង្គ ៤ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៤ ពលៈ ៧ ហេតុ ៣ ផស្សៈ ១។ បេ។ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះ អាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល។ បេ។

[១៥២] សង្ខារក្ខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ផស្សៈ ចេតនា វិចារៈ បីតិ ឯកគ្គការ របស់ចិត្ត សទ្ធិន្ទ្រិយ វិវិធីន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញិន្ទ្រិយ ជិវិតិន្ទ្រិយ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មា វាយាម។ បេ។ សេចក្តីផ្តងឡើង សេចក្តីមិនរាយមាយ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ក្រៅអំពី

វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បើ នេះពួកធម៌ជាកុសល។

[១៥៣] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បាន រម្ងាប់នូវវិតក្កៈ និងវិចារៈរួចហើយ។ បើ បានដល់តតិយជ្ឈាន ឈ្មោះបបរិកសិណ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត បីតិ សុខ ឯកគ្គការបស់ចិត្ត សទ្ធិន្ទ្រិយ វិវិធិន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញិន្ទ្រិយ មនិន្ទ្រិយ សោមនស្សិន្ទ្រិយ ជិវិតិន្ទ្រិយ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាវាយាមៈ។ បើ សេចក្តីផ្តងឡើង សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះ ពួកធម៌ជាកុសល។ បើ។

[១៥៤] ខន្ធ ៤ កើតមានក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៨ ឈានប្រកបដោយអង្គ ៣ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៤ ពលៈ ៧ ហេតុ ៣ ផស្សៈ ១។ បើ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះ អាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល។ បើ។

[១៥៥] សង្ខារក្ខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ផស្សៈ ចេតនា បីតិ ឯកគ្គការបស់ ចិត្ត សទ្ធិន្ទ្រិយ វិវិធិន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញិន្ទ្រិយ ជិវិតិន្ទ្រិយ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាវាយាមៈ។ បើ សេចក្តីផ្តងឡើង សេចក្តីមិនរាយមាយ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ក្រៅអំពីវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះ សង្ខារក្ខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បើ នេះពួកធម៌ជាកុសល។

[១៥៦] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បាន ជិនណាយចាកបីតិ។ បើ បានដល់ចតុត្ថជ្ឈាន ឈ្មោះបបរិកសិណ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏ កើតមានក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត សុខ ឯកគ្គការបស់ចិត្ត សទ្ធិន្ទ្រិយ វិវិធិ ន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញិន្ទ្រិយ មនិន្ទ្រិយ សោមនស្សិន្ទ្រិយ ជិវិតិន្ទ្រិយ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មា វាយាមៈ។ បើ សេចក្តីផ្តងឡើង សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួក អរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ ជាកុសល។ បើ។

[១៥៧] ខន្ធ ៤ កើតមានក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៨ ឈាន ប្រកបដោយអង្គ ២ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៤ ពលៈ ៧ ហេតុ ៣ ផស្សៈ ១។ បើ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះ អាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល។ បើ។

[១៥៨] សង្ខារក្ខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ផស្សៈ ចេតនា ឯកគ្គការបស់ចិត្ត សទ្ធិន្ទ្រិយ វិវិធិន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញិន្ទ្រិយ ជិវិតិន្ទ្រិយ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាវាយាមៈ។ បើ សេចក្តីផ្តងឡើង សេចក្តីមិនរាយមាយ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ក្រៅអំពីវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះ សង្ខារក្ខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បើ នេះពួកធម៌ជាកុសល។

[១៥៩] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានលៈសុខផង។ បើ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន ឈ្មោះបបរិកសិណ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏ កើតមានក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត ឧបេក្ខា ឯកគ្គការបស់ចិត្ត សទ្ធិន្ទ្រិយ វិវិធិន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញិន្ទ្រិយ មនិន្ទ្រិយ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ជិវិតិន្ទ្រិយ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មា វាយាមៈ។ បើ សេចក្តីផ្តងឡើង សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួក

អរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ ជាកុសល។ ១

[១៦០] ខន្ធ ៤ កើតមានក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៨ ឈាន ប្រកបដោយអង្គ ២ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៤ ពលៈ ៧ ហេតុ ៣ ផស្សៈ ១។ ហេ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះ អាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល។ ១

[១៦១] សង្ខារក្ខន្ធកើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ផស្សៈ ចេតនា ឯកគ្គការបស់ចិត្ត សន្ធិន្ទ្រិយ វិវិធីន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញិន្ទ្រិយ ជិវិតិន្ទ្រិយ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាវាយាមៈ។ ហេ សេចក្តីផ្តងឡើង សេចក្តីមិនរាយមាយ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ក្រៅអំពីវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ ហេ នេះពួកធម៌ជាកុសល។

ចប់ បញ្ចកន័យ។

[១៦២] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ។ ហេ បានដល់បឋមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋមវិកសិណ មានសេចក្តី ប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យ នោះ។ ហេ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ ហេ នេះពួកធម៌ជាកុសល។

[១៦៣] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ។ ហេ បានដល់បឋមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋមវិកសិណ មានសេចក្តី ប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងរហ័ស ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ ហេ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ ហេ នេះពួកធម៌ជាកុសល។

[១៦៤] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បាន ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ។ ហេ បានដល់បឋមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋមវិកសិណ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិ ងាយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ ហេ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ ហេ នេះពួកធម៌ជាកុសល។

[១៦៥] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បាន ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ។ ហេ បានដល់បឋមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋមវិកសិណ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិ ងាយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងឆាប់ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ ហេ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ ហេ នេះពួកធម៌ជាកុសល។

[១៦៦] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បាន រម្ងាប់វិតក្កៈ និងវិចារៈ។ ហេ ទុតិយជ្ឈាន។ ហេ តតិយជ្ឈាន។ ហេ ចតុត្ថជ្ឈាន។ ហេ បឋមជ្ឈាន។ ហេ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋមវិកសិណ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ ដឹងយឺតយូរ។ ហេ ឈ្មោះបឋមវិកសិណ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងឆាប់។ ហេ ឈ្មោះបឋមវិកសិណ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ តែមានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ។ ហេ ឈ្មោះ បឋមវិកសិណ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងឆាប់ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ ហេ សេចក្តីមិនរាយមាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ ហេ នេះពួក ធម៌ជាកុសល។

ចប់ បដិបទា ៤។

[១៦៧] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បាន ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ។ ហេ បានដល់បឋមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋមវិកសិណ មានប្រមាណតូច មាន

កើតក្នុងរូបភព មិនសំគាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅ ជារូបប្រមាណមិនបាន គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹង ឃើញ ដូច្នោះ បានរម្ងាប់វិតក្កៈ និង វិចាររួចហើយ។ បេ។ ទុតិយជ្ឈាន។ បេ។ តតិយជ្ឈាន។ បេ។ ចតុត្ថជ្ឈាន។ បេ។ បឋមជ្ឈាន។ បេ។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ មានប្រមាណ តូច មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន។ បេ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹង យឺតយូរ ប្រមាណមិនបាន មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន។ បេ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងឆាប់ មានប្រមាណតូច មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន។ បេ។ មានសេចក្តី ប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងឆាប់ ប្រមាណមិនបាន មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន។ បេ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ មានប្រមាណតូច មានអារម្មណ៍ ប្រមាណមិនបាន។ បេ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ប្រមាណ មិនបាន មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន។ បេ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្តីត្រាស់ ដឹងឆាប់ មានប្រមាណតូច មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន។ បេ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងឆាប់ ប្រមាណមិនបាន មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល។

ចប់ វារៈ ៨ ដទៃទៀត។

[១៨៧] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសំគាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅ ជារូបប្រមាណមិនបាន មានពណ៌ល្អ មាន ពណ៌អាក្រក់ គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹង ឃើញ ដូច្នោះ បានស្ងាត់ ចាកកាមទាំងឡាយ។ បេ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យ នោះ។ បេ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមានក្នុងសម័យ។ បេ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល។ ពួកធម៌ ជាកុសល តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសំគាល់នូវរូប ខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅ ជារូបប្រមាណមិនបាន មានពណ៌ល្អ មានពណ៌អាក្រក់ គ្រប សង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹង ឃើញ ដូច្នោះ បានរម្ងាប់វិតក្កៈ និងវិចារៈ រួចហើយ។ បេ។ ទុតិយជ្ឈាន។ បេ។ តតិយជ្ឈាន។ បេ។ ចតុត្ថជ្ឈាន។ បេ។ បឋមជ្ឈាន។ បេ។ បានដល់ បញ្ចមជ្ឈាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល។

នេះក៏ជាវារៈ ៨ ដែរ។

[១៨៨] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសំគាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅ ជារូបខៀវ មានពណ៌ខៀវ ជាទីចង្អុលប្រាប់ ថាខៀវ មានពន្លឺខៀវ គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញ នឹងដឹង ឃើញ ដូច្នោះ បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ។ បេ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ក្នុង សម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ នេះពួកធម៌ ជាកុសល។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិន សំគាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅ ជារូបលឿង មានពណ៌លឿង ជាទីចង្អុលប្រាប់ ថាលឿង មានពន្លឺលឿង។ បេ។ ជារូបក្រហម មានពណ៌ក្រហម ជាទីចង្អុលប្រាប់ថាក្រហម មាន ពន្លឺក្រហម។ បេ។ ជារូបស មានពណ៌ស ជាទីចង្អុលប្រាប់ថា ស មានពន្លឺស គ្របសង្កត់នូវរូប ទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹង ឃើញ ដូច្នោះ បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ។ បេ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ សេចក្តីមិន រាយមាយ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល។ បេ។

ទៅកើតក្នុងរូបភព បានរម្ងាប់រិតក្កៈ និងវិចារៈរួចហើយ។ បេ។ ទុតិយជ្ឈាន។ បេ។ តតិយជ្ឈាន។ បេ។ បឋមជ្ឈាន។ បេ។ បានដល់ចតុត្ថជ្ឈាន ប្រកបដោយករុណា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ នេះពួក ធម៌ជាកុសល។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ។ បេ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ប្រកបដោយមុទិតា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើត ក្នុងរូបភព បានរម្ងាប់រិតក្កៈ និងវិចារៈរួចហើយ។ បេ។ ទុតិយជ្ឈាន។ បេ។ តតិយជ្ឈាន។ បេ។ បឋមជ្ឈាន។ បេ។ បានដល់ចតុត្ថជ្ឈាន ប្រកបដោយមុទិតា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ នេះពួកធម៌ ជាកុសល។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានលះសុខផង។ បេ។ បានដល់ចតុត្ថជ្ឈាន ប្រកបដោយឧបេក្ខា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ នេះ ពួកធម៌ជាកុសល។

ចប់ ព្រហ្មវិហារជ្ឈានទាំង ៤ មានវារៈ ១៦។

[១៩១] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ។ បេ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ប្រកបដោយសេចក្តីសំគាល់នូវអសុភ ហើមប៉ោង ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច។ បុគ្គល ចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ។ បេ។ បានដល់ បឋមជ្ឈាន ប្រកបដោយសេចក្តីសំគាល់នូវអសុភមានពណ៌ខៀវ។ បេ។ ប្រកបដោយសេចក្តី សំគាល់នូវអសុភមានខ្លះហូរចេញ។ បេ។ ប្រកបដោយសេចក្តីសំគាល់នូវអសុភដាច់ពាក់កណ្តាល ខ្លួន។ បេ។ ប្រកបដោយសេចក្តីសំគាល់ នូវអសុភដែលសត្វកកេរស៊ី។ បេ។ ប្រកបដោយសេចក្តី សំគាល់នូវអសុភដែលរាត់រាយ។ បេ។ ប្រកបដោយសេចក្តីសំគាល់នូវអសុភដែលគេកាប់ចិញ្ចាវ។ បេ។ ប្រកបដោយសេចក្តីសំគាល់នូវអសុភដែលប្រឡាក់ឈាម។ បេ។ ប្រកបដោយសេចក្តីសំគាល់ នូវអសុភដែលមានដង្កូវចោះ។ បេ។ ប្រកបដោយសេចក្តីសំគាល់នូវអសុភដែលសល់តែ រាងឆ្អឹង ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុង សម័យនោះ។ បេ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល។

ចប់ អសុភជ្ឈាន មានវារៈ ១៦។

ចប់ រូបាវចរកុសល។

[១៩២] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុង អរូបភព ព្រោះកន្លងបង់នូវពួករូបសញ្ញា ព្រោះវិនាសបដិមសញ្ញា ព្រោះមិនធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវ ពួកនានត្ថសញ្ញា ព្រោះលះបង់សុខផង ដោយអាការទាំងពួង។ បេ។ បានដល់ចតុត្ថជ្ឈាន ប្រកប ដោយអាកាសានញ្ជាយតនសញ្ញា ដ៏ប្រកបដោយឧបេក្ខា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុង សម័យនោះ។ បេ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងអរូបភព ព្រោះកន្លង បង់នូវអាកាសានញ្ជាយតនៈ ព្រោះលះបង់សុខផង ដោយអាការទាំងពួង។ បេ។ បានដល់ ចតុត្ថជ្ឈាន ប្រកបដោយវិញ្ញាណញ្ជាយតនសញ្ញា ដ៏ប្រកបដោយឧបេក្ខា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ នេះពួក ធម៌ជាកុសល។ ពួកធម៌ ជាកុសល តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុង

អរូបភព ព្រោះកន្លងបង់ នូវវិញ្ញាណញាយតនៈ ព្រោះលះបង់សុខផង ដោយអាការទាំងពួង។ បើ បានដល់ចតុត្ថជ្ជាន ប្រកបដោយអាកិញ្ញញាយតនសញ្ញា ដ៏ប្រកបដោយឧបេក្ខា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បើ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បើ នេះពួកធម៌ជាកុសល។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើត ក្នុងអរូបភព ព្រោះកន្លងបង់នូវអាកិញ្ញញាយតនៈ ព្រោះលះបង់សុខផង ដោយអាការទាំងពួង។ បើ បានដល់ចតុត្ថជ្ជាន ប្រកបដោយនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញា ដ៏ប្រកបដោយឧបេក្ខា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ។ បើ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុង សម័យនោះ។ បើ នេះពួកធម៌ជាកុសល។

ចប់ អរូបជ្ជាន ៤ មានរាវៈ ១៦។
ចប់ អរូបាវចរកុសល។

[១៩៣] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច។ ចិត្តជាតាមាវចរកុសល កើតឡើង ជាចិត្តច្រឡំ ដោយសោមនស្ស ប្រកបដោយញ្ញាណដ៏ថោកទាប។ បើ ជាកណ្តាល។ បើ ដ៏ឧត្តម។ បើ មានឆន្ទៈ ជាអធិបតី។ បើ មានវិរិយៈជាអធិបតី។ បើ មានចិត្តជាអធិបតី។ បើ មានវិមំសាជាអធិបតី។ បើ មានឆន្ទៈជាអធិបតីដ៏ថោកទាប។ បើ ជាកណ្តាល។ បើ ដ៏ឧត្តម។ បើ មានវិរិយៈជា អធិបតីដ៏ថោកទាប។ បើ ជាកណ្តាល។ បើ ដ៏ឧត្តម។ បើ មានចិត្តជាអធិបតីដ៏ថោកទាប។ បើ ជាកណ្តាល។ បើ ដ៏ឧត្តម។ បើ មានវិមំសាជាអធិបតីដ៏ថោកទាប។ បើ ជាកណ្តាល។ បើ ដ៏ ឧត្តម ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ។ បើ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បើ នេះពួកធម៌ជាកុសល។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច។ ចិត្តជា តាមាវចរកុសល កើតឡើង ជាចិត្តច្រឡំដោយសោមនស្ស ប្រកបដោយញ្ញាណ ប្រកបដោយ សង្ខារ។ បើ ច្រឡំដោយសោមនស្ស ប្រាសចាកញ្ញាណ។ បើ ច្រឡំដោយសោមនស្ស ប្រាសចាក ញ្ញាណ ប្រកបដោយសង្ខារ។ បើ ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ប្រកបដោយញ្ញាណ។ បើ ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ប្រកបដោយញ្ញាណ ប្រកបដោយសង្ខារ។ បើ ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ប្រាសចាកញ្ញាណ។ បើ ច្រឡំ ដោយឧបេក្ខា ប្រាសចាកញ្ញាណ ប្រកបដោយសង្ខារ ដ៏ថោកទាប។ បើ ជាកណ្តាល។ បើ ដ៏ ឧត្តម។ បើ មានឆន្ទៈជាអធិបតី។ បើ មានវិរិយៈជាអធិបតី។ បើ មានចិត្តជាអធិបតី។ បើ មានឆន្ទៈជាអធិបតីដ៏ថោកទាប។ បើ ជាកណ្តាល។ បើ ដ៏ឧត្តម។ បើ មានវិរិយៈជាអធិបតីដ៏ ថោកទាប។ បើ ជាកណ្តាល។ បើ ដ៏ឧត្តម។ បើ មានចិត្តជាអធិបតីដ៏ថោកទាប។ បើ ជា កណ្តាល។ បើ ដ៏ឧត្តម ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ។ បើ សេចក្តីមិន រាយមាយ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បើ នេះពួកធម៌ជាកុសល។

ចប់ តាមាវចរកុសល។

[១៩៤] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ។ បើ បានដល់បឋមជ្ជាន ឈ្មោះបឋមវិកសិណដ៏ថោកទាប។ បើ ជា កណ្តាល។ បើ ដ៏ឧត្តម។ បើ មានឆន្ទៈជាអធិបតី។ បើ មានវិរិយៈជាអធិបតី។ បើ មានចិត្តជា អធិបតី។ បើ មានវិមំសាជាអធិបតី។ បើ មានឆន្ទៈជាអធិបតីដ៏ថោកទាប។ បើ ជាកណ្តាល។ បើ ដ៏ឧត្តម។ បើ មានវិរិយៈជាអធិបតីដ៏ថោកទាប។ បើ ជាកណ្តាល។ បើ ដ៏ឧត្តម។ បើ មានចិត្តជាអធិបតីដ៏ថោកទាប។ បើ ជាកណ្តាល។ បើ ដ៏ឧត្តម។ បើ មានវិមំសាជាអធិបតីដ៏ ថោកទាប។ បើ ជាកណ្តាល។ បើ ដ៏ឧត្តម ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បើ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ។ បើ នេះពួកធម៌ជាកុសល។ ពួកធម៌ ជាកុសល តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព ព្រោះរម្ងាប់វិតក្កៈ និង វិចាររួចហើយ។ បើ ទុតិយជ្ជាន។ បើ តតិយជ្ជាន។ បើ ចតុត្ថជ្ជាន។ បើ បឋមជ្ជាន។ បើ បានដល់បញ្ចមជ្ជាន ឈ្មោះបឋមវិកសិណដ៏ថោកទាប។ បើ ជាកណ្តាល។ បើ ដ៏ឧត្តម។ បើ មាន

ជាកណ្តាល។ បេ។ ដ៏ឧត្តម។ បេ។ មានរឹមសាជាអធិបតី ដ៏ថោកទាប។ បេ។ ជាកណ្តាល។ បេ។ ដ៏
ឧត្តម ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន
ក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល។

ចប់ អរិយធម៌ជាកុសល។

[១៩៦] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ជាន ជាគ្រឿងចេញ
ចាកវដ្តៈ ជាឈានដល់នូវការមិនសន្សំកំពុងឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាដំបូង
បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ហើយ បានដល់បឋមជ្ជាន
ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ មានតែបីតិ និងសុខ ដ៏កើតអំពីទិស្ងាត់នោះ មាន
សេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុង
សម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វិតក្កៈ វិចារៈ បីតិ សុខ ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត សទ្ធិន្ទ្រិយ
រិវិយន្ទ្រិយ សតិទ្ទ្រិយ សមាធិទ្ទ្រិយ បញ្ញិទ្ទ្រិយ មនិទ្ទ្រិយ សោមនស្សន្ទ្រិយ ជិវិតិទ្ទ្រិយ អនញ្ញត
ញ្ញស្សមិទិទ្ទ្រិយ [តន្ត្រិយ ដែលកើតឡើងដោយបុព្វភាគ ដល់បុគ្គលដែលប្រតិបត្តិ ដោយគិតថា
អាត្មាអញ នឹងដឹងច្បាស់នូវចតុស្សច្ចធម៌ ជាផ្លូវព្រះនិព្វាន ដែលសត្វមិនបានដឹងក្នុងសង្សារវដ្ត
មានទីបំផុតខាងដើមមិនប្រាកដ (អដ្ឋសាលិនី)។] សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បៈ សម្មាវាចា សម្មា
កម្មន្តៈ សម្មាអាជីវៈ សម្មាវាយាមៈ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ សទ្ធាពលៈ រិវិយពលៈ សតិពលៈ សមាធិ
ពលៈ បញ្ញាពលៈ ហិរិពលៈ ឱត្តប្បពលៈ អលោភៈ អទោសៈ អមោហៈ អនភិជ្ជា អព្យាបាទ
សម្មាទិដ្ឋិ ហិរិ ឱត្តប្បៈ សេចក្តីស្ងប់កាយ សេចក្តីស្ងប់ចិត្ត សេចក្តីស្រាលកាយ សេចក្តីស្រាលចិត្ត
សេចក្តីទន់កាយ សេចក្តីទន់ចិត្ត កាយគួរដល់ការងារ ចិត្តគួរដល់ការងារ សេចក្តីស្ងាត់កាយ
សេចក្តីស្ងាត់ចិត្ត សេចក្តីត្រង់កាយ សេចក្តីត្រង់ចិត្ត សតិ សម្មជញ្ញៈ សមថៈ វិបស្សនា សេចក្តី
ផ្តងឡើង សេចក្តីមិនរាយមាយ កើតឡើងក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួកអរិយធម៌ដទៃណា ដែល
កើតឡើងដោយអាស្រ័យហេតុ រមែងកើតមានក្នុងសម័យនោះ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល។

[១៩៧] ផស្សៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ផស្សៈ ការពាល់ត្រូវ ការប៉ះពាល់
ការទង្កកទង្កិចណា ក្នុងសម័យនោះ នេះផស្សៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[១៩៨] វេទនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីធ្លាញ់ពិសាប្រព្រឹត្តទៅ
ក្នុងចិត្ត សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃមនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់
សេចក្តីធ្លាញ់ពិសា និងសេចក្តីសុខនោះ ការទទួលអារម្មណ៍ដ៏ធ្លាញ់ពិសាជាសុខ កើតអំពីសម្មស្ស
នៃចិត្ត វេទនាដ៏ធ្លាញ់ពិសាជាសុខ កើតអំពីសម្មស្សនៃចិត្តណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវេទនា
កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[១៩៩] សញ្ញា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សញ្ញា សេចក្តីសំគាល់ សេចក្តីចាំ
បានណា កើតអំពីសម្មស្សនៃមនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់កុសលសញ្ញានោះ នេះសញ្ញា
កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២០០] ចេតនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ចេតនា សេចក្តីរិះគិត ការ
តាក់តែង ណា កើតអំពីសម្មស្សនៃមនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់កុសលចេតនានោះ នេះ
ចេតនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២០១] ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ចិត្ត សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តី
ប្រាថ្នា ហូរទ័យ ធម្មជាតិដ៏ជូរជង់ គឺភវង្កចិត្ត ហៅថាមនោ មនាយកនៈ មនិទ្ទ្រិយ វិញ្ញាណ
វិញ្ញាណក្ខន្ធមនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌ មានផស្សៈជាដើមនោះណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ
ចិត្តកើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២០២] វិតក្កៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីត្រិះរិះ ការវិគិត តំរិះ ការរំពឹង ការជញ្ជឹង ការលើកចិត្តឡើង គឺសម្មាសង្កប្បៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិតក្កៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២០៣] វិចារៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការត្រួតត្រា ការពិចារណា ការពិនិត្យមើល ការសង្កេតមើល ការផ្តងនូវចិត្ត ការសំឡឹងមើលណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិចារៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២០៤] បីតិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីស្រែកចិត្ត សេចក្តីវិកាយ សេចក្តីសប្បាយ សេចក្តីស្រួល សេចក្តីស្រស់ស្រាយ ការញញឹមញញែម ការបាននូវអំណរ ការអណ្តែតអណ្តូង សេចក្តីត្រេកអររបស់ចិត្ត គឺបីតិសម្មាសង្កៈណា កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះបីតិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២០៥] សុខ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីស្វាញ់ពិសាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការទទួលអារម្មណ៍ដ៏ស្វាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃចិត្ត វេទនាដ៏ស្វាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃចិត្តណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសុខកើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២០៦] ឯកគុការរបស់ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការបិតនៅ ការតំកល់នៅនឹង ការតាំងមាំ ការមិនឃ្លេងឃ្លោង ការមិនរាយមាយ ភាពនៃចិត្តមិនឃ្លេងឃ្លោង ការស្ងប់រម្ងាប់ គឺសមាធិន្ទ្រិយ សមាធិពលៈ សម្មាសមាធិ សមាធិសម្មោធិដ្ឋៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គណា របស់ចិត្ត ក្នុងសម័យនោះ នេះឯកគុការរបស់ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ។

[២០៧] សទ្ធិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ជំនឿ សេចក្តីជឿ សេចក្តីជឿស៊ប់ សេចក្តីជ្រះថ្លាខ្លាំង គឺសទ្ធា សទ្ធិន្ទ្រិយ សទ្ធាពលៈណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសទ្ធិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២០៨] វិវិធិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការប្រារព្ធព្យាយាម ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីឱហាត សង្វាត ខិតខំ ព្យាយាម ឧស្សាហ៍ ប្រឹងប្រែង ខ្ជិល្មាត ខ្ជុះខ្ជង សេចក្តីសង្វាត ការមិនធ្ងរថយ ការមិនដាក់ចុះនូវសេចក្តីប៉ុនប៉ង ការមិនដាក់ធ្ងរៈ ការផ្តងនូវធ្ងរៈ គឺវិវិធិៈ វិវិធិន្ទ្រិយ វិវិធិពលៈ សម្មាវាយាមៈ វិវិធិសម្មោធិដ្ឋៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិវិធិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២០៩] សតិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីរលឹក សេចក្តីរលឹករឿយៗ សេចក្តីរលឹកចំពោះ ស្មារតី សេចក្តីនឹកបាន ការចាំបាន ការមិនភាន់ច្រឡំ ការមិនភ្លេចភ្លាំង គឺសតិ សតិន្ទ្រិយ សតិពលៈ សម្មាសតិ សតិសម្មោធិដ្ឋៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសតិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២១០] សមាធិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការបិតនៅ ការតំកល់នៅនឹង ការតាំងនៅស៊ប់ ការមិនឃ្លេងឃ្លោង ការមិនរាយមាយ សភាពនៃចិត្តមិនឃ្លេងឃ្លោង សេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ គឺសមាធិន្ទ្រិយ សមាធិពលៈ សម្មាសមាធិ សមាធិសម្មោធិដ្ឋៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គណា របស់ចិត្ត ក្នុងសម័យនោះ នេះសមាធិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២១១] បញ្ញិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ បញ្ញា សេចក្តីដឹងសព្វ សេចក្តីពិចារណា សេចក្តីជ្រើសរើស សេចក្តីពិចារណាធម៌ ការកំណត់ ការកត់សំគាល់ សេចក្តីកត់ត្រា ភាពនៃបណ្ឌិត ភាពនៃអ្នកណ្តាស ភាពនៃបុគ្គលមានសេចក្តីជ្រះស្អាត ភាពនៃបុគ្គលមានសេចក្តីភ្លឺច្បាស់ សេចក្តីគិត សេចក្តីយល់ ធម្មជាតិដូចជាផែនដី ធម្មជាតិ កំចាត់បង់កិលេស ធម្មជាតិណែនាំ ធម្មជាតិឃើញច្បាស់ សេចក្តីដឹងល្អ សភាពដូចជាជន្លួញ គឺបញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយ បញ្ញា

ពលៈ សស្ត្រាគីបញ្ញា ប្រាសាទគីបញ្ញា ពន្លឺគីបញ្ញា ឱភាសគីបញ្ញា គ្រឿងឆ្លុះគីបញ្ញា រតនៈគីបញ្ញា អមោហៈ ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្មោជ្ឈង្គៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គណា ក្នុងសម័យនោះ នេះបញ្ជីន្ត្រីយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២១២] មនិន្ត្រីយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ចិត្ត សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ហូរទម្រន់ ធម្មជាតិដ៏ផ្សេងៗ គឺភវង្គចិត្ត ហៅថាមនោ មនាយតនៈ មនិន្ត្រីយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធមនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌ មានផស្សៈជាដើមនោះណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ មនិន្ត្រីយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២១៣] សោមនស្សិន្ត្រីយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីនាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការទទួលអារម្មណ៍ដ៏នាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃចិត្ត វេទនាដ៏នាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃចិត្តណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសោមនស្សិន្ត្រីយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២១៤] ជីវិតិន្ត្រីយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ អាយុ ការបិតនៅ ការយឺននៅ ការរស់នៅ ការរំកិលទៅ ការប្រព្រឹត្តិទៅ ការរក្សាគឺជីវិត ជីវិតិន្ត្រីយណា នៃអរូបធម៌ទាំងនោះ ក្នុងសម័យនោះ នេះជីវិតិន្ត្រីយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២១៥] អនញ្ញតញ្ញស្សាមីតិន្ត្រីយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ បញ្ញា ការដឹងសព្វ ការពិចារណា ការជ្រើសរើស ការពិចារណាធម៌ ការកំណត់ ការកត់សំគាល់ ការកត់ត្រា ភាពនៃបណ្ឌិត ភាពនៃអ្នកល្អាស ភាពនៃអ្នកមានសេចក្តីជ្រះស្អាត ភាពនៃអ្នកមានសេចក្តីភ្លឺច្បាស់ សេចក្តីគិត សេចក្តីយល់ ធម្មជាតិដូចផែនដី ធម្មជាតិកំចាត់កិលេស ធម្មជាតិណែនាំ ធម្មជាតិឃើញច្បាស់ ការដឹងល្អ សភាពដូចជាជន្មញ្ញ គីបញ្ញា បញ្ជីន្ត្រីយ បញ្ញាពលៈ សស្ត្រាគីបញ្ញា ប្រាសាទគីបញ្ញា ពន្លឺគីបញ្ញា ឱភាសគីបញ្ញា គ្រឿងឆ្លុះគីបញ្ញា រតនៈគីបញ្ញា អមោហៈ ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្មោជ្ឈង្គៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គណា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌ទាំងនោះ ដែលសត្វមិនទាន់ស្គាល់ មិនទាន់ឃើញ មិនទាន់ដល់ មិនទាន់ដឹងច្បាស់ មិនទាន់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នេះ អនញ្ញតញ្ញស្សាមីតិន្ត្រីយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២១៦] សម្មាទិដ្ឋិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ បញ្ញា ការដឹងសព្វ ការពិចារណា ការជ្រើសរើស ការពិចារណាធម៌ ការកំណត់ ការកត់សំគាល់ ការកត់ត្រា ភាពនៃបណ្ឌិត ភាពនៃអ្នកល្អាស ភាពនៃអ្នកមានសេចក្តីជ្រះស្អាត ភាពនៃអ្នកមានសេចក្តីភ្លឺច្បាស់ សេចក្តីគិត សេចក្តីយល់ ធម្មជាតិដូចផែនដី ធម្មជាតិកំចាត់កិលេស ធម្មជាតិណែនាំ ធម្មជាតិឃើញច្បាស់ សេចក្តីដឹងល្អ សភាពដូចជាជន្មញ្ញ គីបញ្ញា បញ្ជីន្ត្រីយ បញ្ញាពលៈ សស្ត្រាគីបញ្ញា ប្រាសាទគីបញ្ញា ពន្លឺគីបញ្ញា ឱភាសគីបញ្ញា គ្រឿងឆ្លុះគីបញ្ញា រតនៈគីបញ្ញា អមោហៈ ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្មោជ្ឈង្គៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ សម្មាទិដ្ឋិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២១៧] សម្មាសង្កប្បៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីត្រិះរិះ ការរិះគិត តំរិះ ការរំពឹង ការជញ្ជឹង ការលើកឡើងនូវចិត្ត គឺសម្មាសង្កប្បៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គណា នេះសម្មាសង្កប្បៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២១៨] សម្មាវាចា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការរៀរ ការចៀសវាង ការគេចចេញ ការងាកចេញ ចាកវចិទុច្ចរិត ទាំង ៤ គឺមិនសាង មិនធ្វើ មិនប្រព្រឹត្តល្មើស ការមិនប្រព្រឹត្តកន្លងដែន ការសម្លាប់ហេតុ គឺសម្មាវាចា ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសម្មាវាចា កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២១៩] សម្មាគម្ពុន្តៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការរៀរ ការចៀសវាង ការ គេចចេញ ការងាកចេញ ចាកកាយទុច្ចរិត ទាំង ៣ គឺមិនសាង មិនធ្វើ មិនប្រព្រឹត្តល្មើស មិន ប្រព្រឹត្តកន្លងដែន ការសម្លាប់ហេតុ គឺសម្មាគម្ពុន្តៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គណា ក្នុង សម័យនោះ នេះសម្មាគម្ពុន្តៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២២០] សម្មាអាជិវៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការរៀរ ការចៀសវាង ការ គេចចេញ ការងាកចេញ ចាកការចិញ្ចឹមជីវិតខុស គឺមិនសាង មិនធ្វើ មិនប្រព្រឹត្តល្មើស មិន ប្រព្រឹត្តកន្លងដែន ការសម្លាប់ហេតុ គឺសម្មាអាជិវៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គណា ក្នុង សម័យនោះ នេះសម្មាអាជិវៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២២១] សម្មាវាយាមៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការប្រារព្ធព្យាយាម ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីឱហាត សង្វាត ខិតខំ ព្យាយាម ឧស្សាហ៍ ប្រឹងប្រែង ឱ្យឃាត ខ្ទះខ្ទែង សេចក្តីសង្វាតមិនធូរថយ ការមិនដាក់ចុះនូវសេចក្តីប៉ុនប៉ង ការមិនដាក់ផុរៈ ការផ្ទងផុរៈ គឺ វិរិយៈ វិរិយ្រិយ វិរិយពលៈ សម្មាវាយាមៈ វិរិយសម្ពោជ្ឈង្គៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសម្មាវាយាមៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២២២] សម្មាសតិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីរលឹក សេចក្តីរលឹក រឿយៗ ការរលឹកចំពោះ ស្មារតី ការនឹកបាន ការចាំបាន ការមិនភាន់ច្រឡំ ការមិនភ្លេចភ្លាំង គឺ សតិ សតិទ្រិយ សតិពលៈ សម្មាសតិ សតិសម្ពោជ្ឈង្គៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គណា ក្នុង សម័យនោះ នេះសម្មាសតិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២២៣] សម្មាសមាធិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការបិតនៅ ការតំកល់នៅនឹង ការតាំងមាំ ការមិនឃ្លេងឃ្លោង ការមិនរាយមាយ សភាពនៃចិត្តមិនឃ្លេងឃ្លោង ការស្ងប់រម្ងាប់ គឺសមាធិទ្រិយ សមាធិពលៈ សម្មាសមាធិ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ណារបស់ចិត្ត ក្នុងសម័យនោះ នេះសម្មាសមាធិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២២៤] សទ្ធាពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ជំនឿ សេចក្តីជឿ សេចក្តីជឿស៊ប់ ការជ្រះថ្លាខ្លាំង គឺសទ្ធា សទ្ធិទ្រិយ សទ្ធាពលៈ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ សទ្ធាពលៈ កើតមានក្នុង សម័យនោះ។

[២២៥] វិរិយពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការប្រារព្ធព្យាយាម ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីឱហាត សង្វាត ខិតខំ ព្យាយាម ឧស្សាហ៍ ប្រឹងប្រែង ឱ្យឃាត ខ្ទះខ្ទែង សេចក្តីសង្វាតមិនធូរថយ ការមិនដាក់ចុះនូវសេចក្តីប៉ុនប៉ង ការមិនដាក់ផុរៈ ការផ្ទងផុរៈ គឺ វិរិយៈ វិរិយ្រិយ វិរិយពលៈ សម្មាវាយាមៈ វិរិយសម្ពោជ្ឈង្គៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិរិយពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២២៦] សតិពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីរលឹក សេចក្តីរលឹក រឿយៗ សេចក្តីរលឹកចំពោះ ស្មារតី ការនឹកបាន ការចាំបាន ការមិនភាន់ច្រឡំ ការមិន ភ្លេចភ្លាំង គឺសតិ សតិទ្រិយ សតិពលៈ សម្មាសតិ សតិសម្ពោជ្ឈង្គៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុង មគ្គ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសតិពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២២៧] សមាធិពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការបិតនៅ ការតំកល់ នៅនឹង ការតាំងនៅស៊ប់ ការមិនឃ្លេងឃ្លោង ការមិនរាយមាយ សភាពនៃចិត្តមិន ឃ្លេងឃ្លោង ការស្ងប់រម្ងាប់ គឺសមាធិទ្រិយ សមាធិពលៈ សម្មាសមាធិ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ណា របស់ចិត្ត ក្នុងសម័យនោះ នេះ សមាធិពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២២៨] បញ្ញាពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ បញ្ញា សេចក្តីដឹងសព្វ សេចក្តីពិចារណា សេចក្តីជ្រើសរើស សេចក្តីពិចារណាធម៌ ការកំណត់ ការកត់សំគាល់ សេចក្តី កត់ត្រា ភាពនៃបណ្ឌិត ភាពនៃអ្នកឈ្លាស ភាពនៃបុគ្គលមានសេចក្តីជ្រះស្អាត ភាពនៃអ្នកមាន

សេចក្តីភ្នំច្បាស់ សេចក្តីគិត សេចក្តីយល់ ធម្មជាតិដូចផែនដី ធម្មជាតិកំចាត់កិលេស ធម្មជាតិ
ណែនាំ ធម្មជាតិឃើញច្បាស់ សេចក្តីដឹងល្អ សភាពដូចជន្លួញ គឺបញ្ញា បញ្ញិទ្រៀយ បញ្ញាពលៈ សស្ត្រា
គឺបញ្ញា ប្រាសាទគឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា ឱភាសគឺបញ្ញា គ្រឿងឆ្លុះគឺបញ្ញា រតនៈគឺបញ្ញា អមោហៈ
ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្មោជ្ឈង្គៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គណា ក្នុងសម័យនោះ
នេះ បញ្ញាពលៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ។

[២២៩] ហិរិពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ត្រង់ដែលបុគ្គលខ្មាស ដោយ
វត្តដែលគួរខ្មាស ខ្មាសដោយការចូបប្រទះនឹងអកុសលធម៌ផ៌លាមក ក្នុងសម័យនោះ នេះហិរិ
ពលៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ។

[២៣០] ឱត្តប្បពលៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ត្រង់ដែលបុគ្គលតក់ស្លុត
ដោយវត្តដែលគួរតក់ស្លុត តក់ស្លុតដោយការចូបប្រទះនឹងអកុសលធម៌ផ៌លាមក ក្នុងសម័យ
នោះ នេះឱត្តប្បពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២៣១] អលោភៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការមិនចង់បាន ការមិន
ជាប់ចំពាក់ សេចក្តីមិនជាប់ចំពាក់ ការមិនត្រេកអរខ្លាំង ការមិនត្រេកត្រអាល សេចក្តីមិន
ត្រេកត្រអាល ការមិនសំឡឹងចំពោះ គឺអលោភៈ ជាកុសលមូលណា ក្នុងសម័យនោះ នេះអលោភៈ
កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២៣២] អទោសៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីមិនខឹង ការមិន
ប្រទូស្ត សេចក្តីមិនប្រទូស្ត ការមិនព្យាបាទ សេចក្តីមិនព្យាបាទ គឺអទោសៈ ជាកុសលមូល ណា
ក្នុងសម័យនោះ នេះអទោសៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២៣៣] អមោហៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ បញ្ញា សេចក្តីដឹងសព្វ
សេចក្តីពិចារណា សេចក្តីជ្រើសរើស សេចក្តីពិចារណាធម៌ ការកំណត់ ការកត់សំគាល់ សេចក្តី
កត់ត្រា ភាពនៃបណ្ឌិត ភាពនៃអ្នកឈ្លាស ភាពនៃអ្នកមានសេចក្តីជ្រះស្អាត ភាពនៃអ្នកមាន
សេចក្តីភ្នំច្បាស់ សេចក្តីគិត សេចក្តីយល់ ធម្មជាតិដូចផែនដី ធម្មជាតិកំចាត់កិលេស ធម្មជាតិ
ណែនាំ ធម្មជាតិឃើញច្បាស់ សេចក្តីដឹងល្អ សភាពដូចជន្លួញ គឺបញ្ញា បញ្ញិទ្រៀយ បញ្ញាពលៈ
សស្ត្រាគឺបញ្ញា ប្រាសាទគឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា ឱភាសគឺបញ្ញា គ្រឿងឆ្លុះគឺបញ្ញា រតនៈគឺបញ្ញា
អមោហៈ ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្មោជ្ឈង្គៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គណា ក្នុង
សម័យនោះ នេះអមោហៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២៣៤] អនភិជ្ជា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការមិនចង់បាន ការមិន
ជាប់ចំពាក់ សេចក្តីមិនជាប់ចំពាក់ ការមិនត្រេកអរខ្លាំង ការមិនត្រេកត្រអាល សេចក្តីមិន
ត្រេកត្រអាល ការមិនសំឡឹងចំពោះ គឺអលោភៈ ជាកុសលមូលណា ក្នុងសម័យនោះ នេះអនភិជ្ជា
កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២៣៥] អព្យាបាទ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីមិនខឹង ការមិន
ប្រទូស្ត សេចក្តីមិនប្រទូស្ត ការមិនព្យាបាទ គឺអទោសៈ ជាកុសលមូលណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ
អព្យាបាទ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២៣៦] សម្មាទិដ្ឋិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ បញ្ញា សេចក្តីដឹងសព្វ សេចក្តី
ពិចារណា សេចក្តីជ្រើសរើស សេចក្តីពិចារណាធម៌ ការកំណត់ ការកត់សំគាល់ ការកត់ត្រា ភាព
នៃបណ្ឌិត ភាពនៃអ្នកឈ្លាស ភាពនៃអ្នកមានសេចក្តីជ្រះស្អាត ភាពនៃអ្នកមានសេចក្តីភ្នំច្បាស់
សេចក្តីគិត សេចក្តីយល់ ធម្មជាតិដូចផែនដី ធម្មជាតិកំចាត់កិលេស ធម្មជាតិណែនាំ ធម្មជាតិ
ឃើញច្បាស់ សេចក្តីដឹងល្អ សភាពដូចជន្លួញ គឺបញ្ញា បញ្ញិទ្រៀយ បញ្ញាពលៈ សស្ត្រាគឺបញ្ញា ប្រាសាទ
គឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា ឱភាសគឺបញ្ញា គ្រឿងឆ្លុះគឺបញ្ញា រតនៈគឺបញ្ញា អមោហៈ ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិ

ធម្មវិចយសម្មោជ្ឈង្គៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសម្មាទិដ្ឋិ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ។

[២៣៧] ហិរិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ត្រង់ដែលបុគ្គលខ្មាស ដោយវត្ថុ ដែលគួរខ្មាស ខ្មាសដោយការច្នៃប្រឌិតនឹងអកុសលធម៌ដ៏លាមក ក្នុងសម័យនោះ នេះហិរិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២៣៨] ឱត្តប្បៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ត្រង់ដែលបុគ្គលតក់ស្លុតដោយ វត្ថុដែលគួរតក់ស្លុត តក់ស្លុតដោយការច្នៃប្រឌិតនឹងអកុសលធម៌ដ៏លាមក ក្នុងសម័យនោះ នេះ ឱត្តប្បៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២៣៩] សេចក្តីស្ងប់កាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីស្ងប់ សេចក្តី រម្ងាប់ ការស្ងប់ ការរម្ងាប់ សេចក្តីស្ងៀមស្ងាត់ណា នៃវេទនាខន្ធ នៃសញ្ញាខន្ធ នៃសង្ខារក្ខន្ធ គឺ បស្សន្តិសម្មោជ្ឈង្គៈ ក្នុងសម័យនោះ នេះសេចក្តីស្ងប់កាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២៤០] សេចក្តីស្ងប់ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីស្ងប់ សេចក្តី រម្ងាប់ ការស្ងប់ ការរម្ងាប់ សេចក្តីស្ងៀមស្ងាត់ណា នៃវិញ្ញាណក្ខន្ធ គឺ បស្សន្តិសម្មោជ្ឈង្គៈ ក្នុងសម័យ នោះ នេះសេចក្តីស្ងប់ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២៤១] សេចក្តីស្រាលកាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីស្រាល ការ បង្ហោនទៅដោយរហ័ស សេចក្តីមិនយឺតយូរ សេចក្តីមិនទំរង់ណា នៃវេទនាខន្ធ នៃសញ្ញាខន្ធ នៃ សង្ខារក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះសេចក្តីស្រាលកាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២៤២] សេចក្តីស្រាលចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីស្រាល ការ បង្ហោនទៅដោយរហ័ស ការមិនយឺតយូរ ការមិនទំរង់ ណា នៃវិញ្ញាណក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះ សេចក្តីស្រាលចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២៤៣] សេចក្តីទន់កាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីទន់ សេចក្តី ទោរ សេចក្តីមិនរឹង មិនរហឹងណា នៃវេទនាខន្ធ នៃសញ្ញាខន្ធ នៃសង្ខារក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះ សេចក្តីទន់កាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២៤៤] សេចក្តីទន់ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីទន់ សេចក្តីទោរ សេចក្តីមិនរឹង មិនរហឹង ណា នៃវិញ្ញាណក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះសេចក្តីទន់ចិត្ត កើតមានក្នុង សម័យនោះ។

[២៤៥] កាយគួរដល់ការងារ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការគួរដល់ការងារ សេចក្តីគួរដល់ការងារ សភាពគួរដល់ការងារណា នៃវេទនាខន្ធ នៃសញ្ញាខន្ធ នៃសង្ខារក្ខន្ធ ក្នុង សម័យនោះ នេះកាយគួរដល់ការងារ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២៤៦] ចិត្តគួរដល់ការងារ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការគួរដល់ការងារ សេចក្តីគួរដល់ការងារ សភាពគួរដល់ការងារណា នៃវិញ្ញាណក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះចិត្តគួរដល់ ការងារ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២៤៧] សេចក្តីស្ងាត់កាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការស្ងាត់ សេចក្តី ស្ងាត់ សភាពស្ងាត់ណា នៃវេទនាខន្ធ នៃសញ្ញាខន្ធ នៃសង្ខារក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះសេចក្តី ស្ងាត់កាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២៤៨] សេចក្តីស្ងាត់ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការស្ងាត់ សេចក្តីស្ងាត់ សភាពស្ងាត់ណា នៃវិញ្ញាណក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះសេចក្តីស្ងាត់ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២៤៩] សេចក្តីត្រង់កាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការត្រង់ សេចក្តីត្រង់ ការមិនរៀច មិនកោង មិនរំពាក់ណា នៃវេទនាខន្ធ នៃសញ្ញាខន្ធ នៃសង្ខារក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះសេចក្តីត្រង់កាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២៥០] សេចក្តីត្រង់ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការត្រង់ សេចក្តីត្រង់ ការមិនវៀច មិនកោង មិនរំពត់ណា នៃវិញ្ញាណក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះសេចក្តីត្រង់ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២៥១] សតិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីរលឹក សេចក្តីរលឹករឿយៗ សេចក្តីតាំងស្មារតីចំពោះ ការនឹកបាន ការចាំបាន ការមិនភាន់ច្រឡំ ការមិនភ្លេចភ្លាំង គឺសតិ សតិឆ្លើយ សតិពលៈ សម្មាសតិ សតិសម្តែង្គ្គៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គណា ក្នុងសម័យ នោះ នេះសតិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២៥២] សម្បជញ្ញៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ បញ្ញា ការដឹងសព្វ ការពិចារណា ការជ្រើសរើស ការពិចារណាធម៌ ការកំណត់ ការកត់សំគាល់ ការកត់ត្រា ភាពនៃ បណ្ឌិត ភាពនៃអ្នកឃ្លាស ភាពនៃអ្នកមានសេចក្តីជ្រះស្អាត ភាពនៃអ្នកមានសេចក្តីភ្លឺច្បាស់ សេចក្តីគិត សេចក្តីយល់ ធម្មជាតិដូចជាផែនដី ធម្មជាតិកំចាត់កិលេស ធម្មជាតិណែនាំ ធម្មជាតិឃើញច្បាស់ សេចក្តីដឹងល្អ សភាពដូចជាជន្លួញ គឺបញ្ញា បញ្ញាឆ្លើយ បញ្ញាពលៈ សស្ត្រាគឺ បញ្ញា ប្រាសាទគឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា ឱភាសគឺបញ្ញា គ្រឿងឆ្លុះគឺបញ្ញា រតនៈគឺបញ្ញា អមោហៈ ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្តែង្គ្គៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសម្បជញ្ញៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២៥៣] សមថៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការបិតនៅ ការតំកល់នៅនឹង ការតាំងនៅស៊ប់ ការមិនឃ្លេងឃ្លោង ការមិនរាយមាយ សភាពនៃចិត្តមិនឃ្លេងឃ្លោង សេចក្តី ស្ងប់រម្ងាប់ គឺសមាធិឆ្លើយ សមាធិពលៈ សម្មាសមាធិ សមាធិសម្តែង្គ្គៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ណា របស់ចិត្ត ក្នុងសម័យនោះ នេះសមថៈកើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២៥៤] វិបស្សនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ បញ្ញា ការដឹងសព្វ ការពិចារណា ការជ្រើសរើស ការពិចារណាធម៌ ការកំណត់ ការកត់សំគាល់ ការកត់ត្រា ភាពនៃ បណ្ឌិត ភាពនៃអ្នកឃ្លាស ភាពនៃអ្នកមានសេចក្តីជ្រះស្អាត ភាពនៃអ្នកមានសេចក្តី ភ្លឺច្បាស់ សេចក្តីគិត សេចក្តីយល់ ធម្មជាតិដូចផែនដី ធម្មជាតិកំចាត់កិលេស ធម្មជាតិណែនាំ ធម្មជាតិ ឃើញច្បាស់ សេចក្តីដឹងល្អ សភាពដូចជន្លួញ គឺបញ្ញា បញ្ញាឆ្លើយ បញ្ញាពលៈ សស្ត្រាគឺបញ្ញា ប្រាសាទ គឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា ឱភាសគឺបញ្ញា គ្រឿងឆ្លុះគឺបញ្ញា រតនៈគឺបញ្ញា អមោហៈ ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្តែង្គ្គៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិបស្សនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២៥៥] សេចក្តីផ្តងឡើង កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការប្រារព្ធព្យាយាម ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីឱហាត សង្វាត ខិតខំ ព្យាយាម ឧស្សាហ៍ ប្រឹងប្រែង ឱ្យឃ្លាត ខ្លះខ្លែង សេចក្តីសង្វាតមិនធូរថយ ការមិនដាក់ចុះនូវសេចក្តីប៉ុនប៉ង ការមិនដាក់ផុរៈ ការផ្តងផុរៈ គឺ វិរិយៈ វិរិយឆ្លើយ វិរិយពលៈ សម្មាវាយាមៈ វិរិយសម្តែង្គ្គៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសេចក្តីផ្តងឡើង កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២៥៦] សេចក្តីមិនរាយមាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការបិតនៅ ការតំ កល់នៅនឹង ការតាំងនៅស៊ប់ ការមិនឃ្លេងឃ្លោង ការមិនរាយមាយ សភាពនៃចិត្ត មិន ឃ្លេងឃ្លោង ការស្ងប់រម្ងាប់ គឺសមាធិឆ្លើយ សមាធិពលៈ សម្មាសមាធិ សមាធិសម្តែង្គ្គៈ ជាអង្គ នៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គណារបស់ចិត្ត ក្នុងសម័យនោះ នេះសេចក្តីមិនរាយមាយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ។

[២៥៧] មួយទៀត ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងដោយអាស្រ័យហេតុ ក៏ កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល។

[២៥៨] ខន្ធ៤ កើតមានក្នុងសម័យនោះ អាយុ៖ ២ ឆាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៩ ណាស ប្រកបដោយអង្គ ៥ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ពលៈ ៧ ហេតុ ៣ ផស្សៈ ១ វេទនា ១ សញ្ញា ១ ចេតនា ១ ចិត្ត ១ វេទនាខន្ធ ១ សញ្ញាខន្ធ ១ សង្ខារក្ខន្ធ ១ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ១ មនាយតនៈ ១ មនិន្ទ្រិយ ១ មនោវិញ្ញាណធាតុ ១ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតដោយអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ ជាកុសល។

[២៥៩] សង្ខារក្ខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ផស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ បីតិ ឯកគុការបសិទ្ធិ សន្ធិន្ទ្រិយ រិវិយន្ទ្រិយ សតិទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញិន្ទ្រិយ ជិវិតិទ្រិយ អនព្ពតព្ពស្សាមិតិទ្រិយ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បៈ សម្មាវាចា សម្មាកម្មន្តៈ សម្មាអាជីវៈ សម្មា វាយាមៈ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ សទ្ធាពលៈ វិរិយពលៈ សតិពលៈ សមាធិពលៈ បញ្ញាពលៈ ហិរិពលៈ ឱត្តប្បពលៈ អលោភៈ អទោសៈ អមោហៈ អនភិជ្ជា អព្យាបាទ សម្មាទិដ្ឋិ ហិរិ ឱត្តប្បៈ សេចក្តី ស្ងប់កាយ សេចក្តីស្ងប់ចិត្ត សេចក្តីស្រាលកាយ សេចក្តីស្រាលចិត្ត សេចក្តីទន់កាយ សេចក្តី ទន់ចិត្ត កាយគួរដល់ការងារ ចិត្តគួរដល់ការងារ សេចក្តីស្ងាត់កាយ សេចក្តីស្ងាត់ចិត្ត សេចក្តី ត្រង់កាយ សេចក្តីត្រង់ចិត្ត សតិ សម្មជញ្ញៈ សមថៈ វិបស្សនា សេចក្តីផ្ទងឡើង សេចក្តីមិន រាយមាយ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ក្រៅអំពីវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលកើតដោយ អាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ។ បើ នេះពួក ធម៌ជាកុសល។

[២៦០] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ជាន ជាគ្រឿងចេញ ចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្យកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បាន ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ។ បានដល់បឋមជ្ជាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តី ត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បើ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បើ នេះពួកធម៌ជាកុសល។

[២៦១] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ជាន ជាគ្រឿងចេញ ចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្យកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បាន ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ។ បានដល់បឋមជ្ជាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តី ត្រាស់ដឹងឆាប់ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ។ បើ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បើ នេះពួកធម៌ជាកុសល។

[២៦២] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ជាន ជាគ្រឿង ចេញ ចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្យកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បាន ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ។ បានដល់បឋមជ្ជាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្តី ត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បើ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ។ បើ នេះពួកធម៌ជាកុសល។

[២៦៣] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ជាន ជាគ្រឿងចេញ ចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្យកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បាន ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ។ បានដល់បឋមជ្ជាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្តី ត្រាស់ដឹងឆាប់ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បើ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បើ នេះពួកធម៌ជាកុសល។

[២៦៤] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ជាន ជាគ្រឿងចេញ ចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្យកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បាន រម្ងាប់វិតក្កៈ និងវិចារៈរួចហើយ។ បើ ទុតិយជ្ជាន។ បើ តតិយជ្ជាន។ បើ ចតុត្ថជ្ជាន។ បើ

ប្រតិបត្តិដោយ តែមានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បធម៌ហិតៈ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិ ដោយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាអប្បធម៌ហិតៈ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យ នោះ។ មានសេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ មាននេះពួកធម៌ជាកុសល។

ចប់ អប្បធម៌ហិតមូលកប្បដិបទា។

[២៦៩] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរមគ្គ។ ចម្រើននូវ សតិប្បដ្ឋាន ជាលោកុត្តរៈ។ ចម្រើននូវសម្មប្បធាន ជាលោកុត្តរៈ។ ចម្រើននូវឥទ្ធិបាទ ជា លោកុត្តរៈ។ ចម្រើននូវឥន្ទ្រិយ ជាលោកុត្តរៈ។ ចម្រើននូវពលៈ ជាលោកុត្តរៈ។ ចម្រើន នូវពោជ្ឈង្គៈ ជាលោកុត្តរៈ។ ចម្រើននូវសច្ចៈ ជាលោកុត្តរៈ។ ចម្រើននូវសមថៈ ជាលោកុត្ត រៈ។ ចម្រើននូវធម៌ ជាលោកុត្តរៈ។ ចម្រើននូវខន្ធ ជាលោកុត្តរៈ។ ចម្រើននូវ អាយតនៈ ជាលោកុត្តរៈ។ ចម្រើននូវធាតុ ជាលោកុត្តរៈ។ ចម្រើននូវអាហារ ជាលោកុត្តរៈ។ ចម្រើននូវផស្សៈ ជាលោកុត្តរៈ។ ចម្រើននូវវេទនា ជាលោកុត្តរៈ។ ចម្រើននូវសញ្ញា ជា លោកុត្តរៈ។ ចម្រើននូវចេតនា ជាលោកុត្តរៈ។ ចម្រើននូវចិត្តជាលោកុត្តរៈ ជាគ្រឿងចេញ ចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្ស័កពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បាន ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តី ត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ។ មាននេះពួកធម៌ជាកុសល។

ចប់ មហានិយម ២០។

[២៧០] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញ ចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្ស័កពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បាន ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តី ត្រាស់ដឹងយឺតយូរ មានឆន្ទៈជាអធិបតី។ មានវិរិយៈជាអធិបតី។ មានចិត្តជាអធិបតី។ មានវិមលៈជាអធិបតី ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ សេចក្តីមិន រាយមាយ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ មាននេះពួកធម៌ជាកុសល។ ពួកធម៌ជាកុសល តើ ដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្ស័កពូន ឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានរម្ងាប់វិតក្កៈ និងវិចារៈរួចហើយ។ បានដល់ទុតិយជ្ឈាន។ បានដល់តតិយជ្ឈាន។ បានដល់តត្ថជ្ឈាន។ បានដល់បញ្ច មជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ មានឆន្ទៈជាអធិបតី។ មានវិរិយៈជាអធិបតី។ មានចិត្តជាអធិបតី។ មានវិមលៈជាអធិបតី ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរមគ្គ។ ចម្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ជាលោកុត្តរៈ។ ចម្រើននូវសម្មប្បធាន ជាលោកុត្តរៈ។ ចម្រើននូវ ឥទ្ធិបាទ ជាលោកុត្តរៈ។ ចម្រើននូវឥន្ទ្រិយ ជាលោកុត្តរៈ។ ចម្រើននូវពលៈ ជាលោកុត្តរៈ។ ចម្រើននូវពោជ្ឈង្គៈ ជាលោកុត្តរៈ។ ចម្រើននូវសច្ចៈ ជាលោកុត្តរៈ។ ចម្រើននូវ សមថៈ ជាលោកុត្តរៈ។ ចម្រើននូវធម៌ ជាលោកុត្តរៈ។ ចម្រើននូវខន្ធ ជាលោកុត្តរៈ។ ចម្រើននូវអាយតនៈ ជាលោកុត្តរៈ។ ចម្រើននូវធាតុ ជាលោកុត្តរៈ។ ចម្រើននូវអាហារ ជា លោកុត្តរៈ។ ចម្រើននូវផស្សៈ ជាលោកុត្តរៈ។ ចម្រើននូវវេទនា ជាលោកុត្តរៈ។ ចម្រើន នូវសញ្ញា ជាលោកុត្តរៈ។ ចម្រើននូវចេតនា ជាលោកុត្តរៈ។ ចម្រើននូវចិត្ត ជាលោកុត្តរៈ ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្ស័កពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជា ប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ មានឆន្ទៈជាអធិបតី។ មានវិរិយៈជាអធិបតី។ មានចិត្តជាអធិបតី។ មានវិមលៈជាអធិបតី។

មានចិត្តជាអធិបតី។ មានវិមលជាអធិបតី ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បើ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បើ នេះពួកធម៌ជាកុសល។ បើ

ចប់ អធិបតី។

ចប់ មគ្គ ទី ១។

[២៧១] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ជាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សឹកពូនឡើង ដើម្បីធ្វើកាមរាគ និងព្យាបាទ ឲ្យស្រាលស្តើង ដើម្បីដល់នូវទុតិយភូមិ (សកទាគាមិមគ្គ) បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ។ បើ បានដល់បឋមជ្ជាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បើ អញ្ញិន្រ្ទិយ។ បើ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បើ នេះពួកធម៌ជាកុសល។ បើ

ចប់ មគ្គ ទី ២។

[២៧២] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ជាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សឹកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់កាមរាគ និងព្យាបាទឲ្យអស់រលីង ដើម្បីដល់នូវតតិយភូមិ (អនាគាមិមគ្គ) បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ។ បើ បានដល់បឋមជ្ជាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បើ អញ្ញិន្រ្ទិយ។ បើ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បើ នេះពួកធម៌ជាកុសល។ បើ

ចប់ មគ្គ ទី ៣។

[២៧៣] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ជាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សឹកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវកាមរាគ អរូបរាគ មានៈ ឧទ្ធច្ចៈ និងអវិជ្ជាឲ្យអស់រលីង ដើម្បីដល់នូវភូមិ ទី ៤ (អរហត្តមគ្គ) បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ។ បើ បានដល់បឋមជ្ជាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បើ អញ្ញិន្រ្ទិយ។ បើ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បើ នេះពួកធម៌ជាកុសល។ បើ

[២៧៤] អញ្ញិន្រ្ទិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ បញ្ញា សេចក្តីដឹងសព្វ សេចក្តីពិចារណា សេចក្តីជ្រើសរើស សេចក្តីពិចារណាធម៌ ការកំណត់ ការកត់សំគាល់ សេចក្តីកត់ត្រា ភាពនៃបណ្ឌិត ភាពនៃអ្នកឈ្លាស ភាពនៃបុគ្គលមានសេចក្តីជ្រះស្អាត ភាពនៃបុគ្គលមានសេចក្តីភ្លឺច្បាស់ សេចក្តីគិត សេចក្តីយល់ ធម្មជាតិដូចជាផែនដី ធម្មជាតិកំបាត់កិលេស ធម្មជាតិណែនាំ ធម្មជាតិឃើញច្បាស់ សេចក្តីដឹងល្អ សភាពដូចជាជន្លួញ គឺបញ្ញា បញ្ញិន្រ្ទិយ បញ្ញាពលៈ គ្រឿងសង្កត់បញ្ញា ប្រាសាទគឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា ឱភាសគឺបញ្ញា គ្រឿងឆ្លុះគឺបញ្ញា រតនៈគឺបញ្ញា អមោហៈ ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្មាជ្ឈង្គៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវធម៌ទាំងនោះ ដែលបុគ្គលដឹង ឃើញ ដល់ ដឹងច្បាស់ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ហើយណា នេះអញ្ញិន្រ្ទិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បើ សេចក្តីមិនរាយមាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បើ ឬក៏ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងដោយអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល។

ចប់ មគ្គ ទី ៤។

ចប់ លោកុត្តរចិត្ត។

[២៧៥] ពួកធម៌ជាអកុសល តើដូចម្តេច។ អកុសលចិត្ត ច្រឡំដោយសោមនស្ស ប្រកបដោយទិដ្ឋិ មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី មានសំឡេងជាអារម្មណ៍ក្តី មានក្លិនជាអារម្មណ៍ក្តី មានរសជាអារម្មណ៍ក្តី មានផោដ្ឋព្វៈជាអារម្មណ៍ក្តី មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី ឬប្រារព្ធនូវអារម្មណ៍ ណាៗ

កើតឡើងហើយ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វិតក្កៈ វិចារៈ បីតិ សុខៈ ឯកគុការបស់ចិត្ត វិវិយ្យត្រិយ សមាធិត្រិយ មនិត្រិយ សោមនស្សត្រិយ ជីវិតត្រិយ មិច្ឆាទិដ្ឋិ មិច្ឆាសង្កប្បៈ មិច្ឆាវាយាមៈ មិច្ឆាសមាធិ វិវិយពលៈ សមាធិពលៈ អហិរិកពលៈ អនោត្តប្បពលៈ លោភៈ មោហៈ អភិជ្ឈា មិច្ឆាទិដ្ឋិ អហិរិកៈ អនោត្តប្បៈ សមថៈ បក្កាហៈ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងដោយអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអកុសល។

[២៧៦] ផស្សៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សម្មស្ស ការពាលត្រូវ ការប៉ះពាល់ ការទង្កកទង្កិចណា ក្នុងសម័យនោះ នេះផស្សៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២៧៧] វេទនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីនាញ់ពិសាប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងចិត្ត សេចក្តីស្រួលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃមនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរ ដល់ផស្សៈជាដើមនោះ ការទទួលអារម្មណ៍ដ៏នាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃចិត្ត វេទនាដ៏នាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃចិត្តណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវេទនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២៧៨] សញ្ញា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សញ្ញា សេចក្តីសំគាល់ សេចក្តីចាំ បាន ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃមនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ សញ្ញា កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២៧៩] ចេតនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ចេតនា សេចក្តីវិះគិត ការ តាក់តែង ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃមនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះណា ក្នុងសម័យនោះ នេះចេតនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២៨០] ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ចិត្ត សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តី ប្រាថ្នា ហូរទ័យ ធម្មជាតិដ៏ផ្លូវផង គឺភវង្កចិត្ត ហៅថាមនោ មនាយកនៈ មនិត្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធមនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះណា ក្នុងសម័យនោះ នេះចិត្ត កើតមានក្នុង សម័យនោះ។

[២៨១] វិតក្កៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីត្រិះរិះ ការវិះគិត តំរិះ ការ រំពឹង ការជញ្ជឹង ការលើកចិត្តឡើង គឺមិច្ឆាសង្កប្បៈណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិតក្កៈ កើតមានក្នុង សម័យនោះ។

[២៨២] វិចារៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការត្រួតត្រា ការពិចារណា ការពិនិត្យមើល ការសង្កេតមើល ការសំឡឹងនៃចិត្ត ការសំឡឹងមើលណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ វិចារៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២៨៣] បីតិ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីឆ្អែតចិត្ត សេចក្តីរីករាយ សេចក្តីសប្បាយ សេចក្តីស្រួល សេចក្តីស្រស់ស្រាយ ការញញឹមញញែម ការបាននូវអំណរ ការ អណ្តែតអណ្តូង សេចក្តីត្រេកអររបស់ចិត្តណា ក្នុងសម័យនោះ នេះបីតិ កើតមានក្នុងសម័យ នោះ។

[២៨៤] សុខ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីនាញ់ពិសាប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងចិត្ត សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការទទួលអារម្មណ៍ដ៏នាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពី សម្មស្សនៃចិត្ត វេទនាដ៏នាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃចិត្តណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ សុខ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២៨៥] ឯកគុការបស់ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការបិតនៅ ការកំ កល់នៅនឹង ការតាំងមាំ ការមិនឃ្លេងឃ្លោង ការមិនរាយមាយ ភាពនៃចិត្តមិនឃ្លេងឃ្លោង ការ

ស្របរម្ងាប់ គឺសមាធិន្ត្រិយ សមាធិពលៈ មិច្ឆាសមាធិណារបស់ចិត្ត ក្នុងសម័យនោះ នេះឯកគុតារបស់ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២៨៦] វិវិធីន្ត្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីប្រាញព្យាយាមប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីឱហាត សង្វាត ខិតខំ ព្យាយាម ឧស្សាហ៍ ប្រឹងប្រែង ខ្លះខ្លាំង ខ្ចីឃ្មាត សេចក្តីសង្វាតមិនធ្ងរថយ ការមិនដាក់ចុះនូវសេចក្តីប៉ុនប៉ង ការមិនដាក់ផុរ ការផ្តងនូវផុរ គឺវិវិធី វិវិធីន្ត្រិយ វិវិធីពលៈ មិច្ឆាវាយាមៈណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិវិធីន្ត្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២៨៧] សមាធិន្ត្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការបិតនៅ ការតំកល់នៅនឹង ការតាំងនៅស៊ប់ ការមិនឃ្លេងឃ្លោង ការមិនរាយមាយ ភាពនៃចិត្តមិនឃ្លេងឃ្លោង សេចក្តីស្របរម្ងាប់ គឺសមាធិន្ត្រិយ សមាធិពលៈ មិច្ឆាសមាធិណារបស់ចិត្ត ក្នុងសម័យនោះ នេះសមាធិន្ត្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២៨៨] មនិន្ត្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ចិត្ត សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ហូរទ័យ ធម្មជាតិផ្លូវផង គឺភវង្គចិត្ត ហៅថាមនោ មនាយតនៈ មនិន្ត្រិយ វិញ្ញាណវិញ្ញាណក្ខន្ធមនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ផស្សៈជាដើមនោះណា ក្នុងសម័យនោះ នេះមនិន្ត្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២៨៩] សោមនស្សិន្ត្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីនាញពិសាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការទទួលអារម្មណ៍ដ៏នាញពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្មុទ្ធនៃចិត្ត វេទនាដ៏នាញពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្មុទ្ធនៃចិត្តណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសោមនស្សិន្ត្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២៩០] ជីវិតិន្ត្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ អាយុ ការបិតនៅ ការនៅយឺនយូរ ការរស់នៅ ការរំកិលទៅ ការប្រព្រឹត្តិទៅ ការរក្សានូវអរូបធម៌ទាំងនោះ គឺជីវិត ជីវិតិន្ត្រិយណា ក្នុងសម័យនោះ នេះជីវិតិន្ត្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២៩១] មិច្ឆាទិដ្ឋិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីយល់ សេចក្តីឃើញ សេចក្តីសំញាតិទិដ្ឋិ កន្តារៈគិទិដ្ឋិ ចម្រូងគិទិដ្ឋិ សេចក្តីស្អុះស្អាតិទិដ្ឋិ ធម្មជាតិជាគ្រឿងប្រកបព្រមគិទិដ្ឋិ ការចាប់ប្រកាន់ ការប្រកាន់មាំ ការតាំងមាំ ការស្លាប់អង្កែល ផ្លូវអាក្រក់ គន្លងខុស សេចក្តីខុស ធម្មជាតិដាក់ណែនៃសេចក្តីវិនាស គឺលទ្ធិដូចកំពង់សម្រាប់ឆ្លង ការប្រកាន់ព្រោះស្វែងរកខុសណា ក្នុងសម័យនោះ នេះមិច្ឆាទិដ្ឋិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២៩២] មិច្ឆាសង្កប្បៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីត្រិះរិះ ការវិគិត តំរិះ ការរំពឹង ការជញ្ជឹង ការលើកចិត្តឡើង គឺមិច្ឆាសង្កប្បៈណា ក្នុងសម័យនោះ នេះមិច្ឆាសង្កប្បៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២៩៣] មិច្ឆាវាយាមៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីប្រាញព្យាយាមប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីឱហាត សង្វាត ខិតខំ ព្យាយាម ឧស្សាហ៍ ប្រឹងប្រែង ខ្លះខ្លាំង ខ្ចីឃ្មាត ការសង្វាតមិនធ្ងរថយ ការមិនដាក់ចុះនូវសេចក្តីប៉ុនប៉ង ការមិនដាក់ផុរ ការផ្តងផុរ គឺវិវិធី វិវិធីន្ត្រិយ វិវិធីពលៈ មិច្ឆាវាយាមៈ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះមិច្ឆាវាយាមៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២៩៤] មិច្ឆាសមាធិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការបិតនៅ ការតំកល់នៅនឹង ការតាំងនៅស៊ប់ ការមិនឃ្លេងឃ្លោង ការមិនរាយមាយ ភាពនៃចិត្តមិនឃ្លេងឃ្លោង សេចក្តីស្របរម្ងាប់ គឺសមាធិន្ត្រិយ សមាធិពលៈ មិច្ឆាសមាធិណា ក្នុងសម័យនោះ នេះមិច្ឆាសមាធិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២៩៥] វិរិយពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីប្រារព្ធព្យាយាម ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីឱហាត សង្វាត ខិតខំ ព្យាយាម ឧស្សាហ៍ ប្រឹងប្រែង ខ្លះខ្លែង ខ្លីឃ្មុត សេចក្តីសង្វាតមិនធូរថយ ការមិនដាក់ចុះនូវសេចក្តីប៉ុនប៉ង ការមិនដាក់ផុរៈ ការផ្គងនូវផុរៈ គឺ វិរិយៈ វិរិយន្ត្រិយ វិរិយពលៈ មិច្ឆាវាយាមៈណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិរិយពលៈ កើតមានក្នុងសម័យ នោះ។

[២៩៦] សមាធិពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការបិតនៅ ការតំកល់ នៅនឹង ការតាំងនៅស៊ប់ ការមិនឃ្លេងឃ្លោង ការមិនរាយមាយ ភាពនៃចិត្តមិនឃ្លេងឃ្លោង សេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ គឺសមាធិន្ត្រិយ សមាធិពលៈ មិច្ឆាសមាធិណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសមាធិពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២៩៧] អហិរិកពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ត្រង់ដែលបុគ្គល មិនខ្មាស ដោយអំពើទុច្ចរិតដែលគួរខ្មាស មិនខ្មាសដោយការជួបប្រទះនូវពួកអកុសលធម៌ដ៏លាមកណា ក្នុងសម័យនោះ នេះអហិរិកពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២៩៨] អនោត្តប្បពលៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ត្រង់ដែលបុគ្គលមិន តក់ស្លុត ដោយអំពើទុច្ចរិតដែលគួរតក់ស្លុត មិនតក់ស្លុតដោយការជួបប្រទះនូវពួកអកុសលធម៌ ដ៏លាមក ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះអនោត្តប្បពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[២៩៩] លោភៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការចង់បាន ការជាប់ចំពាក់ សេចក្តីជាប់ចំពាក់ តម្រេកខ្លាំង ត្រេកត្រអាល សេចក្តីត្រេកត្រអាល ការសំឡឹងរំពៃ គឺលោភៈ ជាអកុសលមូល ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះលោភៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣០០] មោហៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីមិនដឹង មិនឃើញ ការ មិនដល់ព្រមចំពោះ ការមិនត្រាស់ដឹងនូវធម៌តាមសមគួរ ការមិនដឹងធម៌ដ៏ស្ងប់ ការមិន ចាក់ផ្លុះចំពោះ ការមិនកាន់យក ការមិនចុះចិត្ត ការមិនឃើញស្តើ ការមិនពិចារណាការមិន ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ការយល់ខុស សេចក្តីល្ងង់ សេចក្តីមិនដឹងខ្លួន សេចក្តីរង្វេង សេចក្តីរង្វេងខ្លាំង សេចក្តីរង្វេងសព្វ សេចក្តីមិនដឹងច្បាស់ អន្លង់គឺអវិជ្ជា គ្រឿងប្រកបគឺអវិជ្ជា អនុស័យគឺអវិជ្ជា សេចក្តីគ្របសង្កត់គឺអវិជ្ជា គន្លឹះគឺអវិជ្ជា គឺមោហៈ ជាអកុសលមូលណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ មោហៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣០១] អភិជ្ឈា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីចង់បាន ការជាប់ ចំពាក់ ភាពជាប់ចំពាក់ តម្រេកខ្លាំង ការត្រេកត្រអាល ភាពត្រេកត្រអាល គឺអភិជ្ឈា លោភៈ ជាអកុសលមូល ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះអភិជ្ឈា កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣០២] មិច្ឆាទិដ្ឋិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីយល់ សេចក្តីឃើញ សំញុំតិទិដ្ឋិ កន្តារៈគឺទិដ្ឋិ ចំរូងគឺទិដ្ឋិ សេចក្តីស្តុះស្តាគឺទិដ្ឋិ ធម្មជាតិជាគ្រឿងប្រកបគឺទិដ្ឋិ ការ ចាប់ប្រកាន់ ការប្រកាន់មាំ ការតាំងមាំ ការស្លាប់អង្អែល ផ្លូវអាក្រក់ គន្លងខុស សេចក្តីខុស ធម្មជាតិជាក់លើតនៃសេចក្តីវិនាស គឺលទ្ធិដូចជាក់ពង់សម្រាប់ឆ្លង ការប្រកាន់ព្រោះស្វែងរក ខុស ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះមិច្ឆាទិដ្ឋិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣០៣] អហិរិកៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ត្រង់ដែលបុគ្គលមិនខ្មាស ដោយអំពើទុច្ចរិតដែលគួរខ្មាស មិនខ្មាសដោយការជួបប្រទះនូវពួកអកុសលធម៌ដ៏លាមក ក្នុង សម័យនោះ នេះអហិរិកៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣០៤] អនោត្តប្បៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ត្រង់ដែលបុគ្គលមិន តក់ស្លុត ដោយអំពើទុច្ចរិតដែលគួរតក់ស្លុត មិនតក់ស្លុតដោយការជួបប្រទះនូវពួក អកុសលធម៌ដ៏លាមក ក្នុងសម័យនោះ នេះអនោត្តប្បៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ។

[៣០៥] សម្រេច: កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ: តើដូចម្តេច។ ការបិតនៅ ការតំកល់នៅនឹង ការតាំងនៅស៊ប់ ការមិនឃ្លេងឃ្លោង ការមិនរាយមាយ ភាពនៃចិត្តមិនឃ្លេងឃ្លោង គឺសម្រេច: សមាធិន្ត្រីយ សមាធិពល: មិច្ឆាសមាធិ ណា របស់ចិត្ត ក្នុងសម័យនោះ: នេះសម្រេច: កើតមានក្នុង សម័យនោះ។

[៣០៦] ការផ្តងឡើង កើតមានក្នុងសម័យនោះ: តើដូចម្តេច។ សេចក្តីប្រាសព្វព្យាយាម ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីឱហាត សង្វាត ខិតខំ ព្យាយាម ឧស្សាហ៍ ប្រឹងប្រែង ខ្លះខ្លែង ខ្លីឃ្លាត សេចក្តីសង្វាតមិនធូរថយ ការមិនដាក់ចុះនូវសេចក្តីប៉ុនប៉ង ការមិនដាក់ចុះ: ការផ្តងនូវចុះ: គឺ រឺយ: រឺយន្ត្រីយ រឺយពល: មិច្ឆាវាយាម:ណា ក្នុងសម័យនោះ: នេះការផ្តងឡើង កើតមានក្នុង សម័យនោះ។

[៣០៧] ការមិនរាយមាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ: តើដូចម្តេច។ ការបិតនៅ ការតំ កល់នៅនឹង ការតំកល់ស៊ប់ ការមិនឃ្លេងឃ្លោង ការមិនរាយមាយ ភាពនៃចិត្តមិនឃ្លេងឃ្លោង សេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ គឺសមាធិន្ត្រីយ សមាធិពល: មិច្ឆាសមាធិ ណា របស់ចិត្ត ក្នុងសម័យនោះ: នេះ ការមិនរាយមាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣០៨] ឬក៏ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុង សម័យនោះ: នេះពួកធម៌ជាអកុសល។

[៣០៩] ខន្ធ ៤ អាយតន: ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រីយ ៥ ឈានប្រកបដោយអង្គ ៥ មគ្គ ប្រកបដោយអង្គ ៤ ពល: ៤ ហេតុ ២ ផស្សៈ ១។ បេ។ ធម្មាយតន: ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមានក្នុង សម័យនោះ: ឬក៏ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យ នោះ: នេះពួកធម៌ជាអកុសល។ បេ។

[៣១០] សង្ខារក្ខន្ធន្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ: តើដូចម្តេច។ ផស្សៈ ចេតនា វិតក្ក: វិចារ: បីតិ ឯកគុការរបស់ចិត្ត រឺយន្ត្រីយ សមាធិន្ត្រីយ ជីវិតិន្ត្រីយ មិច្ឆាទិដ្ឋិ មិច្ឆាសង្កប្ប: មិច្ឆាវាយាម: មិច្ឆាសមាធិ រឺយពល: សមាធិពល: អហិរិកពល: អនោត្តប្បពល: លោភ: មោហ: អភិជ្ឈា មិច្ឆាទិដ្ឋិ អហិរិក: អនោត្តប្ប: សម្រេច: បគ្គាហ: អវិក្ខេប: ឬក៏ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើត ឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ: លើកទុកតែវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ចេញ នេះសង្ខារក្ខន្ធន្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ នេះពួកធម៌ជាអកុសល។

[៣១១] ពួកធម៌ជាអកុសល តើដូចម្តេច។ ចិត្តជាអកុសល ច្រឡំដោយសោមនស្ស ប្រកបដោយទិដ្ឋិ ប្រកបដោយសង្ខារ មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី។ បេ។ មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី ឬក៏ ប្រាសព្វអារម្មណ៍ណាៗ កើតឡើងហើយ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ នេះពួកធម៌ជាអកុសល។ បេ។

[៣១២] ពួកធម៌ជាអកុសល តើដូចម្តេច។ ចិត្តជាអកុសល ច្រឡំដោយសោមនស្ស ប្រាសចាកទិដ្ឋិ មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី មានសំឡេងជាអារម្មណ៍ក្តី មានក្លិនជាអារម្មណ៍ក្តី មានរស ជាអារម្មណ៍ក្តី មានផោដ្ឋព្វជាអារម្មណ៍ក្តី មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី ឬក៏ប្រាសព្វអារម្មណ៍ ណា ៗ កើតឡើងហើយ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ: វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វិតក្ក: វិចារ: បីតិ សុខ ឯកគុការរបស់ចិត្ត រឺយន្ត្រីយ សមាធិន្ត្រីយ មនិន្ត្រីយ សោមនស្សន្ត្រីយ ជីវិតិន្ត្រីយ មិច្ឆាសង្កប្ប: មិច្ឆាវាយាម: មិច្ឆាសមាធិ រឺយពល: សមាធិពល: អហិរិកពល: អនោត្ត ប្បពល: លោភ: មោហ: អភិជ្ឈា អហិរិក: អនោត្តប្ប: សម្រេច: បគ្គាហ: អវិក្ខេប: ក៏កើតមានក្នុង សម័យនោះ: ឬក៏ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមានក្នុងសម័យ នោះ: នេះពួកធម៌ជាអកុសល។ បេ។

[៣១៣] ខន្ធ ៤ អាយតន: ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រីយ ៥ ឈានប្រកបដោយអង្គ ៥ មគ្គ ប្រកបដោយអង្គ ៣ ពល: ៤ ហេតុ ២ ផស្សៈ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ ធម្មាយតន: ១

ធម្មជាតិ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះ អាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអកុសល។ បេ។

[៣១៤] សង្ខារក្ខន្ធកើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ផស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ បីតិ ឯកគុការបស់ចិត្ត វិវិធីន្ត្រិយ សមាធិន្ត្រិយ ជិវិតិន្ត្រិយ មិច្ឆាសង្កប្បៈ មិច្ឆាវាយាមៈ មិច្ឆាសមាធិ វិវិធីពលៈ សមាធិពលៈ អហិរិកពលៈ អនោត្តប្បពលៈ លោភៈ មោហៈ អភិជ្ឈា អហិរិកៈ អនោត្តប្បៈ សមថៈ បគ្គាហៈ អវិក្ខេបៈ ឬក៏ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើត ឡើងព្រោះ អាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ លើកទុកតែវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធចេញ នេះ សង្ខារក្ខន្ធកើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ នេះពួកធម៌ជាអកុសល។ បេ។

[៣១៥] ពួកធម៌ជាអកុសល តើដូចម្តេច។ អកុសលចិត្ត ជាចិត្តច្រឡំដោយសោមនស្ស តែ ប្រាសចាកទិដ្ឋិ ប្រកបដោយសង្ខារ មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី។ បេ។ មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី ឬក៏ប្រារព្ធ អារម្មណ៍ណាៗ កើតឡើងហើយ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ នេះពួកធម៌ជាអកុសល។ បេ។

[៣១៦] ពួកធម៌ជាអកុសល តើដូចម្តេច។ អកុសលចិត្ត ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ប្រកបដោយ ទិដ្ឋិ មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី មានសំឡេងជាអារម្មណ៍ក្តី មានក្លិនជាអារម្មណ៍ក្តី មានរសជាអារម្មណ៍ ក្តី មានផោដ្ឋព្វៈជាអារម្មណ៍ក្តី មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី ឬក៏ ប្រារព្ធអារម្មណ៍ ណា ៗ កើតឡើងហើយ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វិតក្កៈ វិចារៈ ឧបេក្ខា ឯកគុការបស់ចិត្ត វិវិធីន្ត្រិយ សមាធិន្ត្រិយ មនិន្ត្រិយ ឧបេក្ខិន្ត្រិយ ជិវិតិន្ត្រិយ មិច្ឆាទិដ្ឋិ មិច្ឆាសង្កប្បៈ មិច្ឆាវាយាមៈ មិច្ឆាសមាធិ វិវិធីពលៈ សមាធិពលៈ អហិរិកពលៈ អនោត្តប្បពលៈ លោភៈ មោហៈ អភិជ្ឈា មិច្ឆាទិដ្ឋិ អហិរិកៈ អនោត្តប្បៈ សមថៈ បគ្គាហៈ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមានក្នុង សម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអកុសល។

[៣១៧] ផស្សៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ផស្សៈ ការពាល់ត្រូវ ការប៉ះពាល់ ការទង្កកទង្កិចណា ក្នុងសម័យនោះ នេះផស្សៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ វេទនា កើតមានក្នុង សម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីមិនឆ្ងាញ់ពិសា មិនមែនជាមិនឆ្ងាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃមនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ការទទួលអារម្មណ៍មិនទុក្ខ មិនសុខ ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃចិត្ត វេទនាមិនទុក្ខមិនសុខ ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃចិត្តណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវេទនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ ឧបេក្ខា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីមិនឆ្ងាញ់ពិសា មិនមែនជាមិនឆ្ងាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការ ទទួលអារម្មណ៍មិនទុក្ខមិនសុខ ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃចិត្ត វេទនាមិនទុក្ខមិនសុខ ដែលកើត អំពីសម្មស្សនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះឧបេក្ខា កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ ឧបេក្ខិន្ត្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីមិនឆ្ងាញ់ពិសា មិនមែនជាមិនឆ្ងាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការទទួលអារម្មណ៍មិនទុក្ខមិនសុខ ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃចិត្ត វេទនាមិន ទុក្ខមិនសុខ ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃចិត្តណា ក្នុងសម័យនោះ នេះឧបេក្ខិន្ត្រិយ កើតមានក្នុង សម័យនោះ។ បេ។ ឬក៏ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមានក្នុង សម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអកុសល។

[៣១៨] ខន្ធ ៤ កើតមានក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៥ ឈានមានអង្គ ៤ មគ្គមានអង្គ ៤ ពលៈ ៤ ហេតុ ២ ផស្សៈ ១។ បេ។ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មជាតិ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏ កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអកុសល។ បេ។

[៣១៩] សង្ខារក្ខន្ធកើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ផស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ ឯកគុការបស់ចិត្ត វិវិធីន្ត្រីយ សមាធិន្ត្រីយ ជីវិតិន្ត្រីយ មិច្ឆាសង្កប្បៈ មិច្ឆាវាយាមៈ មិច្ឆាសមាធិ វិវិធីពលៈ សមាធិពលៈ អហិរិកពលៈ អនោត្តប្បពលៈ លោភៈ មោហៈ អភិជ្ឈា មិច្ឆាទិដ្ឋិ អហិរិកៈ អនោត្តប្បៈ សមថៈ បគ្គាហៈ អវិក្ខេបៈ ឬក៍ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើត ឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ លើកទុកតែវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ចេញ នេះសង្ខារក្ខន្ធកើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បើ នេះពួកធម៌ជាអកុសល។

[៣២០] ពួកធម៌ជាអកុសល តើដូចម្តេច។ អកុសលចិត្ត ជាចិត្តច្រឡំដោយឧបេក្ខា ប្រកបដោយទិដ្ឋិ ប្រកបដោយសង្ខារ មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី។ បើ មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី ឬក៍ ប្រារព្ធអារម្មណ៍ណាៗ កើតឡើងហើយ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បើ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បើ នេះពួកធម៌ជាអកុសល។ បើ

[៣២១] ពួកធម៌ជាអកុសល តើដូចម្តេច។ អកុសលចិត្ត ជាចិត្តច្រឡំដោយឧបេក្ខា ប្រាសចាកទិដ្ឋិ មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី មានសំឡេងជាអារម្មណ៍ក្តី មានក្លិនជាអារម្មណ៍ក្តី មានរស ជាអារម្មណ៍ក្តី មានផោដ្ឋព្វៈជាអារម្មណ៍ក្តី មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី ឬក៍ប្រារព្ធអារម្មណ៍ ណា ៗ កើតឡើងហើយ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វិតក្កៈ វិចារៈ ឧបេក្ខា ឯកគុការបស់ចិត្ត វិវិធីន្ត្រីយ សមាធិន្ត្រីយ មនិន្ត្រីយ ឧបេក្ខិន្ត្រីយ ជីវិតិន្ត្រីយ មិច្ឆាសង្កប្បៈ មិច្ឆាវាយាមៈ មិច្ឆាសមាធិ វិវិធីពលៈ សមាធិពលៈ អហិរិកពលៈ អនោត្ត ប្បពលៈ លោភៈ មោហៈ អភិជ្ឈា អហិរិកៈ អនោត្តប្បៈ សមថៈ បគ្គាហៈ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមានក្នុង សម័យនោះ ឬក៍ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមានក្នុងសម័យ នោះ នេះពួកធម៌ជាអកុសល។ បើ

[៣២២] ខន្ធ ៤ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ តន្ត្រីយ ៥ ឈានប្រកបដោយអង្គ ៤ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៣ ពលៈ ៤ ហេតុ ២ ផស្សៈ ១។ បើ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៍ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមានក្នុង សម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអកុសល។ បើ

[៣២៣] សង្ខារក្ខន្ធកើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ផស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ ឯកគុការបស់ចិត្ត វិវិធីន្ត្រីយ សមាធិន្ត្រីយ ជីវិតិន្ត្រីយ មិច្ឆាសង្កប្បៈ មិច្ឆាវាយាមៈ មិច្ឆាសមាធិ វិវិធីពលៈ សមាធិពលៈ អហិរិកពលៈ អនោត្តប្បពលៈ លោភៈ មោហៈ អភិជ្ឈា អហិរិកៈ អនោត្ត ប្បៈ សមថៈ បគ្គាហៈ អវិក្ខេបៈ ឬក៍ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏ កើតមានក្នុងសម័យនោះ លើកទុកតែវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធចេញ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បើ នេះពួកធម៌ជាអកុសល។

[៣២៤] ពួកធម៌ជាអកុសល តើដូចម្តេច។ អកុសលចិត្ត ជាចិត្តច្រឡំដោយឧបេក្ខា ប្រាសចាកទិដ្ឋិ តែប្រកបដោយសង្ខារ មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី។ បើ មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី ឬក៍ ប្រារព្ធអារម្មណ៍ណា ៗ កើតឡើងហើយ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ។ បើ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បើ នេះពួកធម៌ជាអកុសល។ បើ

[៣២៥] ពួកធម៌ជាអកុសល តើដូចម្តេច។ អកុសលចិត្ត ជាចិត្តច្រឡំដោយទោមនស្ស ប្រកបដោយសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី មានសំឡេងជាអារម្មណ៍ក្តី មានក្លិនជា អារម្មណ៍ក្តី មានរសជាអារម្មណ៍ក្តី មានផោដ្ឋព្វៈជាអារម្មណ៍ក្តី មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី ឬក៍ ប្រារព្ធអារម្មណ៍ណាៗ កើតឡើងហើយ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វិតក្កៈ វិចារៈ ទុក្ខ ឯកគុការបស់ចិត្ត វិវិធីន្ត្រីយ សមាធិន្ត្រីយ មនិន្ត្រីយ ទោមនស្ស ិន្ត្រីយ ជីវិតិន្ត្រីយ មិច្ឆាសង្កប្បៈ មិច្ឆាវាយាមៈ មិច្ឆាសមាធិ វិវិធីពលៈ សមាធិពលៈ អហិរិកពលៈ អនោត្តប្បពលៈ ទោសៈ មោហៈ ព្យាបាទៈ អហិរិកៈ អនោត្តប្បៈ សមថៈ បគ្គាហៈ អវិក្ខេបៈ ក៏

កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ អរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអកុសល។

[៣២៦] ផស្សៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ផស្សៈ ការពាល់ត្រូវ ការប៉ះពាល់ ការទង្កកទង្កិចណា ក្នុងសម័យនោះ នេះផស្សៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ។ វេទនា កើតមានក្នុង សម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីមិននាញពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងចិត្ត ដែលកើតពីសម្មុស្សនៃមនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ការទទួលអារម្មណ៍មិន នាញពិសាជាទុក្ខ ដែលកើតអំពីសម្មុស្សនៃចិត្ត វេទនាមិននាញពិសាជាទុក្ខ ដែលកើតអំពីសម្មុស្ស នៃចិត្តណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវេទនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ ហេ។ ទុក្ខ កើតមានក្នុងសម័យ នោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីមិននាញពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការទទួលអារម្មណ៍មិននាញពិសាជាទុក្ខ ដែលកើតអំពីសម្មុស្សនៃចិត្ត វេទនាមិននាញពិសាជាទុក្ខ ដែលកើតអំពីសម្មុស្សនៃចិត្តណា ក្នុងសម័យនោះ នេះទុក្ខ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ ហេ។ ទោ មនស្សិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីមិននាញពិសាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការទទួលអារម្មណ៍ មិននាញពិសាជាទុក្ខ ដែលកើតអំពីសម្មុស្សនៃ ចិត្ត វេទនាមិននាញពិសាជាទុក្ខ ដែលកើតអំពីសម្មុស្សនៃចិត្តណា ក្នុងសម័យនោះ នេះទោមនស្សិ ន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ ហេ។ ទោសៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តី ខឹង ការប្រទូស្ត ភាពប្រទូស្ត ការព្យាបាទ អាការព្យាបាទ ភាពព្យាបាទ សេចក្តីខុស សេចក្តីភ្លាត់ សេចក្តីកាច សំដីអសុរោះ សេចក្តីមិនត្រេកអរនៃចិត្តណា ក្នុងសម័យនោះ នេះទោសៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ។ ហេ។ ព្យាបាទ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីខឹង ការប្រទូស្ត ភាពប្រទូស្ត ការព្យាបាទ អាការព្យាបាទ ភាពព្យាបាទ សេចក្តីខុស សេចក្តីភ្លាត់ សេចក្តីកាច សំដីអសុរោះ សេចក្តីមិនត្រេកអរនៃចិត្តណា ក្នុងសម័យនោះ នេះព្យាបាទ ក៏កើតមានក្នុងសម័យ នោះ។ ហេ។ ឬក៏ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមានក្នុងសម័យ នោះ នេះពួកធម៌ជាអកុសល។ ហេ។

[៣២៧] ខន្ធ ៤ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៥ ឈានមានអង្គ ៤ មគ្គ ប្រកបដោយអង្គ ៣ ពលៈ ៤ ហេតុ ២ ផស្សៈ ១។ ហេ។ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមានក្នុង សម័យនោះ ឬក៏ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមានក្នុងសម័យ នោះ នេះពួកធម៌ជាអកុសល។ ហេ។

[៣២៨] សង្ខារក្ខន្ធន កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ផស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ ឯកគុការបស់ចិត្ត វិវិធីន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ មិច្ឆាសង្កប្បៈ មិច្ឆាវាយាមៈ មិច្ឆាសមាធិ វិវិធីពលៈ សមាធិពលៈ អហិរិកពលៈ អនោត្តប្បពលៈ ទោសៈ មោហៈ ព្យាបាទ អហិរិកៈ អនោត្ត ប្បៈ សមថៈ បគ្គាហៈ អវិក្ខេបៈ ឬក៏ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏ កើតមានក្នុងសម័យនោះ លើកទុកតែវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធចេញ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ ហេ។ នេះពួកធម៌ជាអកុសល។

[៣២៩] ពួកធម៌ជាអកុសល តើដូចម្តេច។ អកុសលចិត្ត ជាចិត្តច្រឡំដោយទោមនស្ស ប្រកបដោយសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ ទាំងប្រកបដោយសង្ខារ មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី។ ហេ។ មានធម៌ ជាអារម្មណ៍ក្តី ឬក៏ ប្រារព្ធនូវអារម្មណ៍ណាៗ កើតឡើងហើយ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ។ ហេ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ ហេ។ នេះពួកធម៌ជាអកុសល។ ហេ។

[៣៣០] ពួកធម៌ជាអកុសល តើដូចម្តេច។ អកុសលចិត្ត ជាចិត្តច្រឡំដោយឧបេក្ខា ប្រកបដោយវិចិត្តិក្ខា មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី មានសំឡេងជាអារម្មណ៍ក្តី មានក្លិនជាអារម្មណ៍ក្តី មានរសជាអារម្មណ៍ក្តី មានផោដ្ឋព្វៈជាអារម្មណ៍ក្តី មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី ឬក៏ប្រារព្ធអារម្មណ៍ ណាៗ កើតឡើងហើយ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា

ចិត្ត វិតក្កៈ វិចារៈ ឧបេក្ខា ឯកគុការបស់ចិត្ត វិវិធីន្ត្រិយ មនិន្ត្រិយ ឧបេក្ខិន្ត្រិយ ជិវិតិន្ត្រិយ មិច្ឆាសង្កប្បៈ មិច្ឆាវាយាមៈ វិវិយពលៈ អហិរិកពលៈ អនោត្តប្បពលៈ វិចិកិច្ឆា មោហៈ អហិរិកៈ អនោត្តប្បៈ បគ្គាហៈ អវិក្ខេបៈ កំកើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែល កើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កំកើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអកុសល។

[៣៣១] ផស្សៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ផស្សៈ ការពាល់ត្រូវ ការប៉ះពាល់ ការទង្កកទង្កិចណា ក្នុងសម័យនោះ នេះផស្សៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ ឬ ឯកគុការបស់ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការបិតនៅណា របស់ចិត្ត ក្នុងសម័យនោះ នេះឯកគុការ របស់ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ វិចិកិច្ឆា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការ ឆ្ងល់ អាការឆ្ងល់ ភាពឆ្ងល់ សេចក្តីយល់ស្នាក់ស្តើរ សេចក្តីដឿងឆ្ងល់ ចិត្តបែកជាពីរ ចិត្តញែកជា ២ ផ្លូវ សេចក្តីសង្ស័យ ការប្រកាន់ដោយចំណែកច្រើន ការដកថយមិនរួច ការទំលុះទំលាយទៅ មិនបាន ការប្រកាន់មិនមាំ សេចក្តីរឹងក្តឹងរបស់ចិត្ត ការរសេមរសាមចិត្តណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិចិកិច្ឆា កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ ឬក៏ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះ អាស្រ័យហេតុ កំកើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអកុសល។

[៣៣២] ខន្ធ ៤ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៤ ឈានប្រកបដោយអង្គ ៤ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ២ ពលៈ ៣ ហេតុ ១ ផស្សៈ ១។ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កំកើតមានក្នុង សម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអកុសល។

[៣៣៣] សង្ខារក្ខន្ធកើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ផស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ ឯកគុការបស់ចិត្ត វិវិធីន្ត្រិយ ជិវិតិន្ត្រិយ មិច្ឆាសង្កប្បៈ មិច្ឆាវាយាមៈ វិវិយពលៈ អហិរិកពលៈ អនោត្តប្បពលៈ វិចិកិច្ឆា មោហៈ អហិរិកៈ អនោត្តប្បៈ បគ្គាហៈ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែល កើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កំកើតមានក្នុងសម័យនោះ លើកទុកតែវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធចេញ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ នេះពួកធម៌ជាអកុសល។

[៣៣៤] ពួកធម៌ជាអកុសល តើដូចម្តេច។ អកុសលចិត្ត ជាចិត្តច្រឡំដោយឧបេក្ខា ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី មានសំឡេងជាអារម្មណ៍ក្តី មានក្លិនជាអារម្មណ៍ក្តី មានរសជាអារម្មណ៍ក្តី មានផោដ្ឋព្វៈជាអារម្មណ៍ក្តី មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី ឬក៏ប្រារព្ធអារម្មណ៍ ណាៗ កើតឡើងហើយ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កំកើតមានក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វិតក្កៈ វិចារៈ ឧបេក្ខា ឯកគុការបស់ចិត្ត វិវិធីន្ត្រិយ សមាធិន្ត្រិយ មនិន្ត្រិយ ឧបេក្ខិន្ត្រិយ ជិវិតិន្ត្រិយ មិច្ឆាសង្កប្បៈ មិច្ឆាវាយាមៈ មិច្ឆាសមាធិ វិវិយពលៈ សមាធិពលៈ អហិរិកពលៈ អនោត្ត ប្បពលៈ ឧទ្ធច្ចៈ មោហៈ អហិរិកៈ អនោត្តប្បៈ សមថៈ បគ្គាហៈ អវិក្ខេបៈ កំកើតមាន ក្នុងសម័យ នោះ ឬក៏ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កំកើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអកុសល។

[៣៣៥] ផស្សៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ផស្សៈ ការពាល់ត្រូវ ការប៉ះពាល់ ការទង្កកទង្កិច ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះផស្សៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ។ ឧទ្ធច្ចៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការអណ្តែតអណ្តូងចិត្ត ការមិនស្ងប់រម្ងាប់ ការរាយមាយ ចិត្ត ការភ្ញាក់ផ្អើលចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះឧទ្ធច្ចៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ ឬក៏ពួក អរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ ជាអកុសល។

[៣៣៦] ខន្ធ ៤ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៥ ឈានប្រកបដោយអង្គ ៤ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៣ ពលៈ ៤ ហេតុ ១ ផស្សៈ ១។ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមាន

ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអកុសល។ បេ។

[៣៣៧] សង្ខារក្ខន្ធកើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ផស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ ឯកគ្គការរបស់ចិត្ត វិធីន្ត្រីយ សមាធិន្ត្រីយ ជីវិតិន្ត្រីយ មិច្ឆាសង្កប្បៈ មិច្ឆាវាយាមៈ មិច្ឆាសមាធិវិធីពលៈ សមាធិពលៈ អហិរិកពលៈ អនោត្តប្បពលៈ ឧទ្ធច្ចៈ មោហៈ អហិរិកៈ អនោត្តប្បៈ សមថៈ បក្កាហៈ អវិក្ខេបៈ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ លើកទុកតែវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធចេញ នេះសង្ខារក្ខន្ធកើតមាន ក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ នេះពួកធម៌ជាអកុសល។

ចប់ អកុសលចិត្ត ១២។

[៣៣៨] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច។ ចក្ខុវិញ្ញាណ ជាវិបាក ច្រឡំដោយឧបេក្ខា មានរូបជាអារម្មណ៍ កើតឡើងហើយ ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានសន្សំនូវកម្មជាភាមាវចរកុសល ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត ឧបេក្ខា ឯកគ្គការរបស់ចិត្ត មនិន្ត្រីយ ឧបេក្ខិន្ត្រីយ ជីវិតិន្ត្រីយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។

[៣៣៩] ផស្សៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ផស្សៈ ការពាល់ត្រូវ ការប៉ះពាល់ ការទង្កកទង្កិចណា ក្នុងសម័យនោះ នេះផស្សៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣៤០] វេទនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីមិនឆ្ងាញ់ពិសា មិនមែនជាមិនឆ្ងាញ់ពិសា ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ការទទួលអារម្មណ៍មិនទុក្ខមិនសុខ ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃចិត្ត វេទនា មិនទុក្ខមិនសុខ ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃចិត្តណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវេទនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣៤១] សញ្ញា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សញ្ញា ការចងចាំ ភាពចំណាំ ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសញ្ញា កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣៤២] ចេតនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ចេតនា ការគិត ភាពគិត ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះណា ក្នុងសម័យនោះ នេះចេតនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣៤៣] ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ចិត្ត សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ហូរទ័យ ធម្មជាតិដ៏ផ្លូវផង គឺភវង្កចិត្ត ហៅថាមនោ មនាយកនៈ មនិន្ត្រីយ វិញ្ញាណវិញ្ញាណក្ខន្ធចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះណា ក្នុងសម័យនោះ នេះចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣៤៤] ឧបេក្ខា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីមិនឆ្ងាញ់ពិសា មិនមែនជាមិនឆ្ងាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការទទួលអារម្មណ៍ មិនទុក្ខមិនសុខ ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃចិត្ត វេទនាមិនទុក្ខមិនសុខ ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃចិត្តណា ក្នុងសម័យនោះ នេះឧបេក្ខា កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣៤៥] ឯកគ្គការរបស់ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការបិតនៅណា របស់ចិត្ត ក្នុងសម័យនោះ នេះឯកគ្គការរបស់ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣៤៦] មនិន្ត្រីយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ចិត្ត ការដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ហូរទ័យ ធម្មជាតិដ៏ផ្លូវផង គឺភវង្កចិត្ត ហៅថាមនោ មនាយកនៈ មនិន្ត្រីយ វិញ្ញាណវិញ្ញាណក្ខន្ធចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះណា ក្នុងសម័យនោះ នេះមនិន្ត្រីយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣៤៧] ឧបេក្ខិត្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីមិនឆ្ងាញ់ពិសា មិនមែនជាមិនឆ្ងាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការទទួលអារម្មណ៍មិនទុក្ខមិនសុខ ដែលកើត អំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត វេទនាមិនទុក្ខមិនសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្តណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ ឧបេក្ខិត្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣៤៨] ជីវិតិត្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ អាយុ ការបិតនៅ ការនៅ យឺនយូរ ការរស់នៅ ការរំកិលទៅ ការប្រព្រឹត្តិទៅ ការរក្សានៃអរូបធម៌ទាំងនោះ គឺជីវិត ជីវិតិត្រិយណា ក្នុងសម័យនោះ នេះជីវិតិត្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣៤៩] ឫក៍ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុង សម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។

[៣៥០] ខន្ធ ៤ កើតមានក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៣ ផស្សៈ ១៤ បេ។ ចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ ១ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឫក៍ពួក អរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជា អព្យាក្រឹត។

[៣៥១] សង្ខារក្ខន្ធកើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ផស្សៈ ចេតនា ឯកគុការបស់ ចិត្ត ជីវិតិត្រិយ ឫក៍ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុង សម័យនោះ លើកទុកតែវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធចេញ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមានក្នុង សម័យនោះ។ បេ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។

[៣៥២] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច។ សោតវិញ្ញាណជាវិបាក ច្រឡំដោយឧបេក្ខា មានសំឡេងជាអារម្មណ៍ កើតឡើងហើយ ព្រោះបានធ្វើ បានសន្សំ នូវកម្មជាភាមាវចរកុសល។ បេ។ ឃានវិញ្ញាណ ច្រឡំដោយឧបេក្ខា មានក្លិនជាអារម្មណ៍ កើតឡើងហើយ។ បេ។ ជីវ្ហាវិញ្ញាណ ច្រឡំ ដោយឧបេក្ខា មានរសជាអារម្មណ៍ កើតឡើងហើយ។ បេ។ កាយវិញ្ញាណ ច្រឡំដោយសុខ មាន ផោដ្ឋព្វៈជាអារម្មណ៍ កើតឡើងហើយ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត សុខ ឯកគុការបស់ចិត្ត មនិត្រិយ សុខិត្រិយ ជីវិតិត្រិយ ឫក៍ពួកអរូបធម៌ ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជា អព្យាក្រឹត។

[៣៥៣] ផស្សៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ផស្សៈ ការពាល់ត្រូវ ការប៉ះពាល់ ការទង្កកទង្កិចណា ក្នុងសម័យនោះ នេះផស្សៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣៥៤] វេទនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីឆ្ងាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងកាយ សេចក្តីសុខ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃកាយវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរ ដល់ធម៌នោះ ការទទួលអារម្មណ៍ដ៏ឆ្ងាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃកាយ វេទនាដ៏ឆ្ងាញ់ ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃកាយណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវេទនា កើតមានក្នុងសម័យ នោះ។

[៣៥៥] សញ្ញា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សញ្ញា សេចក្តីសំគាល់ សេចក្តីចាំ បាន ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃកាយវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ សញ្ញា កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣៥៦] ចេតនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ចេតនា សេចក្តីវិះគិត ការ តាក់តែង ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃកាយវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះណា ក្នុងសម័យនោះ នេះចេតនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣៥៧] ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ចិត្ត សេចក្តីដឹងនូវអារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ហូរទ័យ ធម្មជាតិដ៏ជូរជង់ គឺភវង្គចិត្ត ហៅថាមនោ មនាយតនៈ មនិត្រិយ វិញ្ញាណ

វិញ្ញាណក្ខន្ធ កាយវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះណា ក្នុងសម័យនោះ នេះចិត្តកើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣៥៨] សុខ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីឆ្ងាញ់ពិសាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ការទទួលអារម្មណ៍ដ៏ឆ្ងាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្មុទ្ធស្សនៃកាយ វេទនាដ៏ឆ្ងាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្មុទ្ធស្សនៃកាយណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសុខកើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣៥៩] ឯកគុការបស់ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការបិតនៅណារបស់ចិត្ត ក្នុងសម័យនោះ នេះឯកគុការបស់ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣៦០] មនិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ចិត្ត សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍សេចក្តីប្រាថ្នា ហូរទៅ ធម្មជាតិដ៏ផ្លូវផង គឺភវង្គចិត្ត ហៅថាមនោ មនាយតនៈ មនិន្ទ្រិយ វិញ្ញាណវិញ្ញាណក្ខន្ធ កាយវិញ្ញាណធាតុដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះណា ក្នុងសម័យនោះ នេះមនិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣៦១] សុខិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីឆ្ងាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ សេចក្តីសុខ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ការទទួលអារម្មណ៍ដ៏ឆ្ងាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្មុទ្ធស្សនៃកាយ វេទនាដ៏ឆ្ងាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្មុទ្ធស្សនៃកាយណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសុខិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣៦២] ជីវិតិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ អាយុ ការបិតនៅ ការនៅ យឺនយូរ ការរស់នៅ ការរំកិលទៅ ការប្រព្រឹត្តិទៅ ការរក្សានូវអរូបធម៌ទាំងនោះ គឺជីវិតិន្ទ្រិយណា ក្នុងសម័យនោះ នេះជីវិតិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣៦៣] ឬក៏ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។

[៣៦៤] ខន្ធ ៤ កើតមានក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៣ ផស្សៈ ១៤ កាយវិញ្ញាណធាតុ ១ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។

[៣៦៥] សង្ខារក្ខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ផស្សៈ ចេតនា ឯកគុការបស់ចិត្ត ជីវិតិន្ទ្រិយ ឬក៏ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ លើកទុកតែវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធចេញ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បើ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។

ចប់ បញ្ចវិញ្ញាណ មានវិបាកជាកុសល។

[៣៦៦] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច។ មនោធាតុជាវិបាក ច្រឡំដោយឧបេក្ខា មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី។ បើ មានដោងដូច្នោះជាអារម្មណ៍ក្តី ឬក៏ប្រារព្ធនូវអារម្មណ៍ណាៗ កើតឡើងហើយព្រោះហេតុបានធ្វើ បានសន្សំ នូវកម្មជាភាមារចរកុសល ក្នុងសម័យណា ផស្សៈក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វិតក្កៈ វិចារៈ ឧបេក្ខា ឯកគុការបស់ចិត្ត មនិន្ទ្រិយ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។

[៣៦៧] ផស្សៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ផស្សៈ ការពាល់ត្រូវ ការប៉ះពាល់ ការទង្គកទង្គិចណា ក្នុងសម័យនោះ នេះផស្សៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣៦៨] វេទនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីមិនឆ្ងាញ់ពិសា មិនមែនជាមិនឆ្ងាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ដែលកើតអំពីសម្មុទ្ធស្សនៃមនោធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ

ការទទួលអារម្មណ៍មិនទុក្ខមិនសុខ កើតអំពីសម្មុទ្ធសន្ទនៃចិត្ត វេទនា មិនទុក្ខមិនសុខ ដែល កើតអំពីសម្មុទ្ធសន្ទនៃចិត្តណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវេទនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣៦៩] សញ្ញា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សញ្ញា សេចក្តីសំគាល់ សេចក្តីចាំ បាន ដែលកើតអំពីសម្មុទ្ធសន្ទនៃមនោធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសញ្ញា កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣៧០] ចេតនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ចេតនា សេចក្តីវិះគិត ការ តាក់តែង ដែលកើតអំពីសម្មុទ្ធសន្ទនៃមនោធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ ចេតនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣៧១] ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ចិត្ត សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តី ប្រាថ្នា ហូរទ័យ ធម្មជាតិដ៏ជូរជង់ គឺភវង្គចិត្ត ហៅថាមនោ មនាយតនៈ មនិន្ទ្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធមនោធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះណា ក្នុងសម័យនោះ នេះចិត្តកើតមានក្នុងសម័យ នោះ។

[៣៧២] វិតក្កៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីត្រិះរិះ ការវិះគិត តំរិះ ការ រំពឹង ការជញ្ជឹង ការលើកចិត្តឡើងណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិតក្កៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣៧៣] វិចារៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការត្រួតត្រា ការពិចារណា ការពិនិត្យមើល ការសង្កេតមើល ការផ្ទងនូវចិត្ត ការសំឡឹងមើលណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិចារៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣៧៤] ឧបេក្ខា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីមិនឆ្ងាញ់ពិសា មិនមែនជាមិនឆ្ងាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការទទួលអារម្មណ៍មិនទុក្ខមិនសុខ ដែលកើត អំពីសម្មុទ្ធសន្ទនៃចិត្ត វេទនា មិនទុក្ខមិនសុខ ដែលកើតអំពីសម្មុទ្ធសន្ទនៃចិត្តណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ ឧបេក្ខា កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣៧៥] ឯកគុការរបស់ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការបិតនៅណា របស់ ចិត្តក្នុងសម័យនោះ នេះឯកគុការរបស់ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣៧៦] មនិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ចិត្ត សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ហូរទ័យ ធម្មជាតិដ៏ជូរជង់ គឺភវង្គចិត្ត ហៅថាមនោ មនាយតនៈ មនិន្ទ្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធមនោធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះណា ក្នុងសម័យនោះ នេះមនិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុង សម័យនោះ។

[៣៧៧] ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីមិនឆ្ងាញ់ពិសា មិនមែនជាមិនឆ្ងាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការទទួលអារម្មណ៍មិនទុក្ខមិនសុខ ដែលកើត អំពីសម្មុទ្ធសន្ទនៃចិត្ត វេទនាមិនទុក្ខមិនសុខ ដែលកើតអំពីសម្មុទ្ធសន្ទនៃចិត្តណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣៧៨] ជិវិតិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ អាយុ ការបិតនៅ ការនៅ យឺនយូរ ការរស់នៅ ការរំកិលទៅ ការប្រព្រឹត្តិទៅ ការរក្សានូវអរូបធម៌ទាំងនោះ គឺជិវិត ជិវិតិន្ទ្រិយណា ក្នុងសម័យនោះ នេះជិវិតិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣៧៩] ឬក៏ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុង សម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។

[៣៨០] ខន្ធ ៤ កើតមានក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៣ ផស្សៈ ១។ បេ។ មនោធាតុ ១ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មជាតុ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ពួក អរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជា អព្យាក្រឹត។ បេ។

[៣៨១] សង្ខារក្ខន្ធកើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ផស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ ឯកគុការបស់ចិត្ត ជីវិតិទ្រិយ ឬក៏ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ លើកទុកតែវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធចេញ នេះសង្ខារក្ខន្ធកើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បើ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។

ចប់ មនោធាតុ មានវិបាកជាកុសល។

[៣៨២] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច។ មនោវិញ្ញាណធាតុជាវិបាក ច្រឡំដោយសោមនស្ស មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី។ បើ មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី ឬក៏ប្រារព្ធនូវអារម្មណ៍ណាៗ កើតឡើងហើយ ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានសន្សំនូវកម្មជាភាមាវចរកុសល ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វិតក្កៈ វិចារៈ បីតិ សុខ ឯកគុការបស់ចិត្ត មនិទ្រិយ សោមនស្សទ្រិយ ជីវិតិទ្រិយ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។

[៣៨៣] ផស្សៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ផស្សៈ ការពាល់ត្រូវ ការប៉ះពាល់ ការទង្កកទង្កិចណា ក្នុងសម័យនោះ នេះផស្សៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣៨៤] វេទនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីនាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីសុខ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃមនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ការទទួលអារម្មណ៍ដ៏នាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃចិត្ត វេទនា ដ៏នាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃចិត្តណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវេទនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣៨៥] សញ្ញា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សញ្ញា ការសំគាល់ ការចាំបាន ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃមនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសញ្ញា កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣៨៦] ចេតនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ចេតនា សេចក្តីវិះគិត ការតាក់តែង ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃមនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះណា ក្នុងសម័យនោះ នេះចេតនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣៨៧] ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ចិត្ត សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ហូរទ័យ ធម្មជាតិដ៏ផ្សរផង គឺភវង្គចិត្ត ហៅថាមនោ មនាយកនៈ មនិទ្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះណា ក្នុងសម័យនោះ នេះចិត្តកើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣៨៨] វិតក្កៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីត្រិះរិះ ការវិះគិត តំរិះ ការរំពឹង ការជញ្ជឹង ការលើកចិត្តឡើងណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិតក្កៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣៨៩] វិចារៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការត្រួតត្រា ការពិចារណា ការពិនិត្យមើល ការសង្កេតមើល ការផ្តងនូវចិត្ត ការសំឡឹងមើលណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិចារៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣៩០] បីតិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីឆ្អែតចិត្ត សេចក្តីវិភាយ សេចក្តីសប្បាយ សេចក្តីស្រួលចិត្ត សេចក្តីស្រស់ស្រាយ ការញញឹមញញែម ការបាននូវអំណរ ការអណ្តែតអណ្តូង សេចក្តីក្រេកអរនៃចិត្តណា ក្នុងសម័យនោះ នេះបីតិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣៩១] សុខ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីនាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីសុខ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការទទួលអារម្មណ៍ដ៏នាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃចិត្ត វេទនាដ៏នាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីផស្សៈនៃចិត្តណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសុខកើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣៩២] ឯកគុការបស់ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការបិតនៅណា របស់ចិត្តក្នុងសម័យនោះ នេះឯកគុការបស់ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣៩៣] មនិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ចិត្ត សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ហូរទៅ ធម្មជាតិដ៏ផ្សេងៗ គឺភវង្គចិត្ត ហៅថាមនោ មនោយតនៈ មនិន្ទ្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះណា ក្នុងសម័យនោះ នេះមនិន្ទ្រិយ កើត មានក្នុងសម័យនោះ។

[៣៩៤] សោមនស្សិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីនាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការទទួលអារម្មណ៍ដ៏នាញ់ពិសាជាសុខ ដែល កើតអំពីសម្មស្សនៃចិត្ត វេទនាដ៏នាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃចិត្តណា ក្នុងសម័យ នោះ នេះសោមនស្សិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣៩៥] ជីវិតិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ អាយុ ការបិតនៅ ការនៅ យឺនយូរ ការរស់នៅ ការរំកិលទៅ ការប្រព្រឹត្តិទៅ ការរក្សានូវអរូបធម៌ទាំងនោះ គឺជីវិត ជីវិតិន្ទ្រិយណា ក្នុងសម័យនោះ នេះជីវិតិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៣៩៦] ប្តក់ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុង សម័យនោះ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។

[៣៩៧] ខន្ធ ៤ កើតមានក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៣ ផស្សៈ ១។ បេ។ មនោវិញ្ញាណធាតុ ១ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ប្តក់ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ ជាអព្យាក្រឹត។ បេ។

[៣៩៨] សង្ខារក្ខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ផស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ បីតិ ឯកគុការបស់ចិត្ត ជីវិតិន្ទ្រិយ ប្តក់ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ លើកទុកតែវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធចេញ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។ បេ។

ចប់ កុសលវិបាកសោមនស្សសហគតមនោវិញ្ញាណធាតុ។

[៣៩៩] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច។ មនោវិញ្ញាណធាតុជាវិបាក ច្រឡំដោយ ឧបេក្ខា មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី។ បេ។ មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី ប្តក់ប្រារព្ធនូវអារម្មណ៍ណាៗ កើតឡើងហើយ ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានសន្សំ នូវកម្មជាភាមាវចរកុសល ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វិតក្កៈ វិចារៈ ឧបេក្ខា ឯកគុការបស់ចិត្ត មនិន្ទ្រិយ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ ប្តក់ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែល កើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។

[៤០០] ផស្សៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ផស្សៈ ការពាល់ត្រូវ ការប៉ះពាល់ ការទង្គកទង្គិចណា ក្នុងសម័យនោះ នេះផស្សៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៤០១] វេទនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីមិននាញ់ពិសា មិនមែន ជាមិននាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃមនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ ធម៌នោះ ការទទួលអារម្មណ៍មិនទុក្ខមិនសុខ ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃចិត្ត វេទនា មិនទុក្ខ មិនសុខ ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃចិត្តណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវេទនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៤០២] សញ្ញា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សញ្ញា ការសំគាល់ ការចាំបាន ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃមនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសញ្ញា កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៤០៣] ចេតនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ចេតនា ការត្រិះរិះ ការ តាក់តែង ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃមនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះណា ក្នុងសម័យនោះ នេះចេតនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៤០៤] ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ចិត្ត សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តី ប្រាថ្នា ហ្វូងៗ ធម្មជាតិដ៏ផ្សេងៗ គឺភវង្គចិត្ត ហៅថាមនោ មនាយតនៈ មនិន្ទ្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធមនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះណា ក្នុងសម័យនោះ នេះចិត្តកើតមានក្នុង សម័យនោះ។

[៤០៥] វិតក្កៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីត្រិះរិះ ការរិះគិត តំរិះ ការ រំពឹង ការជញ្ជឹង ការលើកឡើងនូវចិត្តណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិតក្កៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៤០៦] វិចារៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការត្រួតត្រា ការពិចារណា ការ ពិនិត្យមើល ការសង្កេតមើល ការផ្តងនូវចិត្ត ការសំឡឹងមើលណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិចារៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៤០៧] ឧបេក្ខា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីមិននាញ់ពិសា មិនមែន ជាមិននាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការទទួលអារម្មណ៍មិនទុក្ខមិនសុខ ដែលកើតអំពីសម្មស្ស នៃចិត្ត វេទនាមិនទុក្ខមិនសុខ ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃចិត្តណា ក្នុងសម័យនោះ នេះឧបេក្ខា កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៤០៨] ឯកគ្គការរបស់ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការបិតនៅណារបស់ ចិត្ត ក្នុងសម័យនោះ នេះឯកគ្គការរបស់ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៤០៩] មនិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ចិត្ត សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ហ្វូងៗ ធម្មជាតិដ៏ផ្សេងៗ គឺភវង្គចិត្ត ហៅថាមនោ មនាយតនៈ មនិន្ទ្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធមនោវិញ្ញាណធាតុដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះណា ក្នុងសម័យនោះ នេះមនិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៤១០] ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីមិននាញ់ពិសា មិនមែនជាមិននាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការទទួលអារម្មណ៍មិនទុក្ខមិនសុខ ដែលកើតអំពី សម្មស្សនៃចិត្ត វេទនាមិនទុក្ខមិនសុខ ដែលកើតអំពីសម្មស្សនៃចិត្តណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៤១១] ជិវិតិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ អាយុ ការបិតនៅ ការនៅ យឺនយូរ ការរស់នៅ ការរំកិលទៅ ការប្រព្រឹត្តិទៅ ការរក្សានូវអរូបធម៌ទាំងនោះ គឺជិវិត ជិវិតិន្ទ្រិយណា នេះជិវិតិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។

[៤១២] ប្រក័ព្វកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុង សម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។

[៤១៣] ខន្ធ ៤ កើតមានក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៣ ផស្សៈ ១១ បេ។ មនោវិញ្ញាណធាតុ ១ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ប្រក័ ព្វកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ ជាអព្យាក្រឹត។

[៤១៤] សង្ខារក្ខន្ធមនោវិញ្ញាណធាតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ផស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ ឯកគ្គការរបស់ចិត្ត ជិវិតិន្ទ្រិយ ប្រក័ព្វកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ លើកទុកតែវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធចេញ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។

ចប់ កុសលវិបាកឧបេក្ខាសហគតមនោវិញ្ញាណធាតុ។

[៤១៥] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច។ មនោវិញ្ញាណធាតុជាវិបាក ច្រឡំដោយសោមនស្ស ប្រកបដោយញ្ញាណ កើតឡើងហើយ ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានសន្សំ នូវកម្មជា កាមាវចរកុសល។ ច្រឡំដោយសោមនស្ស ប្រកបដោយញ្ញាណ ប្រកបដោយសង្ខារ។ ច្រឡំដោយសោមនស្ស ប្រាសចាកញ្ញាណ។ ច្រឡំដោយសោមនស្ស ប្រាសចាកញ្ញាណ ប្រកបដោយសង្ខារ។ ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ប្រកបដោយញ្ញាណ។ ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ប្រកបដោយញ្ញាណ ប្រកបដោយសង្ខារ។ ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ប្រាសចាកញ្ញាណ។ ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ប្រាសចាកញ្ញាណ ប្រកបដោយសង្ខារ មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី។ មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី ឬក៏ប្រារព្ធនូវអារម្មណ៍ណាៗ កើតឡើងហើយ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។

[៤១៦] អលោកៈ មានអព្យាក្រឹតជាមូល។ អទោសៈ មានអព្យាក្រឹតជាមូល។ អមោហៈ មានអព្យាក្រឹតជាមូល។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។

ចប់ មហាវិបាក ៨។

[៤១៧] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានដីជាកសិណ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ ពួកធម៌ជាកុសលទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានសន្សំ នូវកម្មជាវិបាកកុសលនោះឯង បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានដីជាកសិណ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។ ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានរម្ងាប់វិតក្កៈ និងវិចារៈ។ បានដល់ទុតិយជ្ឈាន។ តតិយជ្ឈាន។ ចតុត្ថជ្ឈាន។ បឋមជ្ឈាន។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន មានដីជាកសិណ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ។ ពួកធម៌ជាកុសលទាំងនេះជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានសន្សំ នូវកម្មជាវិបាកកុសលនោះឯង បានលះបង់សុខផង។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន មានដីជាកសិណ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។

ចប់ វិបាកវិបាក។

[៤១៨] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងអរូបភព ព្រោះកន្លងនូវពួករូបសញ្ញា ដោយប្រការទាំងពួង កំចាត់បង់នូវពួកបដិយសញ្ញា មិនធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវពួកនាសក្តសញ្ញា លះបង់នូវសុខផង។ បានដល់ចតុត្ថជ្ឈាន ប្រកបដោយអាកាសានញ្ញាយតនសញ្ញា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ ពួកធម៌ជាកុសលទាំងនេះជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានសន្សំ នូវកម្មជាអរូបភពនោះឯង ព្រោះកន្លងនូវពួករូបសញ្ញា ដោយប្រការទាំងពួង កំចាត់បង់នូវពួកបដិយសញ្ញា មិនធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវនាសក្តសញ្ញា បានលះបង់នូវសុខផង។ បានដល់ចតុត្ថជ្ឈាន ប្រកបដោយអាកាសានញ្ញាយតនសញ្ញា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។

[៤១៩] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងអរូបភព ព្រោះកន្លងនូវអាកាសានញ្ញាយតនៈ ដោយប្រការទាំងពួង លះបង់នូវសុខផង។ បានដល់ចតុត្ថជ្ឈាន ប្រកបដោយវិញ្ញាណញ្ញាយតនសញ្ញា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ ពួកធម៌ជាកុសលទាំងនេះជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានសន្សំ នូវកម្មជាអរូបភពនោះឯង ព្រោះកន្លងនូវ

អាកាសានញាយតនៈ ដោយប្រការទាំងពួង លះបង់នូវសុខផង។ បេ។ បានដល់ចតុត្ថជ្ជាន ប្រកបដោយវិញ្ញាណញាយតនៈសញ្ញា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។

[៤២០] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុង អរូបភព ព្រោះកន្លងនូវវិញ្ញាណញាយតនៈ ដោយប្រការទាំងពួង លះបង់នូវសុខផង។ បេ។ បាន ដល់ចតុត្ថជ្ជាន ប្រកបដោយអាកិញ្ញញាយតនៈសញ្ញា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុង សម័យនោះ។ បេ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ ពួកធម៌ជាកុសល ទាំងនេះជា វិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានសន្សំនូវកម្មជាអរូបាវចរកុសលនោះឯង ព្រោះកន្លងនូវវិញ្ញាណញាយ តនៈ ដោយប្រការទាំងពួង លះបង់នូវសុខផង។ បេ។ បានដល់ចតុត្ថជ្ជាន ប្រកបដោយអាកិ ញ្ញញាយតនៈសញ្ញា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។

[៤២១] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុង អរូបភព ព្រោះកន្លងនូវអាកិញ្ញញាយតនៈ ដោយប្រការទាំងពួង លះបង់នូវសុខផង។ បេ។ បាន ដល់ចតុត្ថជ្ជាន ប្រកបដោយនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈសញ្ញា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ ពួកធម៌ជាកុសលទាំងនេះ ជា វិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានសន្សំនូវកម្មជាអរូបាវចរកុសលនោះឯង ព្រោះកន្លងនូវអាកិញ្ញា ញាយតនៈ ដោយប្រការទាំងពួង លះបង់នូវសុខផង។ បេ។ បានដល់ចតុត្ថជ្ជាន ប្រកបដោយនេវ សញ្ញានាសញ្ញាយតនៈសញ្ញា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ អវិក្ខេបៈ ក៏ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។

ចប់ អរូបាវចរវិបាក។

[៤២២] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ជាន ជាគ្រឿង ចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកុសលឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ។ បេ។ បានដល់បឋមជ្ជាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ ដឹងយឺតយូរ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមានក្នុង សម័យនោះ។ បេ។ ពួកធម៌ជាកុសលទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើននូវកុសល ជ្ជាន ជាលោកុត្តរៈនោះឯង ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ។ បេ។ បានដល់បឋមជ្ជាន មានសេចក្តី ប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាសុញ្ញតៈ (សូន្យចាកកិលេស) ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ អញ្ញត្រិយ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ អវិក្ខេបៈ ក៏ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។

[៤២៣] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ជាន ជាគ្រឿង ចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកុសលឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ។ បេ។ បានដល់បឋមជ្ជាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការ ត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ ពួកធម៌ជាកុសលទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើននូវ កុសលជ្ជាន ជាលោកុត្តរៈនោះឯង បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ។ បេ។ បានដល់បឋមជ្ជាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអនិមិត្តៈ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ អញ្ញត្រិយ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ អវិក្ខេបៈ ក៏ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។

[៤២៤] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ជាន ជាគ្រឿង ចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកុសលឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម

ចាកកាមទាំងឡាយ។ បេ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹង យឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ អវិក្ខេបៈ ក៏ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ ពួកធម៌ជាកុសលទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បាន ចម្រើននូវកុសលជ្ឈាន ជាលោកុត្តរៈនោះឯង បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ។ បេ។ បានដល់ បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាសុញ្ញតៈ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ នេះពួកធម៌ ជាអព្យាក្រឹត។

[៤៤៣] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាក វដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកំពុងឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានរម្ងាប់ វិតក្កៈ និងវិចារៈ។ បេ។ ទុតិយជ្ឈាន។ បេ។ តតិយជ្ឈាន។ បេ។ ចតុត្ថជ្ឈាន។ បេ។ បឋមជ្ឈាន។ បេ។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ដូច្នោះ ជាកុសល។ បេ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ដូច្នោះ ជាវិបាក។ បេ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ដូច្នោះ ជាកុសល។ បេ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអនិមិត្ត ដូច្នោះ ជាវិបាក។ បេ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ដូច្នោះ ជាកុសល។ បេ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាសុញ្ញតៈ ដូច្នោះ ជា វិបាក ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យ នោះ។ បេ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។

[៤៤៤] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាក វដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកំពុងឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ ចាកកាមទាំងឡាយ។ បេ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹង ឆាប់ ជាអប្បណិហិតៈ។ បេ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិ តៈ។ បេ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាអប្បណិហិតៈ។ បេ។ ទុតិយជ្ឈាន។ បេ។ តតិយជ្ឈាន។ បេ។ ចតុត្ថជ្ឈាន។ បេ។ បឋមជ្ឈាន។ បេ។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន មានសេចក្តី ប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ដូច្នោះ ជាកុសល។ បេ។ មានសេចក្តី ប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាអប្បណិហិតៈ ដូច្នោះ ជាវិបាក។ បេ។ មានសេចក្តី ប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាអប្បណិហិតៈ ដូច្នោះ ជាកុសល។ បេ។ មានសេចក្តី ប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាអនិមិត្ត ដូច្នោះ ជាវិបាក។ បេ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិ ងាយ មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាអប្បណិហិតៈ ដូច្នោះ ជាកុសល។ បេ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាសុញ្ញតៈ ដូច្នោះ ជាវិបាក ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យ នោះ។ បេ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។

ចប់ អប្បណិហិតប្បដិបទ។

[៤៤៥] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរមគ្គ។ បេ។ ចម្រើននូវ លោកុត្តរសតិប្បដាន។ បេ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរសម្មប្បធាន។ បេ។ ចម្រើននូវ លោកុត្តរឥទ្ធិបាទ។ បេ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរឥន្ទ្រិយ។ បេ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរពលៈ។ បេ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរ ពោជ្ឈង្គ។ បេ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរសច្ចៈ។ បេ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរសមថៈ។ បេ។ ចម្រើននូវ លោកុត្តរធម៌។ បេ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរក្ខន្ធា។ បេ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរអាយតនៈ។ បេ។ ចម្រើននូវ លោកុត្តរធាតុ។ បេ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរអាហារ។ បេ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរផស្សៈ។ បេ។ ចម្រើននូវ លោកុត្តរវេទនា។ បេ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរសញ្ញា។ បេ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរចេតនា។ បេ។ ចម្រើន នូវលោកុត្តរចិត្ត ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកំពុងឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ

នូវលោកុត្តរចិត្ត ជាគ្រឿងចេញចាករដ្ឋៈ ដល់នូវការមិនសន្យាកំពុងឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ។ បេ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មាន សេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ កុសលធម៌ទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើននូវកុសលចិត្តជាលោកុត្តរៈនោះឯង បានស្ងាត់ចាក កាមទាំងឡាយ។ បេ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹង យឺតយូរ ជាសុញ្ញតៈ។ បេ។ ជាអនិមិត្ត។ បេ។ ជាអប្បណិហិតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ។ បេ។ ជារិយាធិប តេយ្យ។ បេ។ ជាចិត្តាធិបតេយ្យ។ បេ។ ជារិម៌សាធិបតេយ្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុង សម័យនោះ។ បេ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។ បេ។

ចប់ វិបាកក្នុងបឋមមគ្គ។

[៤៧០] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាក រដ្ឋៈ ដល់នូវការមិនសន្យាកំពុងឡើង ដើម្បីធ្វើកាមរាគ និងព្យាបាទ ឲ្យស្រាលស្តើង ដើម្បីដល់នូវ ទុតិយភូមិ។ បេ។ ដើម្បីលះកាមរាគៈ និងព្យាបាទ មិនឲ្យមានសេសសល់ ដើម្បីដល់នូវតតិយភូមិ។ បេ។ ដើម្បីលះរូបរាគ អរូបរាគ មានៈ ឧទ្ធច្ចៈ និងអវិជ្ជា មិនឲ្យមានសេសសល់ ដើម្បីដល់នូវ ចតុត្តភូមិ បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ។ បេ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិ លំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ អញ្ជី ឆ្លើយ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ កុសលធម៌ ទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើននូវកុសលជ្ឈាន ជាលោកុត្តរៈនោះឯង បាន ស្ងាត់ចាកកាមទាំង។ បេ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹង យឺតយូរ ជាសុញ្ញតៈ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ អញ្ជីឆ្លើយ ក៏ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។

[៤៧១] ផស្សៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ផស្សៈ ការពាល់ត្រូវ ការប៉ះពាល់ ការ ទង្កកទង្កិចណា ក្នុងសម័យនោះ នេះផស្សៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ អញ្ជីឆ្លើយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីដឹងទុំទៅ ការដឹងសព្វនូវធម៌ទាំងនោះ ដែល បុគ្គលដឹងទុំទៅ ការពិចារណា ការជ្រើសរើស ការជ្រើសរើសសព្វ ការពិចារណាធម៌ ការកំណត់ ការកត់សំគាល់ ការកត់ត្រា ភាពនៃបណ្ឌិត ភាពនៃអ្នកល្បាស ភាពនៃអ្នកជ្រះស្អាត ភាពនៃអ្នក ភ្លឺច្បាស់ ការគិត ការត្រិះរិះ ធម្មជាតិដូចផែនដី ធម្មជាតិកំចាត់កិលេស ធម្មជាតិណែនាំ ធម្មជាតិឃើញច្បាស់ ការដឹងល្អ សភាពដូចជាជន្លួញ គឺបញ្ញា បញ្ញិឆ្លើយ បញ្ញាពលៈ សង្រ្គាគឺបញ្ញា ប្រាសាទគឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា ឱភាសគឺបញ្ញា គ្រឿងឆ្លុះគឺបញ្ញា រតនៈគឺបញ្ញា អមោហៈ ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្មោជ្ឈង្គ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គណា នេះអញ្ជីឆ្លើយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ ឬក៏ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។

ចប់ លោកុត្តរវិបាក។

[៤៧២] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច។ ចក្ខុវិញ្ញាណ ជាវិបាក ច្រឡំដោយឧបេក្ខា មានរូបជា អារម្មណ៍ កើតឡើងហើយ ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានសន្យា នូវកម្មជាអកុសល។ បេ។ សោតវិញ្ញាណ ច្រឡំដោយឧបេក្ខា មានសំឡេងជាអារម្មណ៍ កើតឡើងហើយ។ បេ។ ឃានវិញ្ញាណ ច្រឡំដោយ ឧបេក្ខា មានក្លិនជាអារម្មណ៍ កើតឡើងហើយ។ បេ។ ជីវ្ហាវិញ្ញាណ ច្រឡំដោយឧបេក្ខា មានរសជា អារម្មណ៍ កើតឡើងហើយ។ បេ។ កាយវិញ្ញាណ ច្រឡំដោយទុក្ខ មានផោដ្ឋព្វៈជាអារម្មណ៍ កើតឡើង ហើយ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត ទុក្ខ

ឯកគុការបស់ចិត្ត មនិន្ទ្រិយ ទុក្ខិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ ឬក៏ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។

[៤៧៣] ផស្សៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ផស្សៈ ការពាល់ត្រូវ ការប៉ះពាល់ ការ ទង្កកទង្កិចណា ក្នុងសម័យនោះ នេះផស្សៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ វេទនា កើតមានក្នុង សម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីមិននាញពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ទុក្ខ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ដែលកើតអំពីសម្មុស្សនៃកាយវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគ្គរដល់ធម៌នោះ ការទទួលអារម្មណ៍មិននាញ ពិសាជាទុក្ខ ដែលកើតអំពីសម្មុស្សនៃកាយ វេទនាមិននាញពិសាជាទុក្ខ ដែលកើតអំពីសម្មុស្សនៃ កាយណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវេទនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ ហេ។ ទុក្ខ កើតមានក្នុងសម័យ នោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីមិននាញពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ សេចក្តីលំបាក ប្រព្រឹត្តទៅក្នុង កាយ ការទទួលអារម្មណ៍មិននាញពិសាជាទុក្ខ ដែលកើតអំពីសម្មុស្សនៃកាយ វេទនា មិននាញ ពិសាជាទុក្ខ ដែលកើតអំពីសម្មុស្សនៃកាយណា ក្នុងសម័យនោះ នេះទុក្ខ កើតមានក្នុងសម័យ នោះ។ ហេ។ ទុក្ខិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីមិននាញពិសា ប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងកាយ សេចក្តីលំបាក ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ការទទួលអារម្មណ៍មិននាញពិសាជាទុក្ខ ដែល កើតអំពីសម្មុស្សនៃកាយ វេទនា មិននាញពិសាជាទុក្ខ ដែលកើតអំពីសម្មុស្សនៃកាយណា ក្នុង សម័យនោះ នេះទុក្ខិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ ហេ។ ឬក៏ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែល កើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។

[៤៧៤] ខន្ធ ៤ កើតមានក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៣ ផស្សៈ ១។ ហេ។ កាយវិញ្ញាណធាតុ ១ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ពួក អរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជា អព្យាក្រឹត។ ហេ។

[៤៧៥] សង្ខារក្ខន្ធន កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ផស្សៈ ចេតនា ឯកគុការបស់ចិត្ត ជីវិតិន្ទ្រិយ ឬក៏ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យ នោះ លើកទុក្ខតែវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធចេញ នេះសង្ខារក្ខន្ធន កើតមានក្នុងសម័យ នោះ។ ហេ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។

[៤៧៦] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច។ មនោធាតុ ជាវិបាក ច្រឡំដោយឧបេក្ខា មានរូបជា អារម្មណ៍ក្តី។ ហេ។ មានផោដ្ឋព្វៈជាអារម្មណ៍ក្តី ឬក៏ប្រារព្ធអារម្មណ៍ណាៗ កើតឡើងហើយ ព្រោះ ហេតុបានធ្វើ បានសន្សំ នូវកម្មជាអកុសល ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វិតក្កៈ វិចារៈ ឧបេក្ខា ឯកគុការបស់ចិត្ត មនិន្ទ្រិយ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះ អាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។

[៤៧៧] ខន្ធ ៤ កើតមានក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៣ ផស្សៈ ១។ ហេ។ មនោធាតុ ១ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ពួកអរូបធម៌ដទៃ ណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។ ហេ។

[៤៧៨] សង្ខារក្ខន្ធន កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ផស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ ឯកគុការ របស់ចិត្ត ជីវិតិន្ទ្រិយ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ លើកទុក្ខតែវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធចេញ នេះសង្ខារក្ខន្ធន កើតមានក្នុង សម័យនោះ។ ហេ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។

[៤៧៩] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច។ មនោវិញ្ញាណធាតុ ជាវិបាក ច្រឡំដោយឧបេក្ខា មាន រូបជាអារម្មណ៍ក្តី។ ហេ។ មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី ឬក៏ប្រារព្ធអារម្មណ៍ណាៗ កើតឡើងហើយ ព្រោះ

ហេតុបានធ្វើ បានសន្សំ នូវកម្មជាអកុសល ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វិតក្កៈ វិចារៈ ឧបេក្ខា ឯកគ្គការរបស់ចិត្ត មនិន្ទ្រិយ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះ អាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។ បេ។

[៤៨០] ខន្ធ ៤ កើតមានក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៣ ផស្សៈ ១។ បេ។ មនោវិញ្ញាណធាតុ ១ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ ពួក អរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជា អព្យាក្រឹត។ បេ។

[៤៨១] សង្ខារក្ខន្ធន កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ផស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ ឯកគ្គការ របស់ចិត្ត ជីវិតិន្ទ្រិយ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ លើកទុក្ខតែវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធចេញ នេះសង្ខារក្ខន្ធន កើតមានក្នុង សម័យនោះ។ បេ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។

ចប់ អកុសលវិបាក ជាអព្យាក្រឹត។

[៤៨២] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច។ មនោធាតុ ជាភិរិយា មិនមែនជាកុសល មិនមែន ជាអកុសល ទាំងមិនមែនជាកម្មវិបាក ច្រឡំដោយឧបេក្ខា មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី។ បេ។ មាន ផោដ្ឋព្វៈជាអារម្មណ៍ក្តី ឬក៏ ប្រារព្ធអារម្មណ៍ណាៗ កើតឡើងហើយ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏ កើតមានក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វិតក្កៈ វិចារៈ ឧបេក្ខា ឯកគ្គការរបស់ចិត្ត មនិន្ទ្រិយ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែល កើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។

[៤៨៣] ខន្ធ ៤ កើតមានក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៣ ផស្សៈ ១។ បេ។ មនោធាតុ ១ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ពួកអរូបធម៌ដទៃ ណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។ បេ។

[៤៨៤] សង្ខារក្ខន្ធន កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ផស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ ឯកគ្គការ របស់ចិត្ត ជីវិតិន្ទ្រិយ ឬក៏ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុង សម័យនោះ លើកទុក្ខតែវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធចេញ នេះសង្ខារក្ខន្ធន កើតមានក្នុង សម័យនោះ។ បេ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។

[៤៨៥] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច។ មនោវិញ្ញាណធាតុ ជាភិរិយា មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាអកុសល ទាំងមិនមែនជាកម្មវិបាក ច្រឡំដោយសោមនស្ស មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី។ បេ។ មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី ឬក៏ប្រារព្ធអារម្មណ៍ណាៗ កើតឡើងហើយ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏ កើតមានក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វិតក្កៈ វិចារៈ បីតិ សុខៈ ឯកគ្គការរបស់ចិត្ត វិរិយិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ មនិន្ទ្រិយ សោមនស្សិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួក ធម៌ជាអព្យាក្រឹត។

[៤៨៦] ផស្សៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ផស្សៈ ការប៉ះពាល់ ការពាល់ត្រូវ ការទង្កកទង្កិចណា ក្នុងសម័យនោះ នេះផស្សៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ ឯកគ្គការរបស់ ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការបិតនៅ ការតាំងនៅសិប ការតាំងនៅមាំ ការ មិនឃ្លេងឃ្លោង ការមិនរាយមាយ ភាពនៃចិត្តមិនឃ្លេងឃ្លោង សេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ គឺសមាធិន្ទ្រិយ សមាធិពាលៈណារបស់ចិត្ត ក្នុងសម័យនោះ នេះឯកគ្គការរបស់ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បេ។ វិរិយិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ សេចក្តីប្រារព្ធព្យាយាម ប្រព្រឹត្តទៅ

ក្នុងចិត្ត សេចក្តីសង្វាត ឱហាត ខិតខំ ព្យាយាម ឧស្សាហ៍ ប្រឹងប្រែង ខ្លះខ្លះ ខ្លឹម្បាត សេចក្តីសង្វាតមិនជួរថយ ការមិនដាក់សេចក្តីប៉ុនប៉ង ការមិនដាក់ផុរ សេចក្តីផ្ទុះនូវផុរ គឺវិវិយៈ វិវិយៈត្រិយ វិវិយពលៈណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិវិយៈត្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ សមាធិត្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ការបិតនៅ ការតំកល់នៅស៊ប់ ការតំកល់នៅនឹង ការមិនប្តេងប្តោង ការមិនរាយមាយ ភាពនៃចិត្តមិនប្តេងប្តោង សេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ គឺសមាធិត្រិយ សមាធិពលៈណារបស់ចិត្ត ក្នុងសម័យនោះ នេះសមាធិត្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បើ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។

[៤៨៧] ខន្ធ ៤ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៥ ផស្សៈ ១។ បើ មនោវិញ្ញាណធាតុ ១ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។

[៤៨៨] សង្ខារក្ខន្ធកើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ផស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ បីតិ ឯកគុតារបស់ចិត្ត វិវិយៈត្រិយ សមាធិត្រិយ ជីវិតិត្រិយ ឬក៏ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ លើកទុក្ខតែវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធចេញ នេះសង្ខារក្ខន្ធកើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បើ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។

[៤៨៩] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច។ មនោវិញ្ញាណធាតុ ជាកិរិយា មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាអកុសល ទាំងមិនមែនជាកម្មវិបាក ច្រឡំដោយឧបេក្ខា មានរូបជា អារម្មណ៍ក្តី។ បើ មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី ឬក៏ប្រារព្ធអារម្មណ៍ណាៗ កើតឡើងហើយ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វិតក្កៈ វិចារៈ ឧបេក្ខា ឯកគុតារបស់ចិត្ត វិវិយៈត្រិយ សមាធិត្រិយ មនិត្រិយ ឧបេក្ខិត្រិយ ជីវិតិត្រិយ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។

[៤៩០] ខន្ធ ៤ កើតមានក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៥ ផស្សៈ ១។ បើ មនោវិញ្ញាណធាតុ ១ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។

[៤៩១] សង្ខារក្ខន្ធកើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច។ ផស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ ឯកគុតារបស់ចិត្ត វិវិយៈត្រិយ សមាធិត្រិយ ជីវិតិត្រិយ ឬក៏ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ លើកទុក្ខតែវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធចេញ នេះសង្ខារក្ខន្ធកើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បើ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។

[៤៩២] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច។ មនោវិញ្ញាណធាតុ ជាកិរិយា មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាអកុសល ទាំងមិនមែនជាកម្មវិបាក កើតឡើងហើយ ច្រឡំដោយសោមនស្ស ប្រកបដោយញាណ។ បើ ច្រឡំដោយសោមនស្ស ប្រកបដោយញាណ ប្រកបដោយសង្ខារ។ បើ ច្រឡំដោយសោមនស្ស ប្រាសចាកញាណ។ បើ ច្រឡំដោយសោមនស្ស ប្រាសចាកញាណ ប្រកបដោយសង្ខារ។ បើ ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ប្រកបដោយញាណ។ បើ ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ប្រកបដោយញាណ ប្រកបដោយសង្ខារ។ បើ ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ប្រាសចាកញាណ។ បើ ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ប្រាសចាកញាណ ប្រកបដោយសង្ខារ មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី។ បើ មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី ឬក៏ប្រារព្ធអារម្មណ៍ណាៗ កើតឡើងហើយ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បើ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ បើ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។

[៤៩៣] អលោកៈ មានអព្យាក្រឹតជាមូល។ ហេ អទោសៈ មានអព្យាក្រឹតជាមូល។ ហេ អមោហៈ មានអព្យាក្រឹតជាមូល។ ហេ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។

ចប់ កាមាវចរកិរិយា។

[៤៩៤] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវរូបារាជ្ជាន ជាកិរិយា មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាអកុសល ទាំងមិនមែនជាកម្មវិបាក ជាគ្រឿងនៅជាសុខ ក្នុង បច្ចុប្បន្ន បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ។ ហេ បានដល់បឋមជ្ជាន មានដីជាកសិណ ក្នុងសម័យ ណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ ហេ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ ហេ នេះពួក ធម៌ជាអព្យាក្រឹត។ ហេ

[៤៩៥] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវរូបារាជ្ជាន ជាកិរិយា មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាអកុសល ទាំងមិនមែនជាកម្មវិបាក ជាគ្រឿងនៅជាសុខ ក្នុង បច្ចុប្បន្ន បានរម្ងាប់វិតក្កៈ និងវិចារៈ។ ហេ ទុតិយជ្ជាន។ ហេ តតិយជ្ជាន។ ហេ ចតុត្ថជ្ជាន។ ហេ បឋមជ្ជាន។ ហេ បានដល់បញ្ចមជ្ជាន មានដីជាកសិណ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុង សម័យនោះ។ ហេ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ ហេ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។ ហេ

ចប់ រូបារាជ្ជានកិរិយា។

[៤៩៦] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវអរូបារាជ្ជាន ជាកិរិយា មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាអកុសល ទាំងមិនមែនជាកម្មវិបាក ជាគ្រឿងនៅជាសុខ ក្នុង បច្ចុប្បន្ន បានកន្លងបង់នូវពួករូបសញ្ញា ដោយប្រការទាំងពួង បានកំចាត់បង់ពួកបដិយសញ្ញា មិនធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវពួកនាសក្តសញ្ញា លះបង់នូវសុខផង។ ហេ បានដល់ចតុត្ថជ្ជាន ច្រឡំ ដោយអាកាសានញ្ជាយតនសញ្ញា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ ហេ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ ហេ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។

[៤៩៧] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវអរូបារាជ្ជាន ជាកិរិយា មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាអកុសល ទាំងមិនមែនជាកម្មវិបាក ជាគ្រឿងនៅជាសុខ ក្នុង បច្ចុប្បន្ន បានកន្លងបង់នូវអាកាសានញ្ជាយតនៈ ដោយប្រការទាំងពួង លះបង់នូវសុខផង។ ហេ បានដល់ចតុត្ថជ្ជាន ច្រឡំដោយវិញ្ញាណញ្ជាយតនសញ្ញា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុង សម័យនោះ។ ហេ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ ហេ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។

[៤៩៨] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវអរូបារាជ្ជាន ជាកិរិយា មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាអកុសល ទាំងមិនមែនជាកម្មវិបាក ជាគ្រឿងនៅជាសុខ ក្នុង បច្ចុប្បន្ន បានកន្លងបង់នូវវិញ្ញាណញ្ជាយតនៈ ដោយប្រការទាំងពួង លះបង់នូវសុខផង។ ហេ បានដល់ចតុត្ថជ្ជាន ច្រឡំដោយអាកិញ្ញញ្ជាយតនសញ្ញា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុង សម័យនោះ។ ហេ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ ហេ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។

[៤៩៩] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច។ បុគ្គលចម្រើននូវអរូបារាជ្ជាន ជាកិរិយា មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាអកុសល ទាំងមិនមែនជាកម្មវិបាក ជាគ្រឿងនៅជាសុខ ក្នុង បច្ចុប្បន្ន បានកន្លងបង់នូវអាកិញ្ញញ្ជាយតនៈ ដោយប្រការទាំងពួង លះបង់នូវសុខផង។ ហេ បានដល់ចតុត្ថជ្ជាន ច្រឡំដោយនេវសញ្ញានាសញ្ជាយតនសញ្ញា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ។ ហេ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ។ ហេ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។

[៥០០] អលោកៈ មានអព្យាក្រឹតជាមូល។ ហេ អទោសៈ មានអព្យាក្រឹតជាមូល។ ហេ អមោហៈ មានអព្យាក្រឹតជាមូល។ ហេ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត។

ចប់ អរូបារាជ្ជានកិរិយា។

ចប់ ចិត្តប្បាទក័ណ្ឌ។

ចប់ ភាគ៧៨។